

GYS

~~2023~~

T.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

MÜZE

MÜDÜRLÜĞÜ

G ö r e v d e Y ü k s e l m e S ı n a v ı

KONU ANLATIMLI

%100 ÖZGÜN

Kültür ve Turizm Bakanlığı Personeli Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda özgün olarak hazırlanmıştır.

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI GÖREVDE YÜKSELME SINAVI VE UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ MÜZE MÜDÜRLÜĞÜ HAZIRLIK KİTABI

EDİTÖR
Turgut MEŞE

YAZARLAR
Komisyon

©

Bütün hakları Data Yayınlarına aittir.
Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün
veya bir kısmının elektronik, mekanik ya
da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve
dağıtımı yapılamaz.

ISBN No/Tarih: 978-625-7753-50-0/10.06.23
Sertifika No: 40447

SAYFA TASARIMI
DATA Dizgi Grafik

KAPAK TASARIMI
Data Grafik Tasarım

BASKI VE CİLT
Data Dijital Matbaacılık
ANKARA

Data Yayınları

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi
1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20
Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 29 95 - 0 505 925 57 81
Fax: 0312 342 23 58
www.datayayinlari.com

ÖN SÖZ

T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği gereğince açık bulunan Şube Müdürlüğü kadroları için "Görevde Yükselme Sınavı" yapılacaktır.

T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Personeline yönelik olarak "Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Sınavı"na kendinizi hazırlayacağınız güncel mevzuat ve akabinde kendinizi soru çözerek değerlendireceğiniz güncel sorulardan oluşan bu kitabımızı hazırlamış bulunmaktayız. Data Yayınları olarak siz değerli adaylar için elinizdeki Hazırlık kitabının çok faydalı olacağına inanıyoruz ve yapılacak sınavda başarılar diliyoruz.

Data Yayınları

KİTABA İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİNİZ İÇİN

datayayinlari@gmail.com adresine e-posta ile veya
0542-2620337 WhatsApp iletişim numaramız
üzerinden iletebilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1 1 SAYILI CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ	7
TESTLER.....	
ÜNİTE 2 657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU	25
TESTLER.....	
ÜNİTE 3 KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI PERSONELİ DİSİPLİN AMİRLERİ YÖNETMELİĞİ	103
TESTLER.....	
ÜNİTE 4 3628 SAYILI MAL BİLDİRİMİNDE BULUNULMASI, RÜŞVET VE YOLSUZLUKLARLA MÜCADELE KANUNU	113
TESTLER.....	
ÜNİTE 5 4483 SAYILI MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI HAKKINDA KANUN	122
TESTLER.....	
ÜNİTE 6 RESMİ YAZIŞMALARDA UYGULANACAK USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK	131
TESTLER.....	
ÜNİTE 7 6245 SAYILI HARCIRAH KANUNU	164
TESTLER.....	
ÜNİTE 8 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU	184
TESTLER.....	
ÜNİTE 9 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU	208
TESTLER.....	
ÜNİTE 10 KAMU HİZMETLERİNİN SUNUMUNDA UYULACAK USUL VE ESASLARA İLİŞKİN YÖNETMELİK	264
TESTLER.....	
ÜNİTE 11 KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI PERSONELİ GÖREVDE YÜKSELME VE UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ YÖNETMELİĞİ	271
TESTLER.....	
ÜNİTE 12 TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI	287
TESTLER.....	
ÜNİTE 13 ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ	359
TESTLER.....	
ÜNİTE 14 ULUSAL GÜVENLİK.....	422
TESTLER.....	

DEVLET TEŞKİLATI İLE İLE İLGİLİ GENEL MEVZUAT (ÜNİTE 15-16-17)

ÜNİTE 15 5442 SAYILI İL İDARESİ KANUNU	435
TESTLER.....	
ÜNİTE 16 5393 SAYILI BELEDİYE KANUNU	454
TESTLER.....	
ÜNİTE 17 CUMHURBAŞKANLIĞI TEŞKİLATI HAKKINDA CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ	492
TESTLER.....	
ÜNİTE 18 TÜRKÇE VE DİL BİLGİSİ	508
TESTLER.....	
ÜNİTE 19 HALKLA İLİŞKİLER VE İLETİŞİM BECERİLERİ	608
TESTLER.....	
ÜNİTE 20 4982 SAYILI BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU	637
TESTLER.....	
ÜNİTE 21 3071 SAYILI DİLEKÇE HAKKININ KULLANILMASINA DAİR KANUN	648
TESTLER.....	
ÜNİTE 22 DEVLET ARŞİV HİZMETLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK	651
TESTLER.....	
ÜNİTE 23 KORUNMASI GEREKLİ TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLAR KOLEKSİYONCULUĞU VE DENETİMİ HAKKINDA YÖNETMELİK	664
TESTLER.....	
ÜNİTE 24 KORUNMASI GEREKLİ TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLAR KOLEKSİYONCULUĞU VE DENETİMİ HAKKINDA YÖNETMELİK	671
TESTLER.....	
ÜNİTE 25 ÖZEL MÜZELER VE DENETİMLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK	678
TESTLER.....	
ÜNİTE 26 MÜZELER İÇ HİZMET YÖNETMELİĞİ	682
TESTLER.....	
ÜNİTE 27 MÜZELERLE MÜZELERE BAĞLI BİRİMLERDE VE ÖRENLERDEKİ KÜLTÜR VARLIKLARININ FİLM VE FOTOĞRAFLARININ ÇEKİLMESİ MÜLAJ VE KOPYALARININ ÇIKARILMASI HAKKINDA YÖNETMELİK	689
TESTLER.....	
ÜNİTE 28 TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI BULANLARA, HABER VERENLERE VE YAKALAYAN KAMU GÖREVLİLERİNE VERİLECEK İKRAMİYE İLE İLGİLİ YÖNETMELİK	691
TESTLER.....	

ÜNİTE 29 TAŞINIR KÜLTÜR VARLIĞI TİCARETİ VE BU TİCARETE AİT İŞYERLERİ İLE DEPOLARIN DENETİMİ HAKKINDA YÖNETMELİK	694
TESTLER	
ÜNİTE 30 RESTORASYON VE KONSERVASYON MERKEZ VE BÖLGE LABORATUVARI MÜDÜRLÜKLERİ ÇALIŞMA USUL VE ESASLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK	697
TESTLER	
ÜNİTE 31 TAŞINIR MAL YÖNETMELİĞİ	705
TESTLER	
ÜNİTE 32 ASKERİ MÜZELER YÖNETMELİĞİ	729
TESTLER	
ÜNİTE 33 DEFİNE ARAMA YÖNETMELİĞİ	738
TESTLER	
ÜNİTE 34 ETNOGRAFİK NİTELİKTEKİ TAŞINIR VARLIKLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	742
TESTLER	
ÜNİTE 35 KORUNMASI GEREKLİ TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ YURT DIŞINA ÇIKARILMASI VE YURDA SOKULMASI HAKKINDA YÖNETMELİK	745
TESTLER	
ÜNİTE 36 KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARIYLA İLGİLİ OLARAK YAPILACAK ARAŞTIRMA, SONDAJ VE KAZILAR HAKKINDA YÖNETMELİK	749
TESTLER	
ÜNİTE 37 KÜLTÜR YATIRIMLARININ VE GİRİŞİMLERİNİN BELGELENDİRİLMESİNE VE NİTELİKLERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK	754
TESTLER	
ÜNİTE 38 KÜLTÜR YATIRIM VE GİRİŞİMLERİNE GELİR VERGİSİ STOPAJI, SİGORTA PRİMİ İŞVEREN PAYI VE SU BEDELİ İNDİRİMİ İLE ENERJİ DESTEĞİ UYGULAMASINA DAİR YÖNETMELİK	765
TESTLER	
ÜNİTE 39 KORUNMASI GEREKLİ TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ TASNİFİ, TESCİLİ VE MÜZELERE ALINMALARI HAKKINDA YÖNETMELİK	770
TESTLER	
ÜNİTE 40 TÜRKİYE'DE İLMİ ARAŞTIRMA İNCELEME YAPMAK VE FİLM ÇEKMEK İSTEYEN YABANCILAR VEYA YABANCILAR ADINA MÜRACAAT EDENLER İLE YABANCI BASIN-YAYIN MENSUPLARININ TABİİ OLACAKLARI ESASLARA İLİŞKİN YÖNERGE	774
TESTLER	
ÜNİTE 41 SÜRELİ KULLANIM YÖNERGESİ	777
TESTLER	
ÜNİTE 42 MÜZECİLİK KILAVUZU	781
TESTLER	

1 SAYILI CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ

1. ÜNİTE

ONUNCU BÖLÜM Kültür ve Turizm Bakanlığı

Görev: –Madde 277

(1) Kültür ve Turizm Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Milli, manevi, tarihi, kültürel ve turistik değerleri araştırmak, geliştirmek, korumak, yaşatmak, değerlendirmek, yaymak, tanıtmak, benimsetmek ve bu suretle milli bütünlüğün güçlenmesine ve ekonomik gelişmeye katkıda bulunmak,

b) Kültür ve turizm konuları ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarını yönlendirmek, bu kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile iletişimi geliştirmek ve işbirliği yapmak; yerel yönetimler, kamu kurum ve kuruluşları tarafından veya kamu personeli desteklemek için kurulan dernekler ve aynı amaçlarla 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre kurulan vakıflar dışındaki asıl amacı kültür, sanat, turizm ve tanıtım faaliyeti olan dernek ve vakıflar ile özel tiyatrolar tarafından gerçekleştirilecek projelere nakdi yardımda bulunmak,

c) Tarihi ve kültürel varlıkları korumak,

ç) Turizmi, milli ekonominin verimli bir sektörü haline getirmek için yurdun turizme elverişli bütün imkanlarını değerlendirmek, geliştirmek ve pazarlamak,

d) Kültür ve turizm alanlarında her türlü yatırım, iletişim ve gelişim potansiyelini yönlendirmek,

e) Kültür ve turizm yatırımları ile ilgili taşınmazları temin etmek, gerektiğinde kamulaştırmak, bunların etüt, proje ve inşaatını yapmak, yaptırmak,

f) Türkiye'nin turistik varlıklarını her alanda tanıtıcı faaliyetler ile her türlü imkan ve araçlardan faydalanarak kültür ve turizmle ilgili tanıtma hizmetlerini yürütmek,

g) (Ek:RG-9/11/2022-32008-CK-112/1 md.) Alevi-Bektaşî kültürünün araştırılması ve cemevleriyle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,

ğ) Kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak.

Teşkilat: –Madde 278

(1) Kültür ve Turizm Bakanlığı; merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatından oluşur.

Hizmet Birimleri: –Madde 279

(1) Bakanlığın hizmet birimleri şunlardır:

a) Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü,

b) Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü,

c) Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü,

ç) Telif Hakları Genel Müdürlüğü,

d) Sinema Genel Müdürlüğü,

e) Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü,

f) Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü,

g) Tanıtma Genel Müdürlüğü,

ğ) (Ek :RG-10/1/2019-30651-CK-27/51 md.) Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü,

h) (Ek:RG-14/4/2020-31099-CK-59/2 md.) Personel Genel Müdürlüğü,

ı) (Ek:RG-18/4/2020-31103-CK-60/10 md.) Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü,

i) Teftiş Kurulu Başkanlığı,

j) Strateji Geliştirme Başkanlığı,

k) (Ek:RG-9/11/2022-32008-CK-112/2 md.) Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığı,

l) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı,

m) (Mülga:RG-14/4/2020-31099-CK-59/2 md.)

1. test

1 SAYILI CUMHURBAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI HAKKINDA
CUMHURBAŞKANLIĞI
KARARNAMESİ

1. 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Kültür ve Turizm Bakanlığı bölümüne göre aşağıdakilerden hangisi Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğünün görev ve yetkilerinden değildir?

- A) Sektörün öncelik ve ihtiyaçlarına göre, her türlü teşvik aracından yararlanmak suretiyle turistik yatırım ve işletmelerin daha verimli çalışmalarının temini ile mevcutların kalitesinin yükseltilmesini sağlamak
- B) Turizm yatırım ve işletmelerinin belgelendirme işlemlerini yürütmek
- C) Dünya turizm piyasasının gerekleri de dikkate alınarak belirlenen politika ve esaslara uygun olarak turizm işletmelerinin uygulayacakları fiyatların tanzim ve tasdik işlemlerini yürütmek,
- D) Ülke tanıtımına katkı sağlayacak yabancı film projelerini desteklemek

2. 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre "Yurt içi ve yurt dışı tanıtma için gerekli yayın, doküman ve malzemeyi hazırlamak, hazırlatmak, satın almak ve dağıtmak" Kültür ve Turizm Bakanlığının hangi hizmet biriminin görevidir?

- A) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı
- B) Personel Genel Müdürlüğü
- C) Tanıtma Genel Müdürlüğü
- D) Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü

3. 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre "İnsan kaynakları süreçlerinin yönetildiği ve izlendiği çevrim içi sistemi kurmak" Kültür ve Turizm Bakanlığının hangi hizmet biriminin görevidir?

- A) Tanıtma Genel Müdürlüğü
- B) Strateji Geliştirme Başkanlığı
- C) Personel Genel Müdürlüğü
- D) Telif Hakları Genel Müdürlüğü

4. 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre "Turizm işletmelerinin, turizm meslek kuruluşlarının faaliyetlerini denetlemek, denetim sonuçlarına göre, bu işletme, kuruluş ve kişilerin ödüllendirme veya cezalandırma işlemlerini yürütmek" Kültür ve Turizm Bakanlığının hangi hizmet biriminin görevidir?

- A) Telif Hakları Genel Müdürlüğü
- B) Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü
- C) Tanıtma Genel Müdürlüğü
- D) Strateji Geliştirme Başkanlığı

5. 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre "Kültürümüzün gelişmesine iştiraki sağlamak için yeni kültür eserleri vermeyi teşvik edici ve destekleyici tedbirleri almak" Kültür ve Turizm Bakanlığının hangi hizmet biriminin görevidir?

- A) Telif Hakları Genel Müdürlüğü
- B) Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü
- C) Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü
- D) Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU

2. ÜNİTE

KISIM - I Genel Hükümler

BÖLÜM: 1

Kapsam, Amaç, Temel İlkeler, İstihdam Şekilleri

Kapsam: –Madde 1

Bu Kanun, Genel ve Katma Bütçeli Kurumlar, İl Özel İdareleri, Belediyeler, İl Özel İdareleri ve Belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunlarla kurulan fonlarda, kefalet sandıklarında veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde çalışan memurlar hakkında uygulanır.

Sözleşmeli ve geçici personel hakkında bu Kanunda belirtilen özel hükümler uygulanır.

Anayasa Mahkemesi üye ve yedek üyeleri ile raportörleri; hakimlik ve savcılık mesleklerinde veya bu mesleklerden sayılan görevlerde bulunanlar, Danıştay ve Sayıştay meslek mensupları ve Sayıştay savcı ve yardımcılar, Üniversitelerinin, İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinin, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin, Devlet Güzel Sanatlar Akademilerinin, Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün öğretim üye ve yardımcılar, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri, Genelkurmay Meh-taran Bölüğü Sanatkarları, Devlet Tiyatrosu ile Devlet Opera ve Balesi ve Belediye Opera ve tiyatroları ile şehir ve belediye konservatuvar ve orkestralarının sanatkar memurları, uzman memurları, uygulatıcı uzman memurları ve stajyerleri; Spor-Toto Teşkilatında çalışan personel; subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erler ile Emniyet Teşkilatı mensupları özel kanunları hükümlerine tabidir.

Amaç: –Madde 2

Bu Kanun, Devlet memurlarının hizmet şartlarını, niteliklerini, atanma ve yetiştirilmelerini, ilerleme ve yükselmelerini, ödev, hak, yüküm ve sorumluluklarını, aylıklarını ve ödeneklerini ve diğer özlük işlerini düzenler.

Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler Cumhurbaşkanınca yürürlüğe konulur.

Temel ilkeler: –Madde 3

Bu kanunun temel ilkeleri şunlardır:

Sınıflandırma:

A) Devlet kamu hizmetleri görevlerini ve bu görevlerde çalışan Devlet memurlarını görevlerin gerektirdiği niteliklere ve mesleklere göre sınıflara ayırmaktır.

Kariyer:

B) Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır.

Liyakat:

C) Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır.

Örnek Soru Tarzı

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânını sağlamaktır" ifadesi hangi temel ilkenin açıklamasıdır?

- A) Sınıflandırma B) Kariyer C) Derece
D) Kademe E) Liyakat

Cevap B

Sınıf dışında kadro ihdas edilemeyeceği: –Madde 39

Bu kanuna tabi kurumlarda sınıflar dışında memurluk kadroları ihdas edilemez.

Memuriyete girişte yaş: –Madde 40

Genel olarak **18 yaşını** tamamlayanlar Devlet memuru olabilirler.

Bir meslek veya sanat okulunu bitirenler **en az 15 yaşını** doldurmuş olmak ve Türk Medeni Kanununun 12 nci maddesine göre kazai rüşt kararı almak şartıyla Devlet memurluklarına atanabilirler.

Sınıflandırmada öğrenim unsuru: –Madde 41

Genel olarak ortaokulu bitirenler memur olabilirler. Ortaokul mezunlarından istekli bulunmadığı takdirde ilkokulu bitirenlerin de alınması caizdir. Bir sınıfta belli görevlere atanabilmek veya bu görevlerde belli derecelere yükselebilmek için, kuruluş kanunları veya bu kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve kuruluş kanunlarına dayanılarak çıkarılacak yönetmelikler ile işin gereğine göre daha yüksek öğrenim dereceleri veya muayyen fakülte, okul veya öğrenim dallarını veya meslek içi veya meslekle ilgili eğitim programlarını bitirmiş olmak veya yabancı dil bilmek gibi şartlar konulabilir.

Örnek Soru Tarzı

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bir meslek veya sanat okulunu bitirenler en az kaç yaşını doldurmuş olmak ve Türk Medeni Kanununun 12 nci maddesine göre kazai rüşt kararı almak şartı ile devlet memurluklarına atanabilirler?

A) 14 B) 15 C) 16 D) 17 E) 18

Cevap B

Yetişme ve deneme süresi: –Madde 42
(Mülga: 31/7/1970 - 1327/13 md.)

Göstergeler: –Madde 43

Bu Kanuna tabi kurumların kadrolarında bulunan personelin aylık ve ek göstergeleri aşağıda gösterildiği şekilde tespit edilir:

A) Aylık Göstergesi: Bütün sınıflar itibariyle her derece ve kademenin aylıklarının hesaplanmasına esas teşkil edecek Aylık Gösterge Tablosu aşağıdaki I Numaralı Cetvelde gösterilmiştir.

I Numaralı Cetvel

AYLIK GÖSTERGE TABLOSU

Dereceler	Kademeler								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1320	1380	1440	1500	–	–	–	–	–
2	1155	1210	1265	1320	1380	1440	–	–	–
3	1020	1065	1110	1155	1210	1265	1320	1380	–
4	915	950	985	1020	1065	1110	1155	1210	1265
5	835	865	895	915	950	985	1020	1065	1110
6	760	785	810	835	865	895	915	950	985
7	705	720	740	760	785	810	835	865	895
8	660	675	690	705	720	740	760	785	810
9	620	630	645	660	675	690	705	720	740
10	590	600	610	620	630	645	660	675	690
11	560	570	580	590	600	610	620	630	645
12	545	550	555	560	570	580	590	600	610
13	530	535	540	545	550	555	560	570	580
14	515	520	525	530	535	540	545	550	555
15	500	505	510	515	520	525	530	535	540

B) Ek Gösterge: Bu Kanuna tabi kurumların kadrolarında bulunan personelin aylıkları; hizmet sınıfları, görev türleri ve aylık alınan dereceler dikkate alınarak bu kanuna ekli I ve II sayılı cetvellerde gösterilen ek gösterge rakamlarının eklenmesi suretiyle hesaplanır. II sayılı cetvelde yer alan unvanlarda değişiklik yapmaya ve yeni unvanlar ilave etmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.

Bu ek göstergeler, ilgililerin belirtilen sınıf ve görevlerde bulundukları sürece ödemelere esas alınıp, terfi bakımından kazanılmış hak sayılmaz. Kurumların 1, 2, 3 ve 4 üncü dereceli kadrolarına atanana kadar uygulanacak ek göstergeler, ilgililerin daha önce bulunmuş oldukları kariyerleri ile ilgili sınıf veya ekli I sayılı Cetvelin Genel İdare Hizmetleri Sınıfı (g) bölümünde belirtilen görevlerde kazanılmış hak aylık dere-

Çekilmede devir ve teslim süresi:

–Madde 95

Çekilen Devlet memurlarından devir ve teslim ile yükümlü olanlar, bu işlemlerin sonuna kadar görevlerini bırakamazlar. Hizmet icaplarına göre devir ve teslim işlemleri için gerekli süreler, yönetmelikte belirtilir.

Olağanüstü yönetim hallerinde çekilme usulü: –Madde 96

(Değişik: 15/8/2017 – KHK-694/27 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/27 md.)

Olağanüstü hal, seferberlik ve savaş hallerinde veya genel hayata müessir afetlere uğrayan yerlerdeki Devlet memurları, çekilme istekleri kabul edilmedikçe veya yerine atanacaklar gelip işe başlamadıkça görevlerini bırakamazlar.

Çekilen ve çekilmiş sayılanların yeniden atanmaları: –Madde 97

Memurlardan mali ve cezai sorumlulukları saklı kalmak üzere;

A) 94 üncü maddenin 2 nci ve 3 üncü fıkrasına uygun olarak memuriyetten çekilenler **altı ay** geçmeden,

B) Bu Kanuna göre çekilmiş sayılanlar ile 94 üncü maddenin 2 nci fıkrasına uymadan görevlerinden ayrılanlar **bir yıl** geçmeden,

C) 95 inci maddede yazılı zorunluluklara uymayanlar **3 yıl** geçmeden,

D) 96 ncı maddeye aykırı hareket edenler hiçbir surette,

Devlet memurluğuna alınamazlar.

Memurluğun sona ermesi: –Madde 98

Devlet memurlarının

a) Bu kanun hükümlerine göre memurluktan çıkarılması;

b) Memurluğa alınma şartlarından her hangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya memurlukları sırasında bu şartlardan her hangi birini kaybetmesi;

c) Memurluktan çekilmesi;

ç) İstek, yaş haddi, malûllük sebeplerinden biri ile emekliye ayrılması;

d) Ölümü;

hallerinde memurluğu sona erer.

BÖLÜM: 5**Çalışma Saatleri, İzinler****Çalışma saatleri: –Madde 99**

Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir.

Bu süre Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir.

Ancak bu kanuna, özel kanunlara, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine veya bunlara dayanılarak çıkarılacak yönetmeliklerle, kurumların ve hizmetlerin özellikleri dikkate alınmak suretiyle farklı çalışma süreleri tespit olunabilir.

Cumhurbaşkanı, yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hallerde, hafta tatilini Cumartesi ve Pazardan başka günler olarak tespit edebilir.

Örnek Soru Tarzı

(I)Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 45 saattir. (II)Bu süre Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir. (III)Ancak bu kanuna, özel kanunlara, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine veya bunlara dayanılarak çıkarılacak yönetmeliklerle, kurumların ve hizmetlerin özellikleri dikkate alınmak suretiyle farklı çalışma süreleri tespit olunabilir. (IV) TBMM yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hallerde, hafta tatilini Cumartesi ve Pazardan başka günler olarak tespit edebilir.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre çalışma saatleri bakımından yukarıdaki numaralandırılmış ifadelerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I ve IV

Cevap E

Günlük çalışma saatlerinin tesbiti:

–Madde 100

Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde Cumhurbaşkanınca, illerde valiler tarafından tesbit olunur.

esasına göre çalışan kuruluşlarda bölge merkezinde ve kurum merkezinde ayrıca Milli Eğitim müdürlüklerinde birer Disiplin Kurulu bulunur.

Bu kurulların kuruluş, üyelerinin görev süresi, görüşme ve karar usulü, hangi memurlar hakkında karar verebilecekleri ve disiplin amirlerinin tayin ve tespitinde uygulanacak esaslar ile bunların yetki ve sorumlulukları gibi hususlar Cumhurbaşkanınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İtiraz: –Madde 135

(Değişik: 13/2/2011 - 6111/113 md.)

Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı disiplin kuruluna, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir.

İtirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren **yedi gündür**. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinleşir.

İtiraz mercileri, itiraz dilekçesi ile karar ve eklerinin kendilerine intikalinden itibaren **otuz gün** içinde kararlarını vermek zorundadır.

İtirazın kabulü hâlinde, disiplin amirleri kararı gözden geçirerek verilen cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilirler.

Disiplin cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

Örnek Soru Tarzı

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin cezalarına karşı yapılacak itirazlar bakımından aşağıdaki ifadelerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı disiplin kuruluna, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir
- B) İtirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren yedi gündür. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinleşir.
- C) İtiraz mercileri, itiraz dilekçesi ile karar ve eklerinin kendilerine intikalinden itibaren on beş gün içinde kararlarını vermek zorundadır.
- D) İtirazın kabulü hâlinde, disiplin amirleri kararı gözden geçirerek verilen cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilirler.
- E) Disiplin cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

Cevap C

İtiraz süresi ve yapılacak işlem: –Madde 136

(Mülga: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

DISİPLİN CEZALARI TABLOSU

	Ceza Verecek-ler	Soruşturma Süresi	Savunma Süresi	Ceza Zamana-şımı Süresi	Silinme Sü-resi Talep
Uyarma	Disiplin Amiri	1 ay	7 gün	2 yıl	5 yıl
Kınama	Disiplin Amiri	1 ay	7 gün	2 yıl	5 yıl
Aylıktan Kesme	Disiplin Amiri	1 ay	7 gün	2 yıl	10 yıl
Kademe İlerlemesi-nin Durdurulması	Atamaya Yetkili Amir	1 ay	7 gün	2 yıl	10 yıl
Meslekten Çıkarma	Yüksek Disiplin Kurulu	6 ay	7 gün	2 yıl	

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI DİSİPLİN AMİRLERİ YÖNETMELİĞİ

3. ÜNİTE

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı; Kültür ve Turizm Bakanlığında görev yapan Devlet memurlarının disiplin amirlerini belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, Kültür ve Turizm Bakanlığı merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatında 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre görev yapan Devlet memurları hakkında uygulanır.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 124 üncü maddesi ile 29/4/2021 tarihli ve 3935 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliğinin 5 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Disiplin amirleri: –Madde 4

(1) Bu Yönetmelik kapsamında görev yapan Devlet memurlarının disiplin amirleri Ek-1 sayılı Cetvelde gösterilmiştir.

Disipline ilişkin usul ve esaslar bakımından uygulanacak mevzuat:

–Madde 5

(1) Disipline ilişkin usul ve esaslar bakımından, 657 sayılı Kanun ile Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik:

–Madde 6

(1) 12/4/2012 tarihli ve 28262 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kültür ve Turizm Bakanlığı Personeli Disiplin Amirleri Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük: –Madde 7

(1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme: –Madde 8

(1) Bu Yönetmelik hükümlerini Kültür ve Turizm Bakanı yürütür.

5	GÜZEL SANATLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ - DEVLET GÜZEL SANATLAR GALERİSİ MÜDÜRLÜKLERİ VE RESİM HEYKEL MÜZESİ MÜDÜRLÜĞÜ	
	Resim Heykel Müzesi Müdürü, Devlet Güzel Sanatlar Galerisi Müdürü	Genel Müdür Yardımcısı
	Resim Heykel Müzesi Müdür Yardımcısı	Resim Heykel Müzesi Müdürü
	Diğer Personel (Resim Heykel Müzesi Müdürlüğü)	Resim Heykel Müzesi Müdür Yardımcısı
	Diğer Personel (Devlet Güzel Sanatlar Galerisi Müdürlüğü)	Devlet Güzel Sanatlar Galerisi Müdürü
6	YATIRIM VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ - ANKARA, İSTANBUL ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ MÜDÜRLÜKLERİ	
	Atatürk Kültür Merkezi Müdürü	Genel Müdür Yardımcısı
	Atatürk Kültür Merkezi Müdür Yardımcısı	Atatürk Kültür Merkezi Müdürü
	Şube Müdürü, Daire Tabibi	Atatürk Kültür Merkezi Müdür Yardımcısı
	Diğer Personel	Şube Müdürü
7	GÜZEL SANATLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ - CUMHURBAŞKANLIĞI SENFONİ ORKESTRASI VE DİĞER ORKESTRA MÜDÜRLÜKLERİ	
	Orkestra Müdürü, Orkestra Şefi, Orkestra Müdür Yardımcısı, Orkestra Şef Yardımcısı	Genel Müdür Yardımcısı
	Devlet Sanatçıları, Orkestra Sanatçısı, Solist Sanatçı	Orkestra Şefi
	Daire Tabibi	Orkestra Müdürü
	Diğer Personel (Sanatçı Dışında)	Orkestra Müdürü
8	GÜZEL SANATLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ - DEVLET KORO MÜDÜRLÜKLERİ	
	Koro Müdürü, Koro Şefi, Koro Müdür Yardımcısı, Koro Şef Yardımcısı	Genel Müdür Yardımcısı
	Sanatçılar	Koro Şefi
	Diğer Personel (Sanatçı Dışında)	Koro Müdürü
9	GÜZEL SANATLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ - DEVLET HALK DANSLARI TOPLULUĞU VE DİĞER TOPLULUK MÜDÜRLÜKLERİ	
	Topluluk Müdürü	Genel Müdür Yardımcısı
	Topluluk Sanat Yönetmeni, Topluluk Sanat Yönetmeni Yardımcısı, Topluluk Müdür Yardımcısı	Genel Müdür Yardımcısı
	Sanatçılar	Sanat Yönetmeni
	Diğer Personel (Sanatçı Dışında)	Topluluk Müdürü
10	YATIRIM VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ - ANKARA ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ALANI TESİSLER VE İŞLETMELER MÜDÜRLÜĞÜ	
	Atatürk Kültür Merkezi Alanı Tesisler ve İşletmeler Müdürü	Genel Müdür Yardımcısı
	Diğer Personel	Atatürk Kültür Merkezi Alanı Tesisler ve İşletmeler Müdürü

3628 SAYILI MAL BİLDİRİMİNDE BULUNULMASI, RÜŞVET VE YOLSUZLUKLARLA MÜCADELE KANUNU

4. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Amaç: –Madde 1

Bu Kanunun amacı, rüşvet ve yolsuzluklarla mücadele cümlesinden olarak; bu Kanunda sayılanların mal bildiriminde bulunmalarını, bildirimlerin yenilenmesini, mal edilmelerin denetimiyle, haksız mal edinme veya gerçeğe aykırı bildirimde bulunma halinde uygulanacak hükümleri, bu Kanunda belirlenen suçlarla bazı suçlardan dolayı kamu görevlileri ve suç ortakları hakkında takip ve muhakeme usulünü düzenlemektir.

Mal bildiriminde bulunacaklar:

–Madde 2

a) Her tür seçimle iş başına gelen kamu görevlileri ile Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar (Muhtarlar ve ihtiyar heyeti üyeleri hariç)

b) Noterler,

c) Türk Hava Kurumunun genel yönetim ve merkez denetleme kurulu üyeleri ile genel merkez teşkilatında ve Türk Kuşu Genel Müdürlüğünde, Türkiye Kızılay Derneğinin merkez kurullarında ve Genel Müdürlük teşkilatında görev alanlar ve bunların şube başkanları,

d) Genel ve katma bütçeli daireler, il özel idareleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluş veya alt kuruluşlarda, kamu iktisadi teşebbüsleri (İktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşları) ile bunlara bağlı müessese, bağlı ortaklık ve işletmelerde, özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulan ve kamu hizmeti gören kurum ve kuruluşlar ile bunların alt kuruluşlarında veya komisyonlarında aylık, ücret ve ödenek almak suretiyle kamu hizmeti gören memurları, işçi niteliği taşımayan

diğer kamu görevlileri ile yönetim ve denetim kurulu üyeleri,

e) (Mülga: 24/6/1995 - KHK - 557/21 md.)

f) Siyasi parti genel başkanları, vakıfların idare organlarında görev alanlar, kooperatiflerin ve birliklerinin başkanları, yönetim kurulun üyeleri ve genel müdürleri, yeminli mali müşavirler, kamu yararına sayılan dernek yönetici ve deneticileri,

g) Gazete sahibi gerçek kişiler ile, gazete sahibi şirketlerin yönetim ve denetim kurulu üyeleri, sorumlu müdürleri, başyazarları ve fıkra yazarları,

Mal bildiriminde bulunmak zorundadırlar.

Özel Kanunlarına göre mal bildiriminde bulunmak zorunda olanlar da bu Kanun hükümlerine tabidir.

Örnek Soru Tarzı

3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu uyarınca aşağıdakilerden hangisi mal bildiriminde bulunacaklar arasında yer almaz?

- A) Muhtarlar
- B) Cumhurbaşkanı yardımcıları
- C) Bakanlar
- D) Siyasi parti genel başkanları

Cevap A

Hediye: –Madde 3

Yukarıdaki maddede sayılan kamu görevlileri, milletlerarası protokol, mücamele veya nezaket kaideleri uyarınca veya diğer herhangi bir sebeple, yabancı devletlerden, milletlerarası kuruluşlardan, sair milletlerarası hukuk tüzelkişiliklerinden, Türk uyruğunda olmayan herhangi bir özel veya tüzelkişi veya kuruluşan; aldıkları tarihteki değeri on aylık net asgari ücret topla-

3. 3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet Ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa göre mal bildiriminde bulunması gereken kamu görevlileri milletlerarası protokol, mücadele veya nezaket kaideleri uyarınca veya diğer herhangi bir sebeple, yabancı devletlerden, milletlerarası kuruluşlardan, sair milletlerarası hukuk tüzelkişiliklerinden, Türk uyruğunda olmayan herhangi bir özel veya tüzelkişi veya kuruluşan; aldıkları tarihteki değeri 10 aylık net asgari ücret toplamını aşan hediye veya hibe niteliğindeki eşyayı aldıkları tarihten itibaren kaç ay içinde kendi kurumlarına teslim etmek zorundadırlar?

- A) 1 ay
- B) 2 ay
- C) 3 ay
- D) 4 ay

4. 3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet Ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa göre mal varlığında önemli bir değişiklik olduğunda kaç ay içinde mal bildiriminde bulunulmalıdır?

- A) Dört ay içinde
- B) Üç ay içinde
- C) İki ay içinde
- D) Bir ay içinde

5. 3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet Ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa göre Türk Hava Kurumunun şube başkanları mal bildirimlerini kime verirler?

- A) Bulundukları Valiliklere
- B) İçişleri Bakanlığı
- C) Hazine ve Maliye Bakanlığı
- D) Vakıflar Genel Müdürlüğüne

6. 3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet Ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa göre Mal bildirimleri, özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla bildirimde bulunanın özel dosyasında saklanır. Bildirimlerin içeriği hakkında, ilgili madde hükmü dışında hiçbir şekilde açıklama yapılamaz ve bilgi verilemez. Ayrıca mal bildirimlerindeki bilgiler ve kayıtlar esas alınarak içeriği hakkında yayında bulunulamaz. Ancak hangi kurul mal bildirimlerini gerektiğinde inceleme yetkisine sahiptir?

- A) Kamu Görevlileri Etik Kurulu
- B) Kamu Görevlileri Mal Beyan Kurulu
- C) Kamu Görevlileri Mal Bildirim Kurulu
- D) Kamu Görevlileri Ceza Kurulu

7. 3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet Ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa göre aşağıdaki şıklardan hangisi mal bildirimini bulunmaz?

- A) Milletvekili
- B) Mit Müsteşarı
- C) Hakim
- D) Köy ihtiyar heyeti üyeleri

8. 3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet Ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa göre seçimle gelinen görevlere atananlar ilk mal bildirimini ne zaman yaparlar?

- A) Seçimin kesinleşmesi tarihini izleyen bir ay içinde
- B) Seçimin kesinleşmesi tarihini izleyen iki ay içinde
- C) Seçimin kesinleşmesi tarihini izleyen üç ay içinde
- D) Seçimin kesinleşmesi tarihini izleyen dört ay içinde

Amaç: –Madde 1

Bu Kanunun amacı, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili mercileri belirtmek ve izlenecek usulü düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

Bu Kanun,Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında uygulanır.

Görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tabi olanlara ilişkin kanun hükümleri ile suçun niteliği yönünden kanunlarda gösterilen soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümler saklıdır.

Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali genel hükümlere tabidir.

Disiplin hükümleri saklıdır.

(Ek: 2/1/2003-4778/33 md.) 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 243 ve 245 inci maddeleri ile 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 154 üncü maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında açılacak soruşturma ve kovuşturmalarda bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

İzin vermeye yetkili merciler:

–Madde 3

Soruşturma izni yetkisi

a) İlçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında kaymakam,

b) **(Değişik:6/12/2019-7196/51 md.)** İlde ve merkez ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kaymakamlar hakkında vali,

c) Bölge düzeyinde teşkilatlanan kurum ve kuruluşlarda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında görev yaptıkları ilin valisi,

d) Cumhurbaşkanına veya Cumhurbaşkanlığına bağlı, ilgili veya ilişkili kuruluşlar ve bakanlıkların merkez ve bağlı veya ilgili kuruluşlarında görev yapan diğer memur ve kamu görevlileri hakkında o kuruluşun en üst idari amiri,

e) **(Değişik:6/12/2019-7196/51 md.)** (b) ve (c) bentlerindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla Cumhurbaşkanı kararıyla atanan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Cumhurbaşkanı veya ilgili bakan

f) Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri ve yardımcıları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı,

g) **(Değişik: 2/7/2018-KHK-703/196 md.)** Cumhurbaşkanlığında görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı hakkında Cumhurbaşkanı,

h) Büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye başkanları; büyükşehir, il ve ilçe belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyeleri hakkında İçişleri Bakanı,

i) İlçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında kaymakam, merkez ilçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında bulundukları ilin valisi,

j) Köy ve mahalle muhtarları ile bu Kanun kapsamına giren diğer memurlar ve kamu görevlileri hakkında ilçelerde kaymakam, merkez ilçede vali,

Yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.

RESMİ YAZIŞMALARDA UYGULANACAK USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK

6. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Amaç ve kapsam: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı; güvenli elektronik imza kullanılarak elektronik ortamda veya el yazısıyla atılan imza ile fiziksel ortamda yapılan resmi yazışmalara ilişkin kuralları belirlemek, bilgi veya belge alışverişini, hızlı ve güvenli bir biçimde yürütmek ve uygulama birliğini sağlamaktır.

(2) Bu Yönetmelik, bütün kamu kurum ve kuruluşlarını kapsar.

Dayanak: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı ve 7 nci maddeleri hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aidiyet zinciri: Belgenin hazırlanmasından tasfiyesine kadar olan sürecini,

b) Arşiv imza: Kriptografik metodların zaman içerisinde koruyucu özelliğini yitirmesine karşı, periyodik olarak alınan zaman damgası ile korunan elektronik imzayı,

c) Belge: Herhangi bir bireysel işlemin, kurumsal fonksiyonun veya kurumsal işlemin yerine getirilmesi için alınmış ya da idare tarafından hazırlanmış; içerik, ilişki ve formatı ile ait olduğu fonksiyon veya işlem için delil teşkil ederek aidiyet zincirini muhafaza eden, güvenli elektronik imza ya da el yazısıyla imzalanmış ve kayıt altına alınmış her türlü bilgiyi,

ç) Devlet Teşkilatı Merkezi Kayıt Sistemi (DETSİS): Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı ta-

rafından yürütülen ve idarelerin merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatındaki birimlerinin Türkiye Cumhuriyeti Devlet Teşkilatı Numarası ile tanımlandığı sistemi,

d) Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS): İdarelerin faaliyetlerini yerine getirirken hazırladıkları ve faaliyetlerinin delili olabilecek e-Yazışma Teknik Rehberi'ne uygun belgelerin içerik, üstveri, format ve ilişkisel özelliklerini koruyan, belgelerin ait olduğu fonksiyon veya işlem için delil teşkil eden ve aidiyet zinciri içerisindeki yönetimini elektronik ortamda sağlayan sistemi,

e) Elektronik onay: Güvenli elektronik imza kullanılmayan durumlarda paraf yerine geçecek kaydın elektronik ortamda alınmasını,

f) Elektronik ortam: EBYS içerisinde e-Yazışma Teknik Rehberi'ne uygun olarak güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgelerin hazırlandığı, kayıt altına alındığı, saklandığı ve gönderildiği ortamı,

g) e-Yazışma Teknik Rehberi: Elektronik ortamda yapılacak resmi yazışmalar kapsamında oluşturulan belgelerin yapısı, formatı, imzalama ve şifreleme mekanizmaları gibi teknik hususları tanımlayan ve Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı tarafından yayımlanan güncel rehberi,

ğ) Fiziksel ortam: Kağıt ortamında yapılan işlemleri,

h) Form: Biçimli belgeyi,

ı) Format: Elektronik dosya türlerini,

i) Günlük rapor: EBYS'de yapılan ekleme, değiştirme, silme, arama, görüntüleme, gönderme ve alma gibi işlemlerin hangi EBYS elemanı üzerinde ve kim tarafından gerçekleştirildiği ile işlemin gerçekleştirildiği tarih ve saat bilgisini ihtiva eden kayıtları,

ÖRNEK 4

MUHATAP ÖRNEKLERİ

Cumhurbaşkanlığına Hitap Durumu:

CUMHURBAŞKANLIĞINA

.....

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARI İŞLER BAŞKANLIĞINA

Tek Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Olması Durumu:

CUMHURBAŞKANLIĞI YARDIMCISINA

Birinden Fazla Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Olması Durumu:

CUMHURBAŞKANLIĞI YARDIMCISINA
(Sayın Adı SOYADI)

İdare Biriminin Beirtilmemesi Durumu:

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA

.....

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

İdare Biriminin Beirtilmesi Durumu:

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARI İŞLER BAŞKANLIĞINA
(Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü)

.....

İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA
(Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü)

.....

ANKARA VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

ÖRNEK 5

MUHATAP ÖRNEKLERİ
(Adres Bilgisine, Kişi Adına ve Unvanına Yer Verilmesi Durumu)

Muhatabın Adresine Yer Verilmesi Durumu:

METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE
Kadıköy Alibey Caddesi No:4
06120 Kallıba, Keçiören/ANKARA

.....

TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONUNA
TFF Hasan Doğan Millî Taktikler Kamp ve Eğitim Tesisleri
Çayağzı Köyü Riva Beykoz/İSTANBUL

.....

Muhatabın Gerçek Kişi Olması Durumu:

Sayın Adı SOYADI
Devlet Denetleme Kurulu Başkanı

.....

Sayın Adı SOYADI
Cumhurbaşkanlığı Muh. Adliye Sekreter No: 6/A
06430 Çankaya/ANKARA

7. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre “Mevzuatı sebebiyle EBYS kullanamayan idare tarafından ya da” **Çok Gizli** nitelikteki belgeler ile olağanüstü durumlarda hazırlanan belgelere sayı almak için kullanılan defter ve benzeri fiziksel veya EBYS harici tutulan elektronik kaydı” ifade eden terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kamusal belge kayıt sistemi
- B) Elektronik belge kayıt sistemi
- C) Sanal belge kayıt sistemi
- D) Kurumsal belge kayıt sistemi

8. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre elektronik ortamda güvenli elektronik imza ile imzalanan belgeler kaç nüsha olarak hazırlanır?

- A) 1 nüsha olarak hazırlanır
- B) 2 nüsha olarak hazırlanır
- C) 3 nüsha olarak hazırlanır
- D) 4 nüsha olarak hazırlanır

9. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre belgeler, aşağıdaki hangi boyut dikkate alınarak hazırlanır?

- A) A3 (210x287 mm)
- B) A4 (210x297 mm)
- C) A5 (210x297 mm)
- D) A4 (210x287 mm)

10. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre hazırlanan belgelerde normal yazı stiline kullanılacak yazı tipleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) “Times New Roman” veya “Arial”
- B) “Times New Roman” veya “Calibri”
- C) “Times New Roman” veya “Helvetica”
- D) “Times New Roman” veya “Batang”

11. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre belgenin yazı alanı sayfanın üst, sol ve sağ kenarından kaç cm boşluk bırakılarak düzenlenir?

- A) 1 cm
- B) 1,5 cm
- C) 1,75 cm
- D) 2 cm

12. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre “Başlık” ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Başlık, belgenin yazı alanının üst kısmına ortalanarak yazılır.
- B) İlk satıra “T.C.” kısaltması ortalanarak yazılır.
- C) İkinci satıra idarenin adı ilk harfleri büyük diğerleri küçük harflerle ortalanarak yazılır.
- D) Üçüncü satıra birimin adı ilk harfleri büyük diğerleri küçük harflerle ortalanarak yazılır.

KISIM I
Umumi Hükümler**Kanunun şümulü: –Madde 1**

a) Umumi Muvazeneye dahil dairelerle mülhak ve hususi bütçeli idareler (Köy bütçeleri hariç) ve bunlara bağlı sabit ve mütedavil sermayeli müesseseler;

b) (Değişik: 25/6/1958-7145/1 md.) Hususi kanunlarla kurulmuş banka ve teşekküller; (Denizcilik Bankası Türk Anonim Ortaklığı, Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı ve Türk Havayolları Anonim Ortaklığı hariç);

c) Yukarıdaki (a) ve (b) fıkralarında yazılı daire, idare, banka, teşekkül ve müesseselerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları teşekkül ve müesseseler;

Tarafından ödenecek harcırah bu kanun hükümlerine tabidir.

Reisicumhurun seyahat masrafları:**–Madde 2**

Reisicumhurun memleket iç ve dışındaki seyahatleri dolayısıyla vakı bilcümle masrafları bu kanun hükümlerine tabi tutulmaksızın ödenir.

Tarifler: –Madde 3

Bu Kanunda geçen;

a. Harcırah: Bu Kanuna göre ödenmesi gereken yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafından birini, birkaçını veya tamamını;

b. Kurum: 1 nci maddede sayılan daire, idare, banka, teşekkül ve müesseseleri;

c. Memur: Personel kanunları hükümlerine göre aylık alan kimseleri (Yardımcı hizmetler sınıfına dahil personel hariç);

d. Hizmetli: Personel kanunlarına göre yardımcı hizmetler sınıfına dahil personeli, kurumlarda yalnız ödenek mukabili çalışanlarla kurumlarda çalıştırılan tarım ve orman işçilerini ve iş kanunlarına göre işçi sayılan kimseleri;

e. Aile fertleri: Memur ve hizmetlinin, harcırah verilmesini gerektiren olay sırasında evlilik bağıyla bağlı olduğu eşi ile bakmakla yükümlü olduğu usul ve furuu ve erkek ve kız kardeşlerini;

f. Bagaj: Memur ve hizmetlinin mensup olduğu kuruma veya şahsına ait olup, resmi vazife için kullanılabilecek eşya ile yolcunun bu seyahati için ihtiyacı bulunan şahsi eşyasından mutaat surette taşınması mümkün olanları;

g. Memuriyet mahalli: (Değişik: 10/9/2014-6552/89 md.) Memur ve hizmetlinin asıl görevli olduğu veya ikametgâhının bulunduğu şehir ve kasabaların belediye sınırları içinde bulunan mahaller ile bu mahallerin dışında kalmakla birlikte yerleşim özellikleri bakımından bu şehir ve kasabaların devamı niteliğinde bulunup belediye hizmetlerinin götürüldüğü, büyükşehir belediyelerinin olduğu illerde ise il mülki sınırları içinde kalmak kaydıyla memur ve hizmetlinin asıl görevli olduğu veya ikametgâhının bulunduğu ilçe belediye sınırları içinde kalan ve yerleşim özellikleri bakımından bu yerlerin devamı niteliğindeki mahaller ve kurumlarınca sağlanan taşıt araçları ile gidilip gelinebilen yerleri;

h. Başka yer: Yukarıda (g) fıkrasında yazılı memuriyet mahalli dışındaki yerleri;

İfade eder.

Harcırah verilecek kimseler: –Madde 4

Bu Kanunda belirtilen hallerde;

5. Harcırâh Kanununa göre kıta halinde ve bir kumanda altında hareket eden askerî birliklere mensup subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve erler ile sivil memur ve hizmetlilere yolda geçen süreler için yol masrafı ve yevmiye verilmez. Ancak intikal ettikleri yerde yeme ve konaklama ihtiyaçları karşılanmayanlara ilk 90 gün için ne kadar oranında gündelik ödenir?

- A) Tam olarak ödenir
- B) 1/2 oranında ödenir
- C) 1/3 oranında ödenir
- D) 1/4 oranında ödenir

6. Harcırâh Kanununa göre askeri birliklerde harekatta harcırâh bakımından kaç günü aşan görevlendirmeler için gündelik verilmez?

- A) 100
- B) 130
- C) 150
- D) 180

7. Harcırâh Kanununa göre Yurtiçinde verilecek gündeliklerin miktarı bakımından Türkiye düzeyinde teftiş, denetim ve inceleme yetkisine haiz bulunanlara birinci derece kadrolu memur için tespit olunan gündelik miktarının kaç katı gündelik olarak ödenir?

- A) 1,1
- B) 1,2
- C) 1,3
- D) 1,4

8. Harcırâh Kanununa göre Yurtiçinde verilecek gündeliklerin miktarı bakımından Bölge düzeyinde teftiş, denetim veya inceleme yetkisine haiz bulunanlara birinci derece kadrolu memur için tespit olunan gündelik miktarının kaç katı gündelik olarak ödenir?

- A) 1,1
- B) 1,2
- C) 1,3
- D) 1,4

9. Harcırâh Kanununa göre Yurtiçinde verilecek gündeliklerin miktarı bakımından İl düzeyinde teftiş, denetim veya inceleme yetkisine haiz bulunanlara birinci derece kadrolu memur için tespit olunan gündelik miktarının kaç katı gündelik olarak ödenir?

- A) 0,6
- B) 0,7
- C) 0,8
- D) 0,9

10. Harcırâh Kanunu gereğince verilecek yurtdışı gündeliklerinin miktarı, gidilecek ülkeye, memur ve hizmetlilerin aylık veya ücret tutarları ile görevin mahiyetine göre, mali yıl itibarıyla kim tarafından tayin olunur?

- A) Cumhurbaşkanınca
- B) TBMM
- C) Hazine ve Maliye Bakanlığınca
- D) İçişleri Bakanlığınca

11. Harcırâh Kanununa göre bir hastalığın münteşiren hüküm ferma olduğu zamanlarda bu hastalığın insana sirayeti dolayısıyla mücadele tehlike arz ediyorsa bu takdirde bu mücadeleye iştirak eden memur ve hizmetlilerin bu kanuna göre müstahak oldukları yevmiyeyi, Cumhurbaşkanı kaç misline kadar artırmaya salahiyetlidir?

- A) Bir
- B) İki
- C) Üç
- D) Dört

BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler**BİRİNCİ BÖLÜM**
Amaç, Kapsam ve Tanımlar**Amaç: –Madde 1**

Bu Kanunun amacı, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve malî saydamlığı sağlamak üzere, kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve malî kontrolü düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

Bu Kanun, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrolünü kapsar.

Avrupa Birliği fonları ile yurt içi ve yurt dışından kamu idarelerine sağlanan kaynakların kullanımı ve kontrolü de uluslararası anlaşmaların hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu Kanun hükümlerine tâbidir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bu Kanunun sadece 3, 7, 8, 12, 15, 17, 18, 19, 25, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 68 ve 76 78 ncı maddelerine tâbidir.

Tanımlar: –Madde 3

Münhasıran bu Kanunun uygulanmasında;

a) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Uluslararası sınıflandırmalara göre belirlenmiş olan, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareleri,

b) Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Bu Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerini,

c) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar: Bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan kurumları,

d) Sosyal güvenlik kurumları: Bu Kanuna ekli (IV) sayılı cetvelde yer alan kamu kurumlarını,

e) Mahallî idare: Yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idareleri,

f) Bütçe: Belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belgeyi,

g) Kamu kaynakları: Borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerleri,

h) Kamu gideri: Kanunlarına veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine dayanılarak yaptırılan iş, alınan mal ve hizmet bedelleri, sosyal güvenlik katkı payları, iç ve dış borç faizleri, borçlanma genel giderleri, borçlanma araçlarının iskontolu satışından doğan farklar, ekonomik, malî ve sosyal transferler, verilen bağış ve yardımlar ile diğer giderleri,

i) Kamu geliri: Kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler, faiz, zam ve ceza gelirleri, taşınır ve taşınmazlardan elde edilen her türlü gelirler ile hizmet karşılığı elde edilen gelirler, borçlanma araçlarının primli satışı suretiyle elde edilen gelirler, sosyal güvenlik primi kesintileri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirleri,

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM Uygulama İlkeleri

Amaç: –Madde 1

Bu Kanunun amacı, kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür:

a) (Değişik: 1/6/2007-5680/1 md.) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler.

b) (Değişik: 30/7/2003-4964/1 md.) Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri.

c) (Değişik: 30/7/2003-4964/1 md.) Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar.

d) (Değişik: 12/6/2002-4761/10 md.) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler.

e) (Değişik: 13/2/2011-6111/176 md.) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketlerin yapım ihaleleri.

Ancak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bu Fonun hisselerine kısmen ya da tamamen sahip olduğu bankalar, 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ve bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketler (e) bendinde belirtilen yapım ihaleleri hariç) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankaların 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa tabi gayrimenkul yatırım ortaklıkları ile enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler bu Kanun kapsamı dışındadır.

1. Örnek Soru

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre Kapsam bakımından;

- I. Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler.
- II. Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri.
- III. Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (meslekî kuruluşlar ve vakıf yükseköğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar.

Belirtilen idarelerin hangilerinin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I-II E) I-II-III

Cevap E

10. ÜNİTE

KAMU HİZMETLERİNİN SUNUMUNDA UYULACAK USUL VE ESASLARA İLİŞKİN YÖNETMELİK

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı; etkin, verimli, hesap verebilir, vatandaş beyanına güvenen ve şeffaf bir kamu yönetimi oluşturmak; kamu hizmetlerinin hızlı, kaliteli, basitleştirilmiş ve düşük maliyetli bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak üzere, idarelerin uyması gereken usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, 10/10/1984 tarihli ve 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 2 nci ve 33 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Kamu hizmetlerinin ilk kademede ve vatandaşa en yakın yerde sunulması: –Madde 3

(1) Kamu hizmetlerinin, başvuru yapılan ilk kademeden sunulması ve sonuçlandırılması, başvuru mercii ile karar/onay mercii arasında birden fazla kademe oluşturulmaması esastır. İdare, başvuruların, doğrudan kamu hizmetini sunan birime yapılmasını ve ilk kademede sonuçlandırılmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.

(2) İdare, hizmetlerin vatandaşın en yakın yerden sunulabilmesi amacıyla gerekli görülen mahallerde geçici veya sürekli bürolar açabilir.

(3) İdare, sunduğu hizmetlerin her birini yerine getirecek birim ve görevlileri tespit eder. Taşra teşkilatı, tespit edilen birim ve görevlileri bulundukları yerin en büyük mülki idare amirine bildirir.

Kamu hizmetlerinin elektronik ortamda sunulması: –Madde 4

(1) Basılı ortamdaki bilgi ve belgelerin elektronik ortama taşınması ve veritabanlarının diğer idarelerle paylaşılması esastır.

(2) İdare, başvuruların elektronik ortamda yapılmasına, sürecin başvuru sahibince izlenebilmesine ve sonucun ilgisine elektronik ortamda iletilmesine yönelik tedbirleri alır ve hizmetin e-Devlet Kapısına entegrasyonunu sağlar.

Vatandaşın bilgilendirilmesi: –Madde 5

(1) Kanunî sınırlamalar saklı kalmak kaydıyla idare, sunduğu hizmetlere ilişkin bilgileri ve mevzuatı, basılı ya da elektronik ortamda duyurur.

(2) İdare, sunduğu kamu hizmetlerinin envanterini ek-1'e göre oluşturarak kurumsal internet sayfasında ve e-Devlet Kapısında en güncel şekli ile yayınlar.

Hizmet standartları oluşturma: –Madde 6

(1) İdareler, ek-2'de yer alan örneğe göre hizmet standartlarını oluşturur. Ek-3'te belirtilen açıklamalara göre oluşturulan hizmet standartları tablosunda; hizmetin adı, başvuruda istenen belgeler, hizmetin ne kadar sürede tamamlanacağı ve şikâyet mercilerine ilişkin bilgiler yer alır. Bu tablo, hizmeti doğrudan sunan birimlerce vatandaşların kolayca görebileceği panolarında, kurumsal internet sayfalarında ve e-Devlet Kapısında duyurulur. Ayrıca, idarenin danışma masalarında da istenilen belgeleri gösteren dokümanlar bulundurulabilir ve talep edenlere ücretsiz olarak verilir.

Özürllülerle ilgili tedbirler: –Madde 7

(1) İdare, sunduğu kamu hizmetlerinin özürllüler tarafından kolayca erişilebilir olması için gerekli tedbirleri alır.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI PERSONELİ GÖREVDE YÜKSELME VE UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ YÖNETMELİĞİ

11. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak, Kültür ve Turizm Bakanlığı personelinin görevde yükselme ve unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, Kültür ve Turizm Bakanlığı merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğünde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olarak görev yapan personelden 5 inci maddede belirtilen kadrolara görevde yükselme ve unvan değişikliği suretiyle atanacakları kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 16/4/2003 tarihli ve 4848 sayılı Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 15/3/1999 tarihli ve 99/12647 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Alt görev: 27/9/1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanunda belirtilen hiyerarşik kademeler çerçevesinde daha alt hiyerarşi içindeki görevleri,

b) Alt hizmet grupları: Aynı düzeydeki unvanların gruplandırılmasını,

c) Aynı düzey görev: Hiyerarşi, görev, yetki ve sorumluluk açısından aynı grupta ya da grup içinde alt gruplar olması halinde aynı alt grupta gösterilen görevleri,

ç) Bakan: Kültür ve Turizm Bakanını,

d) Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını,

e) Bakanlık teşkilatı: Kültür ve Turizm Bakanlığı merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğünü,

f) Görev unvanı: Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde sayılan hizmet gruplarında belirtilen unvanları/kadroları,

g) Görevde yükselme: 657 sayılı Kanuna tabi görevlerden 5 inci maddede sayılan ve görevde yükselmeye tabi olan görevlere aynı veya başka hizmet sınıflarından yapılacak görevde yükselme niteliğindeki atamaları,

ğ) Hizmet grupları: Hiyerarşi, görev, yetki ve sorumluluk açısından benzer veya aynı düzeydeki unvanların gruplandırılmasını,

h) Hizmetsüresi: (Değişik:RG-4/6/2017-30086) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendinde sayılan süreleri,

ı) İş günü: Ulusal bayram ile genel ve hafta sonu tatil günleri hariç, diğer günleri,

i) Kütüphane müdürlüğü ihtisas elemanı: Üniversitelerin bilgi ve belge yönetimi, kütüphanecilik, dokümantasyon-enformasyon veya arşivcilik bölümlerinin herhangi birinden lisans eğitimi alanları,

j) Müze müdürlüğü ihtisas elemanı: (Değişik:RG-21/6/2015-29393) Üniversite, fakülte veya yüksekokulların lisans eğitimi veren; arkeoloji ve sanat tarihi bölümü; arkeoloji bölümü; arkeoloji bölümlerinin prehistorya, protohistorya ve ön asya arkeolojisi ile klasik arkeoloji ana bilim dalları; sanat tarihi bölü-

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

12. ÜNİTE

BAŞLANGIÇ

Türk Vatanı ve Milletinin ebedi varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirleyen bu Anayasa, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu, ölümsüz önder ve eşsiz kahraman Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı ve onun inkılap ve ilkeleri doğrultusunda;

Dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli **bir üyesi** olarak, Türkiye Cumhuriyetinin ebedi varlığı, refahı, maddi ve manevi mutluluğu ile çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi yönünde;

Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmaya yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı;

Kuvvetler ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu;

Hiçbir faaliyetin Türk milli menfaatlerinin, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği ve laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının, Devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı;

Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;

Topluca Türk vatandaşlarının milli gurur ve iftiharlarda, milli sevinç ve kederlerde, milli varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, birbirinin hak ve hürriyetlerine kesin saygı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla ve "Yurtta sulh, cihanda sulh" arzu ve inancı içinde, huzurlu bir hayat talebine hakları bulunduğu;

FİKİR, İNANÇ VE KARARIYLA anlaşılacak, sözüne ve ruhuna bu yönde saygı ve mutlak sadakatle yorumlanıp uygulanmak üzere.

TÜRK MİLLETİ TARAFINDAN, demokrasiye aşık Türk evlatlarının vatan ve millet sevgisine emanet ve tevdi olunur.

BİRİNCİ KISIM GENEL ESASLAR

Madde -1:	Devletin şekli
Madde -2:	Cumhuriyetin nitelikleri
Madde -3:	Devletin bütünlüğü, resmî dili, bayrağı, millî marşı ve başkenti
Madde -4:	Değiştirilemeyecek hükümler
Madde -5:	Devletin temel amaç ve görevleri
Madde -6:	Egemenlik
Madde -7:	Yasama yetkisi
Madde -8:	Yürütme yetkisi ve görevi
Madde -9:	Yargı yetkisi
Madde-10:	Kanun önünde eşitlik
Madde-11:	Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü

I. Devletin şekli: –Madde 1

Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

II. Cumhuriyetin nitelikleri: –Madde 2

Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı,

1. test

1982 ANAYASASI GENEL ESASLAR

1. Atatürk milliyetçiliği hangi milliyetçilik anlayışını benimsemektedir?

- A) Objektif milliyetçilik
- B) Subjektif milliyetçilik
- C) Coğrafi milliyetçilik
- D) Dini milliyetçilik

2. Cumhuriyete ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Hem bir devlet şekli hem de bir hükümet şeklidir.
- B) Egemenliğin toplumun tümüne ait olduğu devleti ifade eder.
- C) Türk inkılabının ortaya çıkardığı cumhuriyetçilik anlayışı sadece hükümdarlığın reddi anlamını taşır.
- D) Veraset ilkesinin rol oynamadığı bir hükümet sistemini anlatır.

3. Aşağıdakilerden hangisi 1982 Anayasası'nın değiştirilmesi teklif dahi edilmeyen hükümleri arasında yer alır?

- A) Türkiye devleti bir cumhuriyettir.
- B) 18 yaşını dolduran her Türk vatandaşı seçme hakkına sahiptir.
- C) Cumhurbaşkanının görev süresi 5 yıldır.
- D) 18 yaşını dolduran her Türk, milletvekili seçilebilir.

4. 1982 Anayasası'na göre egemenlik aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A) Millete
- B) Devlete
- C) Yargıya
- D) Cumhurbaşkanına

5. "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, laik ve sosyal bir hukuk devletidir."

1982 Anayasası'nın yukarıdaki bu hükmü, aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Cumhuriyetin niteliklerini
- B) Anayasanın bağlayıcılığını ve üstünlüğünü
- C) Egemenliği
- D) Devletin bağımsızlığını

6. 1982 Anayasası'ndaki "Hiçbir kimse veya organ kaynağını anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz." hükmü, aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Yasama yetkisi
- B) Kanun önünde eşitlik
- C) Egemenlik
- D) Devletin büyüklüğü

8. Yasama organının bir konuyu doğrudan ve araya bir başka işlem girmeksizin düzenlemesine ne ad verilir?

- A) Kanunların nesnelliği
- B) Yasama yetkisinin asilliği
- C) Kuvvetler ayrılığı ilkesi
- D) Yasama yetkisinin devredilmezliği

9. 2017 Referandumu'yla kabul edilen anayasa değişikliğine göre aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin bilgi edinme ve denetim yolları arasında gösterilemez?

- A) Yazılı soru
- B) Genel görüşme
- C) Sözlü soru
- D) Meclis araştırması

10. Aşağıdakilerden hangisi anayasa değişikliğinin kabulü için yapılan halk oylamasının usulüne uygun olarak yapıp yapılmadığını denetlemekle yetkilidir?

- A) İl Seçim Kurulu
- B) Yüksek Seçim Kurulu
- C) Anayasa Mahkemesi
- D) Bölge İdare Mahkemesi

11. Aşağıdakilerden hangisi TBMM seçimlerinin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Seçimler yargı organlarının yönetim ve denetimi altında yapılır.
- B) TBMM üyeleri milletçe genel oyla seçilir.
- C) Seçimlerde, bazı seçmenlerin ağırlıklı oy hakkı bulunmaktadır.
- D) Seçimler tek dereceli olarak yapılır.

12. Siyasi parti gruplarının yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin görüşme yapamaması ve karar alamaması aşağıdaki amaçlardan hangisine yöneliktir?

- A) Yasama organının etkinliğini arttırmak
- B) Milletvekillerinin kendi siyasi partilerinin baskısı altında kalmamasını sağlamak
- C) Meclisteki partiler arasındaki rekabeti dengelemek
- D) Cumhurbaşkanı yardımcılarının çalışmalarında özerkliği sağlamak

13. TBMM, süresi bitmekte olan olağanüstü hâl durumunu en fazla ne kadar uzatabilir?

- A) 45 gün
- B) 3 ay
- C) 4 ay
- D) 6 ay

14. Aşağıda verilenlerden hangisi milletvekilliğinin düştüğü hallerden biri değildir?

- A) Milletvekili görevinden istifa etme
- B) Milletvekilinin Meclis başkanlığına seçilmesi
- C) Milletvekilinin bakan olarak atanması
- D) Milletvekilliğiyle bağdaşmayacak bir görev veya hizmeti sürdürmekte ısrar etme

E. Mahkemelerin kuruluşu:

–Madde 142

Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir.

(**Ek fıkra: 21/1/2017-6771/13 md.**) Disiplin mahkemeleri dışında askerî mahkemeler kurulamaz. Ancak savaş halinde, asker kişilerin görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askerî mahkemeler kurulabilir.

F. Devlet Güvenlik Mahkemeleri:

–Madde 143

(Mülga: 7/5/2004-5170/9 md.)

G. Adalet hizmetlerinin denetimi:

–Madde 144

(Değişik: 7/5/2010-5982/14 md.)

Adalet hizmetleri ile savcılarının idarî görevleri yönünden Adalet Bakanlığınca denetimi, adalet müfettişleri ile hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçiler; araştırma, inceleme ve soruşturma işlemleri ise adalet müfettişleri eliyle yapılır. Buna ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

H. Askeri yargı: –Madde 145

(Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

II. Yüksek Mahkemeler**Yüksek Mahkemeler**

1. Anayasa Mahkemesi
2. Yargıtay
3. Danıştay
4. Uyuşmazlık Mahkemesi

A. Anayasa Mahkemesi**1. Kuruluşu: –Madde 146**

- ⊙ Anayasa Mahkemesi 15 üyeden oluşur. Üyelerin 3'ünü TBMM, 12'sini ise cumhurbaşkanı seçer.

TBMM Genel Kurulunun Anayasa Mahkemesine Üye Seçimi

1 Üye	Baro başkanlarının serbest avukatlar arasında gösterecekleri üç aday içinden yapılacak gizli oylamayla seçilir.
2 Üye	Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından her boş üyelik için göstereceği üçer aday içinden yapılacak gizli oylamayla seçilir.

TBMM Genel Kurulunda Anayasa Mahkemesine üye seçimi için yapılacak oylamada her boş üyelik için ilk oylamada üye tam sayısının **üçte iki** ve ikinci oylamada salt çoğunluk aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa bu oylamada **en çok** oy alan iki aday için üçüncü oylama yapılır, üçüncü oylamada **en fazla** oyu alan aday üye seçilmiş olur.

Cumhurbaşkanının Anayasa Mahkemesine Üye Seçimi

3 Üye	Yargıtay Genel Kurulunca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş üyelik için gösterilecek üçer aday içinden seçilir.
2 Üye	Danıştay Genel Kurulunca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş üyelik için gösterilecek üçer aday içinden seçilir.
3 Üye	En az ikisi hukukçu olmak üzere Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan ve yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyaset bilimleri dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden seçilir.
4 Üye	Üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hakim ve savcılar ile en az 5 yıl rapörtörlük yapmış Anayasa Mahkemesi rapörtörleri arasından seçilir.

Anayasa Mahkemesine üye seçilebilmek için, **kırkbeş yaşın** doldurulmuş olması kaydıyla;

toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz.

B. Orman köylüsünün korunması:

–Madde 170

Ormanlar içinde veya bitişigindeki köyler halkının kalkındırılması, ormanların ve bütünlüğünün korunması bakımlarından, ormanın gözetilmesi ve işletilmesinde Devletle bu halkın işbirliğini sağlayıcı tedbirlerle, 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş yerlerin değerlendirilmesi; bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tespiti ve orman sınırları dışına çıkartılması; orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın yararlanmasına tahsisi kanunla düzenlenir.

Devlet, bu halkın işletme araç ve gereçleriyle diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırıcı tedbirleri alır.

Orman içinden nakledilen köyler halkına ait araziler, Devlet ormanı olarak derhal ağaçlandırılır.

V. Kooperatifçiliğin geliştirilmesi:

–Madde 171

Devlet, milli ekonominin yararlarını dikkate alarak, öncelikle üretimin artırılmasını ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alır.

VI. Tüketiciler ile esnaf ve sanatkarların korunması

A. Tüketicilerin korunması: –Madde 172

Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder.

B. Esnaf ve sanatkarların korunması:

–Madde 173

Devlet, esnaf ve sanatkarı koruyucu ve destekleyici tedbirleri alır.

BEŞİNCİ KISIM ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

I. İnkılap kanunlarının korunması:

–Madde 174

Anayasanın hiçbir hükmü, Türk toplumunu çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarma ve Türkiye Cumhuriyetinin laiklik niteliğini koruma amacını güden, aşağıda gösterilen inkılap kanunlarının, Anayasanın halkoyu ile kabul edildiği tarihte yürürlükte bulunan hükümlerinin, Anayasa aykırı olduğu şeklinde anlaşılamaz ve yorumlanamaz:

1. 3 Mart 1340 tarihli ve 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu;
2. 25 Teşrinisani 1341 tarihli ve 671 sayılı Şapka İktisası Hakkında Kanun;
3. 30 Teşrinisani 1341 tarihli ve 677 sayılı Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Seddine ve Türbedarlıklar ile Bir Takım Unvanların Men ve İlgasına Dair Kanun;
4. 17 Şubat 1926 tarihli ve 743 sayılı Türk Kanunu Medenisiyle kabul edilen, evlenme akdinin evlendirme memuru önünde yapılacağına dair medeni nikah esası ile aynı kanunun 110 uncu maddesi hükmü;
5. 20 Mayıs 1928 tarihli ve 1288 sayılı Beynelmi-lel Erkamın Kabulü Hakkında Kanun;
6. 1 Teşrinisani 1928 tarihli ve 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki hakkında Kanun;
7. 26 Teşrinisani 1934 tarihli ve 2590 sayılı Efendi, Bey, Paşa gibi Lakap ve Unvanların Kaldırıldığına dair Kanun;
8. 3 Kanunuevvel 1934 tarihli ve 2596 sayılı Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun.

NOT: Altıncı Kısımda Geçiş Hükümleri yer almaktadır.

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ

TRABLUSGARP, BALKAN VE I. DÜNYA SAVAŞI

13. ÜNİTE

1. BÖLÜM

TRABLUSGARP SAVAŞI (1911 - 1912)

Savaşın Nedenleri

- İtalya'nın sömürge elde etmek istemesi
- İtalya'nın Trablusgarp'ta bulunan petrolü ele geçirmek istemesi
- Trablusgarp'ın İtalya'ya yakın ve savunmasız olması
- İtalya'nın Roma İmparatorluğu'nu yeniden kurmak istemesi
- Osmanlı Devleti'nin bölgede zayıf olması
- İtalya'nın Akdeniz Antlaşması'yla İngiltere ve Fransa'nın desteğini alması
- Savaş öncesinde İtalya ile Rusya arasında Racconigi Antlaşması'nın imzalanması

Gelişmeler

- ✓ Osmanlı Devleti bölgeye karadan ve denizden müdahalede bulunacak bir durumda olmadığı için bölgeye yalnız gönüllü vatansever subaylar gitti.
- ✓ Mustafa Kemal, Enver Bey, Nuri Bey gibi subaylar 18 Aralık 1911'de bölgeye hareket etti.
- ✓ Mustafa Kemal "şerif" takma adıyla gazeteci kimliği altında Arap kılığına bürünerek bölgeye ulaşmayı başardı.
- ✓ Trablusgarp'ta yerel direniş, başlatan Mustafa Kemal Tobruk ve Derne'de Enver Paşa ise Bingazi'de önemli başarılar elde ettiler.
- ✓ Bu gelişmeler üzerine İtalya Osmanlı Devleti'ni barışa zorlamak için On İki Adayı işgal edip Çanakkale Boğazı'nı ablukaya aldı.
- ✓ Balkan Savaşlarının da başlaması üzerine Osmanlı Devleti barış istemek zorunda kaldı.
- ✓ 15 Ekim 1912'de İsviçre'nin Ouchi (Uşi) kasabasında antlaşma imzalandı.

Uşi Antlaşması (1912)

- Uşi Antlaşması ile Trablusgarp ve Bingazi İtalya'ya bırakıldı.
- Balkan Savaşları'nın çıkmasından dolayı On İki Ada ve Rodos Yunan tehlikesine karşı kısa süre için İtalya'ya bırakıldı. (İtalya 1947 Paris Antlaşması ile bu yerleri Yunanistan'a bırakmıştır.)
- Trablusgarp dini yönden Osmanlı Devleti'ne bağlı kalacaktır. Böylece Osmanlı, Trablusgarp ile kültürel bağlılığını korumak istemiştir.
- Trablusgarp ve Bingazi'nin 1909'dan beri Duyun-u Umumiye'ye olan borçlarını İtalya üstlenecek.
- Kapitülasyonların kaldırılması konusunda İtalya, Osmanlı'ya aracı olacak.

Trablusgarp Savaşı'nın Önemi

- Dünya savaş tarihinde ilk kez uçak bu savaşta İtalyanlar tarafından kullanılmıştır.
- Kuzey Afrika'daki son Osmanlı toprak parçası kaybedilmiştir.
- Enver Paşa Tüccar Hamdi Bey takma ismiyle bölgeye gitmiştir.
- Mustafa Kemal'in sömürgeciliğe karşı ilk savaşıdır.
- Bu savaş Padişah V. Mehmet (Reşat) Dönemi'nde yaşanmıştır.

BALKAN SAVAŞLARI

I. BALKAN SAVAŞI (1912 - 1913)

Savaşın Nedenler

- Fransız İhtilali'yle yayılan milliyetçilik akımı
- Rusya'nın panslavist politikası
- Reval Görüşmeleri ile İngiltere'nin Rusya'yı Balkan politikasında serbest bırakması
- Balkan devletlerinin Osmanlı'yı Balkanlardan atmak istemesi
- Kiliseler sorununun Balkan devletleri lehine çözülmesi

2. BÖLÜM

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ

MUSTAFA KEMAL'İN İSTANBUL'A GELİŞİ (13 Kasım 1918)

- Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı'nın kaldırılması ve Mondros'un maddelerine karşı çıkması sonucu Suriye - Filistin Cephesi'ndeki Mustafa Kemal İstanbul'a çağrıldı.
- Aldığı emirle 13 Kasım 1918'de İstanbul'a gelen M. Kemal İstanbul Limanı'nda bulunan İtilaf gemilerini görünce yanında yer alan yaveri Cevat Abbas'a "Geldikleri gibi giderler" demiştir.
- Mustafa Kemal İstanbul'a geldikten sonra İstanbul'da bir dizi çalışmalarda bulunmuştur. Bunlar:
 - Fethi Bey ile birlikte Minber gazetesini çıkarmıştır.
 - Tevfik Paşa Hükümetine karşı tavır almıştır.
 - İzzet Paşa Hükümetinde Harbiye Nazırı olmak istemiştir.
 - Padişah Vahdettin ile görüşmelerde bulunmuştur.
 - İstanbul'da yapabileceği bir şey olmadığını görünce Anadolu'ya geçme yollarını aramıştır.

MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKIŞI (19 MAYIS 1919)

- Rum çetelerinin Karadeniz Bölgesi'nde Türk halkına saldırısı artmıştı oysa Rumlar, Türk halkının kendilerine zulüm yaptığını iddia ediyordu.
- Tüm bu gelişmeler üzerine İngilizler Osmanlı Devleti'nden tedbir alınmasını istedi.
- Karadeniz Bölgesi'ndeki gelişmeler için Padişah ve hükümet Mustafa Kemal'i 9. Ordu Müfettişi olarak görevlendirdi.
- Mustafa Kemal bu görev doğrultusunda;
 - Ulusal kuruluşları dağıtmak
 - Halkın elindeki silah ve cephaneyi toplamak
 - Karışıklık çıkaranları cezalandırmak

- Görev bölgesinde güvenliği sağlamak için faaliyetler yürütecekti.
- Mustafa Kemal'in asıl amacı ise ulusal bilinci diriltmek ve ulusal bağımsızlığı sağlamaktı.
- 9. Ordu Müfettişi olarak yetkili olduğu iller arasında Sivas, Erzurum, Van, Kastamonu, Ankara, Bitlis, Diyarbakır ve Trabzon bulunmaktadır.
- Mustafa Kemal'in Samsun'a ayak basmasıyla Kurtuluş Savaşı fiilen başladı.
- Samsun'a çıktıktan hemen sonra bölgedeki durumu inceleyerek bir rapor hazırladı.

Samsun Raporu (20-22 Mayıs 1919)

- Bölgede asayiş bozan Rumlardır.
- Yunanlıların İzmir'i işgal etmesi haksızdır. İşgaller kabul edilemez.
- Türk milleti yabancıların manda ve himayesine girmeye karşıdır.
- Bu rapor Kurtuluş Savaşı'nın ilk yazılı belgesidir.

HAVZA GENELGESİ (28 MAYIS 1919)

Kararları

- İzmir, Aydın ve Manisa'nın işgali yurdun her yerinde mitinglerle protesto edilmelidir.
- İtilaf Devletlerine ve İstanbul Hükümeti'ne işgalleri kınayan protesto telgrafları çekilmelidir.
- Haksız duruma düşmemek için azınlıklara karşı herhangi bir saldırıdan kaçınılmalıdır.

Önemi ve Sonuçları

- İşgaller karşısında millî bilincin güçlendirilmesi amaçlanmıştır.
- Kurtuluş Savaşı'nın ilk genelgesidir.
- Mondros'a karşı ilk açık tepkidir.
- Mustafa Kemal resmi görevinin dışına ilk kez çıktı.
- Mustafa Kemal İstanbul'a geri çağrıldı.

KURTULUŞ SAVAŞI MUHAREBELER DÖNEMİ

3. BÖLÜM

DOĞU CEPHESİ

- Ermenilere karşı açılmıştır.
- Mondros Ateşkes Antlaşması'na göre Osmanlı ordusu terhis edilip Kafkas bölgesi boşaltılınca Ermeniler Erzincan'a kadar olan Doğu Anadolu Bölgesi'ni işgal etmişlerdir.
- Mondros'a rağmen dağıtılmamış ve TBMM'nin doğudaki tek düzenli birlikleri olan Kazım Karabekir komutasındaki 15. Kolordu TBMM'nin emri ile 1920'nin sonbaharında taarruza çıkarak Ermenileri bölgeden atmış ve Gümrü Antlaşması ile bu cephe kapanmıştır.

GÜMRÜ ANTLAŞMASI (3 ARALIK 1920)

- Bu antlaşma Kazım Karabekir tarafından imzalanmıştır.
- Bu antlaşmayla; Aras Nehri ve Çıldır Gölü sınır kabul edildi. Kars, Kağızman, Kulp, Sarıkamış ve Iğdır Türklere verildi.
- Ermeniler Sevr Antlaşması'ndan vazgeçti ve Misakımillî'yi kabul etti.
- Ermenistan ister ise Türk tarafı siyasi ve askeri yardımda bulunabilecektir.
- TBMM'nin ilk antlaşmasıdır.
- TBMM'yi ve Misakımillî'yi tanıyan ilk devlet Ermenistan'dır.
- TBMM'nin ilk siyasi ve askeri başarısıdır.
- Türkiye Devleti tabirinin kullanıldığı ilk antlaşmadır.

GÜNEY CEPHESİ

- Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Urfa, Antep, Maraş İngilizler tarafından işgal edilmiştir.
- Daha sonra aralarında imzaladıkları Suriye İtilafnamesi ile anlaşmaya vararak İngiltere işgal ettiği Antep, Urfa ve Maraş şehirlerini Fransa'nın işgaline terketmiştir.

- Fransa buradaki emellerini gerçekleştirmek için Ermenileri kullanmıştır.
- Güney Cephesi'nde Kuva-yı Millîye birlikleri mücadele etmiştir. Güney Cephesi'ndeki komutanlar: Kılıç Ali ve Yörük Salim Bey Maraş'ta; Yüzbaşı Ali Saip Bey Urfa'da; Topçu Kemal Bey, Piyade Yüzbaşı Osman Bey ile Yüzbaşı Ratip Bey Adana'da; Teğmen Said Bey Antep'te önemli hizmetler vermiştir.
- 11 Şubat 1920'de Maraş, 10 Nisan 1920'de Urfa, 25 Aralık 1921'de Antep, 5 Ocak 1922'de Adana düşmandan arındırılmıştır.
- 1921'de Antep'e "Gazi", 1973'te Maraş'a "Kahraman", 1984'te Urfa'ya "Şanlı" unvanları verilmiştir.
- 1924'te İnebolu'ya, 1925'te Maraş'a, 2008'de Gaziantep'e ve 2016'da Urfa'ya İstiklal Madalyası verilmiştir.

BATI CEPHESİ

- En büyük mücadele bu cephede İngilizlerin desteklediği Yunanlılara karşı verilmiştir.
- Batı Cephesi Balıkesir ve Alaşehir Kongresi'yle açılmıştır.
- Sivas Kongresi'nde Temsil Heyeti tarafından Batı Cephesi'ne Ali Fuat atanmıştır.
- Gediz Muharebesi'nde alınan yenilgi sonucu Ali Fuat Cebesoy bu cepheden ayrılarak Moskova Büyükelçiliğine gönderilmiştir.
- Batı Cephesi'nin kuzeyine İsmet İnönü, güneyine ise Refet Bey getirilmiştir. İsmet İnönü'yü kabul etmeyen Çerkez Ethem isyan etmiştir.
- Bu süreçten sonra Batı Cephesi'nde düzenli birlikler etkili olmuştur.

DÜZENLİ ORDU (8 KASIM 1920)

Kurulma Sebepleri

- Kuva-yı Millîye birliklerinin Yunanlıları durduramaması (Gediz Muharebesi)

4. BÖLÜM

ATATÜRK İNKILAPLARI

ATATÜRK İNKILAPLARI

İnkılapların Özellikleri

- ✓ Aydınlanma ve yenilenme hareketidir.
- ✓ Modern ve çağın gereklerine uygundur.
- ✓ İnkılaplar birbirinin tamamlayıcısıdır.
- ✓ Toplumun ihtiyaçlarından doğmuştur.
- ✓ Dogmatik değildir.
- ✓ Ulusal egemenliğe dayanır.

İnkılapların Amaçları

- ✓ Milletın refah düzeyini yükseltmek
- ✓ Her yönden modernleşmeyi sağlamak
- ✓ Ulusal egemenliği yerleştirmek
- ✓ Batı ile bütünleşmek
- ✓ Türkiye'yi çağdaş toplum seviyesine yükseltmek
- ✓ Türkiye Cumhuriyeti'nin varlığını sürdürmek

SİYASİ ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

- ⊙ Saltanatın kaldırılması
- ⊙ Cumhuriyetin ilan edilmesi
- ⊙ Ankara'nın başkent yapılması
- ⊙ Halifeliğin kaldırılması
- ⊙ Çok partili hayata geçiş denemeleri
- ⊙ TBMM'nin açılması
- ⊙ 1924 Anayasası'nın ilanı

SOSYAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

- ⊙ Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması
- ⊙ Kılık - Kıyafet Kanunu
- ⊙ Soyadı Kanunu
- ⊙ Takvim, saat, rakam ve ölçülerde değişiklik

EKONOMİK ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

- ⊙ İzmir İktisat Kongresi
- ⊙ Tarım alanındaki gelişmeler
- ⊙ Ticaret alanındaki gelişmeler
- ⊙ Sanayi alanındaki gelişmeler

EĞİTİM ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- ⊙ Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun çıkarılması
- ⊙ Medreselerin kapatılması
- ⊙ Maarif Teşkilatı Kanunu'nun çıkarılması
- ⊙ Yeni Harflerin kabulü
- ⊙ Türk Tarih ve Türk Dil kurumlarının açılması
- ⊙ Millet Mektepleri ve Halk Evlerinin açılması
- ⊙ Üniversite Reformu

HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- ⊙ Türk Medeni Kanunu'nun kabul edilmesi
- ⊙ Anayasalar
- ⊙ Kadınlara hakların verilmesi

SİYASİ ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

SALTANATIN KALDIRILMASI (1 KASIM 1922)

Saltanatın kaldırılması ile ilgili TBMM'ye teklifi Sinop milletvekili Rıza Nur sunmuştur.

Sebepleri

- ⊙ Laik devlet düzeni ve milli egemenlik ilkesi ile bağdaşmaması
- ⊙ Milli egemenliğe geçilmek istenmesi
- ⊙ Padişahın İtilaf Devletleri ile işbirliği içinde olması
- ⊙ Osmanlı Devleti'nin Lozan Konferansı'na davet edilmesinden dolayı ortaya çıkabilecek bir kargaşayı önleme ve böylece konferansa tek güçle gitme isteği

- ⊙ 20 Mayıs 1928'de Latin alfabesi kabul edildi.
- ⊙ 1 Nisan 1931'de dirhem, okka, endaze ve arşın gibi ölçüler yerine çağdaş ölçü birimlerine geçildi.
- ⊙ 1 Haziran 1935'te hafta sonu tatili cumadan pazara alındı.

EĞİTİM VE KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Tevhid-i Tedrisat Kanunu (3 Mart 1924)

- ⊙ Dönemin Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Vasıf Çınar'ın hazırladığı önerge ile TBMM'de kabul edildi.
- ⊙ Eğitim ve öğretimin birleştirilmesi kanunudur.
- ⊙ Azınlık okulları ve yabancı okullar devlete bağlandı.
- ⊙ Bütün eğitim kurumları MEB'e bağlanmıştır.
- ⊙ Medreselerin kapatılması kararlaştırılmıştır.
- ⊙ MEB'e bağlı İmam Hatip Okulları açılmıştır.

Medreselerin Kapatılması (11 Mart 1924)

- ⊙ Dönemin Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Vasıf Çınar tarafından bir genelge ile kapatıldılar.
- ⊙ Medreselerin kapatılmasıyla:
 - ▶ İlahiyat Fakültesi ve İmam Hatip Okulları açıldı.
 - ▶ Eğitim ve kültürel alandaki ikiliğine son verildi.
 - ▶ Eğitimde laikleşme ve millileşme yaşandı.

Maarif Teşkilatı Kanunu (2 Mart 1926)

- ⊙ Eğitim sisteminin ana hatları çizildi. ABD'li John Dewey'den yararlanılmıştır.
- ⊙ Müfredat halkın ihtiyaçlarına göre belirlendi.
- ⊙ İlkokul zorunluluğu getirildi.
- ⊙ Eğitim ve öğretim parasız oldu.
- ⊙ Devletin izni olmadan okul açmak yasaklandı.
- ⊙ Çağdaş olmayan dersler uygulamadan kaldırıldı.
- ⊙ Karma eğitim sistemine geçildi.

Türk Harflerinin Kabulü (1 Kasım 1928)

- ⊙ Okuma ve yazma kolaylaştı. Okur - yazar oranı arttı.
- ⊙ Millet Mektepleri açılarak yeni harflerin kısa sürede öğrenilmesi sağlandı.
- ⊙ Mustafa Kemal "Millet Mektepleri Başöğretmeni" unvanı almıştır.
- ⊙ Batı dünyasıyla yakınlaşma sağlandı.
- ⊙ Arap kültürünün Türk kültürü üzerindeki etkisi kaldırıldı.
- ⊙ Çağdaşlaşmada önemli bir adım atıldı.
- ⊙ Yeni Türk harfleri ile basılan ilk gazete Mardin gazetesidir.

Türk Tarih Kurumu (12 Nisan 1931)

- ⊙ 1931'de Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti adıyla kuruldu. 1932'de Türk Tarih Kurumu adını aldı.
- ⊙ Türk Tarih Kurumu süreli araştırma yayınına Atatürk tarafından Belleten adı verildi.
- ⊙ Atatürk, mirasının bir kısmını bu kuruma bağlamıştır.
- ⊙ Bu inkılap milliyetçilik ile ilgilidir.

Temel amaç;

- ✓ Türk tarih ve kültür zenginliğini ortaya çıkarmak ve geliştirmek
- ✓ Ümmetçi tarih anlayışından ulusçu tarih anlayışına geçmek
- ✓ Türklerin dünya ve İslam tarihine katkılarını ortaya koymak
- ✓ İslam öncesi Türk tarihini ve Anadolu tarihini aydınlatmak

5. BÖLÜM

ATATÜRK'ÜN HAYATI, DÜŞÜNCE SİSTEMİ VE İLKELERİ

ATATÜRK'ÜN HAYATI

- ⊙ Mustafa Kemal 1881 yılında Selanik'te doğdu. Annesi Zübeyde Hanım, babası Ali Rıza Efendi'dir.
- ⊙ Baba tarafı Kocacık yörüklerinden, anne tarafı Konyar yörüklerindendir. Babası Ali Rıza Efendi gümrük muhafaza memurluğu yapmıştır. Annesi Zübeyde Hanım ticaretle uğraşan bir babanın kızıdır.
- ⊙ Mustafa Kemal'in Fatma, Ahmet, Ömer, Makbule ve Naciye adında beş kardeşi vardır.
- ⊙ Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk 10 Kasım 1938'de siroz hastalığından hayata veda etmiştir.
- ⊙ Naaşı Dolmabahçe Sarayı'nda halkın ziyaretine açılır. 20 Kasım'da Etnografya Müzesi'ne alınır. 1953'te Anıtkabir'e nakledilir.

Atatürk'ün Okuduğu Okullar

- ⊙ Selanik Mahalle Mektebi (Geleneksel yöntemlerle eğitim yapan)
- ⊙ Selanik Şemsi Efendi Okulu (Modern yöntemlerle eğitim yapan)
- ⊙ Selanik Mülkiye Rüştiyesi
- ⊙ Selanik Askeri Rüştiyesi (Askeri ve siyasi hayatının temelleri atıldı. Kemal ismini aldı.)
- ⊙ Manastır Askeri İdadisi (Türk tarihine ilgi duy-maya başladı.)
- ⊙ İstanbul Harp Okulu
- ⊙ İstanbul Harp Akademisi

Atatürk'ün Görev Yaptığı Yerler

- ⊙ 1905: Şam 5. Ordu (Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ni kurdu.)
- ⊙ 1907: Kolağası rütbesiyle Makedonya (İttihat ve Terakki'den ayrıldı.)

- ⊙ 1909: III. Ordu'nun Selanik Tümeni Kurmay Başkanlığı
- ⊙ 1910: Fransa'da düzenlenen Picardi Manevraları'na katıldı. Bu onun Batı ile ilk temasıdır.
- ⊙ 1911: Trablusgarp Savaşı'nda Binbaşı oldu.
- ⊙ 1913: II. Balkan Savaşı'nda Bolayır Kolordusu'nda görev aldı ve Edirne'nin alınmasında rol oynadı.
- ⊙ 1913: Sofya askeri ateşesi (ateşemiliterlik) oldu.
- ⊙ 1915: Çanakkale Savaşları'nda Arıburnu, Conkbayırı ve Anafartalar da mücadele etti ve Anafartalar Grup Komutanlığı yaptı.
- ⊙ 1916: Kafkas Cephesi'nde Muş ve Bitlis'i geri aldı. Tümgeneralliğe yükseltildi.
- ⊙ 1917: Suriye, Filistin Cephesi'nde 7. Ordu Komutanlığı görevi üstlendi. Veliht Vahdettin ile Almanya ziyaretine gitti.
- ⊙ 1918: Avusturya'da (Karlsbad) kısa süreli tedavi gördü.
- ⊙ 1918: Yıldırım Orduları Komutanlığı'nı Alman Sandres'ten devraldı.

Milli Mücadele ve Sonrası Atatürk'ün Üstlendiği Görevler

- ⊙ 9. Ordu Müfettişliği (1919)
- ⊙ Temsilciler Kurulu Başkanı (1919)
- ⊙ Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Başkanlığı (1919)
- ⊙ Son Osmanlı Mebusan Meclisinde Erzurum Milletvekilliği (1920)
- ⊙ Birinci TBMM'de Ankara Milletvekilliği (1920)
- ⊙ Birinci TBMM Başkanlığı (1920)
- ⊙ Başkomutanlık (1921)
- ⊙ Cumhuriyet Halk Partisi Başkanlığı (1923)
- ⊙ Cumhurbaşkanlığı (1923-1938)

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

6. BÖLÜM

1923 - 1932 YILLARI ARASINDA TÜRK DIŞ POLİTİKASI

- Türkiye, Lozan Antlaşması'nın imzalanmasının ardından ağırlıklı olarak iç politikaya yönelmiş ve dış politikayı ikinci planda tutmuştur.
- Bunda iki önemli gerekçe etkili olmuştur.
 - ▶ Lozan Antlaşması'yla Misak-ı Milli İlkelelerine büyük oranda ulaşılması ve Türkiye'ye yönelik herhangi bir devletin tehdit unsuru oluşturmaması
 - ▶ Yeni Türk Devleti'nin yeniden yapılandırılmasına gereksinim duyulması
- Türkiye bu dönemde İngiltere'yle Musul; Fransa ile borçlar ve yabancı okullar, Suriye sınırı; Yunanistan ile nüfus mübadelesi gibi Lozan'dan kalma konularda sorunlar yaşamıştır.
- Türkiye, bu sorunların milli çıkarlara uygun çözümlenmesi için var gücüyle uğraşmıştır.

Musul Sorunu

- Musul, Mondros'un 7. maddesi gereğince İngilizler tarafından işgal edilmişti.
- Lozan Antlaşması'yla Musul sorunu sonraya bırakılmıştır.
- 1924 yılında İngiltere ve Türkiye arasında yapılan Haliç Konferansı'nda da bir sonuç alınamayınca sorun Milletler Cemiyetine taşınmıştır.
- Milletler Cemiyeti Brüksel Hattı adı altında geçici sınır çizerek Musul'un Irak'a ait olduğunu kabul etti.
- Türkiye'nin Musul ile ilgili görüşmelerini sürdürdüğü sırada 1925 yılında Şeyh Said İsyanı başladı. Bu durum dış politika ile yeterince ilgilenememesine yol açtı.

- Batılı devletlerle zıt düşmeyi dış politika esasları içerisinde reddeden Türkiye fazla diretmeyerek 5 Haziran 1926'da İngiltere ile Ankara Antlaşması'nı imzaladı.
- Bu antlaşmaya göre;
 - ▶ Musul ve Kerkük Irak'a bırakılacaktır.
 - ▶ Musul petrol gelirlerinin %10'u 25 yıl boyunca Türkiye'ye verilecektir.
 - ▶ Hakkari Türkiye'ye bırakılacaktır.
- Musul'un elden çıkmasında Şeyh Said İsyanı ve Nasturi Ayaklanması etkili olmuştur.

Nüfus Mübadelesi

- Lozan'a göre İstanbul Rumları ile Batı Trakya Türkleri dışında kalan Anadolu'daki Rumlarla Yunanistan'daki Türkler yer değiştirecekti.
- Fakat Yunanistan Mondros sırasında İstanbul'a yerleşmiş Rumları da İstanbul'da bırakmak isteyince sorun çıktı.
- 1928 yılında bu sorunlar Milletler Cemiyeti'nde görüşüldüğü halde çözülemedi.
- 1930 Haziran ayındaki anlaşmayla sorun çözümlendi. Bu antlaşma ile İstanbul Rumları ile Batı Trakya Türklerinin hepsi yerleşik sayıldı (Ahali Mübadelesi).
- Bu sorunun çözülmesi Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üye olmasında ve Balkan Antantı'nın imzalanmasında etkili olmuştur.
- Venizelos, Atatürk'ü 1934 yılında Nobel Barış Ödülü'ne aday göstermiştir.

Yabancı Okullar Sorunu

- Yabancılar kapitülasyonlar aracılığıyla Türk ülkesinde birçok okul açarak önemli kültürel haklara da sahip olmuşlardır.

MİLLİ GÜVENLİK

Toplumların devletleşmesi ile birlikte, birbirlerine karşı kullanılmak üzere, çeşitli yapı ve özelliklerde tehditler de söz konusu olmuş ve tehlide karşı tedbir alma gereği ortaya çıkmıştır.

Milli Güvenlik, devletin kendisini yıpratmak amacıyla yapılan veya yapılacak olan her türlü faaliyete karşı birtakım tedbirler alması gereğidir.

Milli Güvenlik Kurulu

- ⊙ Milli güvenliğin nasıl olacağına kurul karar verir. Aynı zamanda güvenlik uygulamalarının nasıl yürütüleceği ve bu uygulamalar ile alakalı nasıl bir siyasi yol izleneceğinin tespiti için de kurulun yetkisi vardır.
- ⊙ Ülke adına gerçekleştirilecek olan hedefler kurul tarafından belirlenir. Bu hedeflerin planı kurul tarafından yapılır.
- ⊙ Kurulun esas amacı milli değerleri korumaktır. Bu bağlamda yapılan toplantılarda sosyal, teknolojik ya da siyasal birçok konuyla alakalı gündem maddeleri ele alınır. Bu konular doğrultusundaki görüşler neticesinde yapılan tespitlere göre bir rota belirlenir ve gerekli adımların atılması için girişimde bulunulur.

Milli Güvenlik Kurulu kimlerden oluşur?

- ⊙ Cumhurbaşkanı
- ⊙ Cumhurbaşkanı Yardımcıları
- ⊙ Adalet Bakanı
- ⊙ Milli Savunma Bakanı
- ⊙ İçişleri Bakanı
- ⊙ Dışişleri Bakanı
- ⊙ Genelkurmay Başkanı
- ⊙ Kara Kuvvetleri Komutanı
- ⊙ Deniz Kuvvetleri Komutanı
- ⊙ Hava Kuvvetleri Komutanı

Milli menfaatlerin tespit ve korunması amacıyla devletin takip ettiği politikaya milli strateji denir. Milli stratejinin kapsamı, milli menfaatlere ulaşmak için yapılması gerekenler ile bu yapılanların korunması çerçevesine dahildir.

Milli Strateji Unsurları

- ⊙ Bir ulusun, ulusal hedeflerine ulaşabilmek amacıyla kullanılabilecek maddi ve manevi kaynaklarının toplamıdır. Bir devletin diğer devletler üzerinde baskı ve zor, etki oluşturma ve diğer devletlerin yapmaya çalışacağı bu gibi etkilere karşı koyma kapasitesidir.

Milli Güç Unsurları

- ⊙ Siyasi Güç
- ⊙ Askeri Güç
- ⊙ Ekonomik Güç
- ⊙ Demografik Güç
- ⊙ Teknik Güç
- ⊙ Psiko – Sosyal Güç

Milli Hedef

- ⊙ Bir milletin milli menfaatlerinin gerçekleştirilmesinde ulaşılması gereken ve ulaşıldıktan sonra da korunup devam ettirilecek somut ve belirli amaçlardır.
- ⊙ Milli menfaat, milli varlığın güven içinde bulundurulması ve mutlu yaşaması için yararına olduğuna inanılan ve sağlanması gereken genel değerlerdir. Milli menfaat, milli politikanın yalnız meşru değil aynı zamanda esas sebebidir.

Türk Silahlı Kuvvetleri

- ⊙ Türk Silahlı Kuvvetleri, Milli Güvenlik Kurulu'nda tespit ve tayin edilen milli güvenlik stratejimizin uygulanmasından ve devamından sorumlu olan organların en önemlilerindendir.

5442 SAYILI İL İDARESİ KANUNU

15. ÜNİTE

BÖLÜM: I

Mülki İdare Bölümlerinin Kuruluşları:

–Madde 1

(Değişik: 12/5/1964-469/1 md.)

Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından coğrafya durumuna, iktisadi şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere; iller ilçelere ve ilçeler de bucaklara bölünmüştür.

–Madde 2

İl, ilçe ve bucak kurulması, kaldırılması, adlarının, bağlılıklarının, merkez ve sınırlarının belirtilmesi ve değiştirilmesi aşağıda gösterilen şekilde yapılır:

A) İl ve ilçe kurulması, kaldırılması, merkezlerinin belirtilmesi, adlarının değiştirilmesi, bir ilçenin başka bir il'e bağlanması kanun ile;

B) Bucak kurulması, kaldırılması, merkezlerinin belirtilmesi, il ilçe ve bucak sınırlarının ve bucak adlarının değiştirilmesi bir köyün veya kasabanın veya bucağın başka bir il ve ilçeye bağlanması, mühim mevki ve tabii arazi adlarının değiştirilmesi Cumhurbaşkanlığı onayı ile;

C) Yeniden köy kurulması veya yerinin değiştirilmesi Bayındırlık ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarının mütalaası alınmak suretiyle;

Ç) Köy ve kasabaların aynı ilçe içinde bir bucaktan başka bir bucağa bağlanması, köy adlarının değiştirilmesi, köylerin birleştirilmesi ve ayrılması, bir köy, mahalle veya semtin o köyden ayrılıp başka bir köy ile birleştirilmesi İçişleri Bakanlığının tasvibiyle yapılır.

D) (Değişik: 11/5/1959-7267/1 md.) Kaza kurulmasında ve kaldırılmasında, bir kazanın başka bir vilayete bağlanmasında ve merkezinin belirtilmesinde, sınırlarının değiştirilmesinde ve (B, C, Ç) fıkralarında yazılı hallerde ilgili vilayetler

idare heyetleriyle umumi meclislerinin mütalaaları alınır.

(Mülga cümle: 2/3/2014-6529/16 md.)

E) illere, ilçelere, bucaklara, merkez yapılan şehir, kasaba veya köyün adı verilir. Şu kadar ki, bunların coğrafi veya tarihi bir sanı varsa o da isim olarak verilebilir.

Örnek Soru Tarzı

5442 Sayılı İl İdaresi Kanununa göre mühim mevki ve tabii arazi adlarının değiştirilmesi aşağıdakilerden hangisi ile yapılır?

- A) Kanun
- B) Cumhurbaşkanlığı onayı
- C) İçişleri Bakanlığının tasvibi
- D) Hazine ve Maliye Bakanlığının tasvibi
- E) İl Encümen Kararı

Cevap B

BÖLÜM: II İl İdaresi

–Madde 3

(Değişik: 12/5/1964-469/1 md.)

İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır.

İllerde genel idare teşkilatı il, ilçe ve bucak bölümlerine uygun olarak düzenlenir.

Belli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, birden çok ili içine alan çevrede, bu hizmetler için yetki genişliğine sahip kuruluşlar meydana getirilebilir.

–Madde 4

İl genel idaresinin başı ve mercii validir. Bakanlıkların kuruluş mevzuatına göre illerde lüzumu kadar teşkilat bulunur. Bu teşkilatın her birinin başında bulunanlar il idare şube başkanlarıdır.

BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler**BİRİNCİ BÖLÜM**
Amaç, Kapsam ve Tanımlar**Amaç: –Madde 1**

Bu Kanunun amacı, belediyenin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

Bu Kanun belediyeleri kapsar.

Tanımlar: –Madde 3

Bu Kanunun uygulanmasında;

- a)** Belediye: Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,
- b)** Belediyenin organları: Belediye meclisini, belediye encümenini ve belediye başkanını,
- c)** Belde: Belediyesi bulunan yerleşim yerini,
- d)** Mahalle: Belediye sınırları içinde, ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan idarî birimi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Belediyenin Kuruluşu ve Sınırları**Kuruluş: –Madde 4**

Nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur.

İçme ve kullanma suyu havzaları ile sit ve diğer koruma alanlarında ve meskûn sahası kurulu bir belediyenin sınırlarına 5.000 metreden daha yakın olan yerleşim yerlerinde belediye kurulamaz.

Köylerin veya muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için meskûn sahalarının, merkez kabul edilecek yerleşim yerinin meskûn sahasına azami 5.000 metre mesafede bulunması ve nüfusları toplamının 5.000 ve üzerinde olması gerekir.

Bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerinin **en az** yarısından bir fazlasının mahallin en büyük mülkî idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumunda, valinin bildirimi üzerine, mahallî seçim kurulları, **onbeş gün** içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildirir.

İşlem dosyası valinin görüşüyle birlikte Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir. Cumhurbaşkanî kararı ile o yerde belediye kurulur.

Yeni iskân nedeniyle oluşturulan ve nüfusu 5.000 ve üzerinde olan herhangi bir yerleşim yerinde, Cumhurbaşkanı kararı ile belediye kurulabilir.

Sınırların tespiti: –Madde 5

Yeni kurulan bir belediyenin sınırları, kuruluşu izleyen **altı ay** içinde aşağıdaki şekilde tespit edilir:

- a)** Eskiden beri o yerleşim yerine ait sayılan tarla, bağ, bahçe, çayır, mera, otlak, yaylak, zeytinlik, palamutluk, fundalık gibi yerler ile kumsal ve plajlar belediye sınırı içine alınır.
- b)** Belediye sınırlarını dere, tepe, yol gibi belirli ve sabit noktalardan geçirmek esastır. Bunun mümkün olmaması durumunda, sınır düz olarak çizilir ve işaretlerle belirtilir.

Her ayın ilk toplantısında belediye başkanı ve meclis üyeleri belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

İmar konuları ile yıllık bütçe dışında kalan gündemdeki diğer konular ile üyelerin teklifleri; toplantıya katılanların salt çoğunluğunun kabulü hâlinde komisyonlara havale edilmeksizin belediye meclisince görüşülerek karara bağlanabilir.

Toplantı ve karar yeter sayısı:

–Madde 22

Belediye meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Ancak, karar yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz. Oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Gizli oylamalarda eşitlik çıkması durumunda oylama tekrarlanır, eşitliğin bozulmaması durumunda meclis başkanı tarafından kur'a çekilir.

Meclisin toplanmasında, üye tam sayısının salt çoğunluğu sağlanamadığı takdirde başkan, gün ve saatini tespit ederek **en geç üç gün** içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Gelecek toplantı, üye tam sayısının dörtte birinden az olmayan üye sayısı ile yapılır.

Görüşmeler sırasında başkan veya üyelerden birinin talebi üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığı anlaşılırsa, ikinci fıkradaki hükümler uygulanır.

Üyeler oylarını bizzat kullanır. Gizli oy kullanmaya fizikî bakımdan engelli üyeler, tayin edecekleri kişi eliyle oy kullanabilirler.

Oylama gizli, işaretle veya ad okunarak yapılır. Oy verme kabul, ret veya çekimser şeklinde olur.

Kararlar, meclis başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanır ve bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır.

Meclis kararlarının kesinleşmesi:

–Madde 23

Belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, gerekçesini de belirterek yeniden

görüşülmek üzere **beş gün** içinde meclise iade edebilir.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine **on gün** içinde idarî yargıya başvurabilir.

Kararlar kesinleştiği tarihten itibaren **en geç yedi gün** içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilir. Mülkî idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez.

Kesinleşen meclis kararlarının özetleri **yedi gün** içinde uygun araçlarla halka duyurulur.

Örnek Soru Tarzı

5393 Sayılı Belediye Kanunu'na göre belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere kaç gün içinde meclise iade edebilir?

- A) Üç gün içinde meclise iade edebilir
- B) Beş gün içinde meclise iade edebilir
- C) Yedi gün içinde meclise iade edebilir
- D) On gün içinde meclise iade edebilir
- E) On beş gün içinde meclise iade edebilir

Cevap B

İhtisas komisyonları: –Madde 24

Belediye meclisi, üyeleri arasından **en az üç en fazla beş** kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Komisyonların **bir yılı** geçmemek üzere ne kadar süre için kurulacağı aynı meclis kararında belirtilir.

İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde plân ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunludur.

Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu **en fazla on iş günü**, diğer komisyonlar ise **beş iş günü** içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır. Komisyonlar kendilerine havale edilen işlerle ilgili raporlarını bu sürenin sonun-

CUMHURBAŞKANLIĞI MAKAMI**Cumhurbaşkanı:–Madde 1**

(1) Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.

(2) Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder.

(3) Cumhurbaşkanı, yetkilerinden bir kısmını gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak belirterek aslarına devredebilir. Ancak devrettiği yetkiyi, gerek gördüğünde kendisi de doğrudan kullanabilir.

Cumhurbaşkanı Özel Kalem Müdürlüğü:–Madde 2

(1) Cumhurbaşkanı Özel Kalem Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Cumhurbaşkanı makamına ilişkin hizmetleri yürütmek,

b) Cumhurbaşkanının resmi ve özel yazışmalarını yürütmek,

c) Cumhurbaşkanının tören, yurtiçi ve yurtdışı gezi işlerini düzenlemek ve yürütmek,

ç) Cumhurbaşkanlığı makamının protokol, halkla ilişkiler ve kurumsal iletişim hizmetlerini bünyesindeki birimler aracılığıyla yürütmek,

d) Cumhurbaşkanının Milli Saraylar ve Devlet Arşivlerine ilişkin talimat, iş ve işlemlerini yürütmek,

e) Cumhurbaşkanı tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

(2) Cumhurbaşkanı Özel Kalem Müdürüne yardımcı olmak üzere Cumhurbaşkanı Özel Kalem Müdür Yardımcıları görevlendirilebilir. Bunlar

Cumhurbaşkanı Özel Kalem Müdürü tarafından verilen görevleri yaparlar.

(3) İhtiyaç duyulan yerlerde Cumhurbaşkanlığı çalışma büroları açılabilir. Bu büroların faaliyetleri Cumhurbaşkanı Özel Kalem Müdürünün sorumluluğu altında yürütülür.

(4) Cumhurbaşkanı Özel Kalem Müdürüne büyükelçi unvanı verilir.

Cumhurbaşkanı Başdanışmanı ve Danışmanı:–Madde 3

(1) Cumhurbaşkanı, kendisine danışmanlık ve verdiği diğer görevleri yapmak üzere Cumhurbaşkanı Başdanışmanı ve Cumhurbaşkanı Danışmanı atayabilir.

Özel temsilci:–Madde 4

(1) Cumhurbaşkanı, özel bilgi ve uzmanlık gerektiren konularda, dış ülkelerde veya uluslararası kuruluşlar nezdinde özel bir görevi ifa etmek üzere özel temsilci görevlendirebilir. Bu şekilde görevlendirilecekler Büyükelçi unvanı verilebilir. Büyükelçilik unvanı özel temsilcilik görevi müddetince devam eder.

(2) Özel temsilcilerin giderleri Cumhurbaşkanlığı bütçesinden karşılanır. Bunlara ödenecek harca hakkında Cumhurbaşkanı Başdanışmanlarına ilişkin hükümler uygulanır.

Cumhurbaşkanlığı Yüksek İstişare Kurulu:–Madde 4/A

(Ek:RG-15/5/2019-30775- CK- 36 / 1 md.)

(1) Millete ve devlete hizmeti geçmiş, bilgi ve birikim sahibi kişilerin bu kazanımlarından istifade edilebilmesi amacıyla Cumhurbaşkanlığı Yüksek İstişare Kurulu oluşturulmuştur. Kurul üyeleri Cumhurbaşkanınca belirlenir. Kurulun çalışma usul ve esasları ile Kurul üyelerine yapılabilecek ödemeler Cumhurbaşkanınca belirlenir.

18. ÜNİTE

1. BÖLÜM

TÜRKÇE VE DİL BİLGİSİ

SÖZ DÜZEYİNDE ANLAM

Sözcüğün zihinde uyandırdığı izlenime anlam denir.

SÖZCÜKTE ANLAM

Gerçek Anlam

Terim Anlam

Mecaz Anlam

📌 Temel Anlam

📌 Yan Anlam

GERÇEK ANLAM

Sözcüğün zihnimizde uyandırdığı ilk anlam gerçek anlamdır. Sözcüğün gerçek anlamı iki şekilde kullanılabilir: temel anlam ve yan anlam.

a. Temel (İlk) Anlam

Sözcüklerin aklımıza gelen ilk anlamıdır. Başka bir deyişle bir sözcüğün sözlükteki ilk anlamıdır. En eski ve yaygın anlam olarak da bilinir.

- ☑ Sıcaktan, bırakın yürümeyi, konuşacak halimiz bile kalmamıştı. (Havadaki yüksek ısı)
- ☑ Bardaktaki suyu niye döktün? (Boşaltmak)

NOT

Bir sözcüğün tek başına iken taşıdığı anlam ile cümledeki anlamı aynı ise o sözcük temel anlamıyla kullanılmış demektir.

- ☑ Martinin kanatları ıslaktı.
- ☑ Kör babasına, uzun yıllar baktı.
- ☑ Gençler sahilde ateş yakmışlar.

b. Yan Anlam

Sözcüklerin temel anlamlarıyla ilgilerini devam ettirerek kazanmış olduğu ikincil anlamlardır.

Bir sözcüğün birden fazla yan anlamı olabilir.

- ☑ Uzun uzun çevresindeki insanlara baktı.

Bu cümlede "bakmak" sözcüğü temel anlamda kullanılmıştır.

- ☑ Her yere baktım fakat onu bulamadım.

Bu cümledeki "bakmak" sözcüğü ise yan anlam değeri kazanarak "aramak" anlamında kullanılmıştır.

- ☑ Çocuğun gözleri artık görmüyordu.

Bu cümledeki "göz" sözcüğü, "görme organı" anlamındaki temel anlamında kullanılmıştır.

- ☑ Dolabın gözlerine tek tek baktı.

Bu cümledeki "göz" sözcüğü ise bölme bölme, sıra sıra oluşu açısından çekmece" anlamında kullanılmış ve yan anlam kazanmıştır.

NOT

Bir sözcüğün temel anlamı ve yan anlamı gerçek anlam kapsamındadır. Yan anlam temel anlama dayalı olarak ortaya çıkar. Yani yan anlam kazanan sözcüğün her zaman temel anlamla bağlantısı vardır. Bu bağlantı biçim ya da görev bakımından olabilir.

TERİM ANLAM

Bilim, sanat, spor ya da meslek dallarıyla ilgili özel, sınırlı bir anlamı ve kullanımı olan sözcüklere terim denir. Terimler genellikle gerçek anlamda kullanılır. Bir sözcüğün terim anlamı, ait olduğu alanda kullanıldığı an ortaya çıkar.

- ☑ Dünya, Güneş etrafında döner. (astronomi terimi)
- ☑ Bu dairenin alanını hesaplayabilir misin? (geometri terimi)
- ☑ Verilen eylemleri çatısına göre inceleyiniz. (dil bilgisi terimi)

CÜMLEDE ANLAM

2. BÖLÜM

ANLAM ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN CÜMLELER

YAKIN ANLAMLI CÜMLELER

Savunduğu düşünce bakımından aynı doğrultuda olan cümlelerdir. Yakın anlamlı cümlelerde konu ve bakış açısı aynıdır.

- ☉ Sanatçının amacı çevresine ayna tutmak değil, aynaya yansıyanları tekrardan biçimlendirmektir.
- ☉ Sanatçı, gözlem gücünden yararlanırken seçtiği ayrıntıları olduğu gibi değil yeniden kurgulayarak anlatır.

ANLAMCA ÇELİŞEN CÜMLELER

Savunulan düşünce bakımından birbirine ters düşen, karşıt yargılar içeren cümlelerdir.

- ☉ Sanatçı içinde bulunduğu toplumun sorunlarını, sıkıntılarını eserinde anlatmalıdır.
- ☉ Ancak toplum gerçeklerinden uzaklaşan sanatçı sanatta yetkinliğe erişebilir.

NEDEN-SONUÇ CÜMLELERİ

Bu ilgi “-den, -dışından, -dışı için, -den dolayı, için, çünkü, ki, diye” sözcük ya da ekleriyle sağlanır.

Neden-sonuç cümlesinin yüklemine “Niçin?” sorusu sorulduğunda cümleden bir cevap alınabiliyorsa cümlede neden-sonuç ilgisi vardır. Böyle cümlelerde genellikle neden önce, sonuç sonra verilir.

- ☉ Derslerine çalışmadığı için sınıfta kaldı.
neden sonuç
- ☉ Gereksiz konuştuğundan komik duruma düştü.
neden sonuç

Neden-sonuç cümleleri aynı zamanda gerekçe bildiren cümlelerdir.

AMAÇ-SONUÇ CÜMLELERİ

Bu ilgi “için, -mek üzere, -mek için” ekleri ya da ilgeçleriyle sağlanır.

- ☉ Mutfak giderlerini karşılamak için biraz para ayırdım.
- ☉ Arkadaşını karşılamak üzere gara gitti.

Cümledeki “için” sözcüğü yerine “amacıyla” sözcüğü kullanılabiliyorsa o cümle amaç-sonuç cümlesidir; kullanılamıyorsa neden-sonuç cümlesidir.

- ☉ Öğretmen olmak için çok çalışıyor. (amaç-sonuç)
- ☉ Geç kaldığı için sınava giremedi. (neden-sonuç)

NOT

Amaç-sonuç cümlelerinde amaçlanan şeyin gerçekleşip gerçekleşmediği belli değildir. Ancak neden-sonuç cümlelerinde sonuç gerçekleşmiştir.

KOŞUL (ŞART) CÜMLELERİ

Bu ilgi “-se, -erek, -meden, -dikçe, -ince, yalnız, ancak, fakat, ama” ek ya da bağlaçlarıyla sağlanır. Bir durumun gerçekleşmesi için başka bir durum şart koşulur.

- ☉ Güzelliğin on para etmez, bu bendeki aşk olmasa.
- ☉ İnsanlara yardım ederek mutlu olabilirsiniz.
- ☉ Seni çağırmadan yanıma gelme!
- ☉ Konuştukça daha iyi anlaşıyoruz.

PARAGRAF

Paragraf; bir düşünceyle ilgili cümleler topluluğu, bir ana düşünceyi açıklayan cümleler kümesi, bir düşünce birimi olarak da tanımlanabilir. İyi ve sağlam kurulmuş her paragraf şu özellikleri taşımalıdır:

- ☑ Paragrafı oluşturan cümleler dil, düşünce ve anlatım özelliği yönüyle birbirine bağlı olmalıdır.
- ☑ Paragrafı oluşturan cümleler belli bir düşünceyi (ana düşünceyi) dile getirmelidir.
- ☑ Paragrafın her cümlesi bir zincirin halkaları gibi dil ve düşünce yönünden birbirine bağlı olmalı; paragrafta, paragrafın konusu ve düşüncesiyle uyumsuz bir cümle yer almamalıdır.

PARAGRAFTA KONU

Paragrafta üzerinde durulan, hakkında söz söylenen düşünce, olay ya da duruma konu denir.

Bir paragrafın konusunu bulabilmek için yazıda “Ne üzerinde duruluyor?”, “Ne hakkında söz söyleniyor?” sorularına yanıt bulmamız gerekir.

PARAGRAFTA ANA DÜŞÜNCE

Ana düşünce, parçada asıl vurgulanmak istenen, konuyla ilgili olarak okuyucuya kavratılmaya çalışılan düşüncedir. Bir başka söyleyişle yazarı yazı yazmaya iten amaçtır.

Ana Düşünce Nasıl Belirlenir?

Parça okunduktan sonra, “Bu parçada yazarın asıl anlatmak istediği nedir?” sorusuna doğru bir cevap alınırsa ana düşünce belirlenmiş olur.

NOT

Ana düşünce, paragrafın başında olabileceği gibi ortasında ya da sonunda da olabilir. Kimi durumlarda ana düşünce açıkça belirtilmez, bütün paragrafta sindirilir.

PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCELER

Bir paragrafta konuyu açıklamaya ve ana düşünceyi buldurmaya yarayan cümlelere yardımcı (yan) düşünceler denir.

Her paragrafta bir ana düşünce olmasına rağmen birden çok yardımcı düşünce vardır. Parça eksik ve yanlış anlaşılırsa ana düşünce ile yardımcı düşünceler birbirine karıştırılır. Parçada asıl anlatılmak (vurgulanmak) istenen ana düşünce; okuru ana düşünceye götüren, okura bu konuda kılavuzluk eden düşünceler ise yardımcı düşüncelerdir.

Yardımcı düşünceler paragrafta tanımlama, örnekleme, karşılaştırma, tanık gösterme teknikleriyle dile getirilebilir. Bütün bunlar ana düşünceyi ortaya koymak amacına yöneliktir.

Yardımcı Düşüncelerin Belirlenmesi

Ana düşünceyi kavramanın ikinci aşaması yardımcı düşünceleri belirlemektir. Bunun için “Yazar konunun açıklamasını yaparken hangi ayrıntılardan yararlanıyor?” sorusuna cevap bulmak gerekir. Bu soruya verilen karşılıklar yardımcı düşünceleri verir.

PARAGRAFIN YAPISI

Paragraf, biçimsel yönden cümleler topluluğudur. Paragrafı oluşturan cümleler anlam ve

EKLERİN VE BAĞLAÇLARIN YAZIMI

-KEN EKİNİN YAZIMI

Büyük ünlü uyumuna uymayan bu ekin aslı “iken”dir. Getirildiği sözcüğün son sesi ne olursa olsun ince yazılır:

☉ okur-ken, yazar-ken, gelir-ken, söyler-ken...

İstenildiği takdirde “iken” olarak ayrı da yazılabilir:

☉ okur iken, yazar iken, gelir iken, söyler iken...

NOT

İken ünlüyle biten kelimelere ek olarak getirildiğinde başındaki “i” ünlüsü düşer ve araya “y” ünsüzü girer:

☉ okulday-ken (okulda iken)

☉ yolday -ken (yolda iken)

“Kİ”NİN YAZIMI

Türkçede kullanılan üç farklı “ki” vardır.

Sıfat yapan “-ki”:

Eklendiği sözcüğe bitişik yazılır. Eklendiği sözcüğe aitlik anlamı katar. Cümleden çıkarıldığında anlam bozulur. Ek halindedir.

☉ Alt satırdaki cümleler oldukça güzel.

☉ Evdeki çiçekleri sulamalısın.

İlgi zamiri olan “-ki”:

Ek halindedir. Sözcüğe bitişik yazılır. Daima bir ismin yerini tutar ve cümleden çıkarılırsa anlam bozulur.

☉ Benim kalemim bozuk, seninki sağlam. (senin kalemin)

☉ Sınıftaki ben beklesinler. (öğrenciler)

Bağlaç olan “ki”

Sözcük gruplarını ya da cümleleri anlam ilgisıyla birbirine bağlayan “ki” bağlacı her zaman ayrı yazılır. Cümleden çıkarıldığında cümlelerin anlamı bozulmaz. Yüklemden ve çekimli fiillerden sonra gelen “ki”ler daima bağlaçtır.

☉ Türk dili dillerin en zenginlerindendir, yeter ki bu dil şuurla işlensin.

☉ Hava o kadar güzel ki kendimi sokağa attım.

NOT

Dilimizde bazı sözcüklerde kullanılan “ki”ler sözcükle kalıplaşmış olduğundan sözcükten ayrı yazılmaz. (sanki, oysaki, belki, meğerki, hâlbuki, çünkü, mademki)

☉ Kim bilir belki yarın belki yarından da yakın.

☉ Oysaki adam hiç katil birine benzemiyordu.

Kişi ve işaret zamirlerinden sonra gelen “ki” de bağlaç olup ayrı yazılır:

☉ Bizler ki o Fatih’in evlatlarıyız.

☉ Vaziyet o ki bu iş olmayacak.

“ki” bağlacı şüphe ve pekiştirme göreviyle de kullanılabilir:

☉ Çağırsam, benimle gelir mi ki?

NOT

“ki”den sonra “-ler” ekini getirdiğimizde anlamlı bir sözcük oluşuyorsa “ki” bitişik yazılır ve ektir. Eğer “ki”den sonra “-ler” ekini getirdiğimizde anlamlı bir sözcük oluşmuyorsa “ki” bağlaçtır ve ayrı yazılır.

☉ Bu bahçedeki (bahçedekiler) ağaçlar ne zaman meyve verecek. (ek)

☉ Neşeli olun ki (olunkiler) genç kalasınız. (bağlaç)

NOKTALAMA İŞARETLERİ

5. BÖLÜM

NOKTA (.)

Anlamca tamamlanmış cümlelerin sonuna konur:

- ☉ Kapının eşiğinde biraz durarak etrafı dinledim.
- ☉ Türkiye, sorunlar içinde debelenip duruyor.

NOT

Cümle tırnak ya da parantez içine alınmış ifadelerle bitiyorsa bu durumda nokta, tırnak ya da parantez işaretinden sonra konur.

- ☉ Dil bilgisinin bölümlerinden biri de sentakstır (cümle bilgisi).
- ☉ Kemal Tahir'in senaryolarından bazıları film haline de getirildi (Haremde Dört Kadın, Yarı Bizimdir, Namusum İçin).

Kısaltmaların sonuna nokta konur:

- ☉ Dr. (doktor); bkz. (bakınız); Alb. (Albay)
- ☉ Prof. (profesör); vb. (ve benzerleri); sf. (sıfat)

NOT

Büyük harf kullanılarak yapılan kısaltmalarda nokta kullanılmamaktadır:

- ☉ TDK (Türk Dil Kurumu)
- ☉ ABD (Amerika Birleşik Devletleri)

Ancak gelenekleşmiş olan T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe) kısaltmaları bu kuralın dışındadır.

Sayılarından sonra sıra bildirmek amacıyla nokta kullanılır:

- ☉ Yazarın son çıkardığı romanı 5. baskısını tamamladı.
- ☉ Evliliklerinin 2. yıl dönümünü hep beraber kutladık.

NOT

Burada kullanılan nokta "-inci" takısı yerine geçmektedir. Bu yüzden noktadan sonra tekrar "-inci" takısını yazmak yazım yanlışına neden olur.

- ☉ Sınıfta 2.inci sırada oturuyor. (yanlış)
- ☉ Sınıfta 2.'inci sırada oturuyor. (yanlış)

NOT

Cadde, sokak ve ev numaralarından sonra nokta işareti mutlaka kullanılmalıdır. Nokta kullanılmadığı takdirde aşağıdaki örneklerde olduğu gibi dört tane cadde, yetmiş iki tane sokak anlamı çıkabilir.

- ☉ 4 cadde (Yanlış)
- ☉ 4. cadde (Doğru)
- ☉ 72 Sokak (Yanlış)
- ☉ 72. Sokak (Doğru)

Tarihlerin yazılışında saat, gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için nokta kullanılır:

- ☉ Tören saat 13.00'te başladı.
- ☉ Bu kitap 31.01.2019 tarihinde baskıya hazır hale gelecek.

NOT

Tarihlerde ay adları yazı ile yazılırsa ay adlarından önce veya sonra nokta kullanılmaz:

- ☉ 1 Kasım 1922'de TBMM tarafından saltanat kaldırılmıştır.
- ☉ Atatürk, Türk milletinin bağımsızlık mücadelesini, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkarak başlatmıştır.

6. BÖLÜM

ANLATIM BOZUKLUKLARI

Anlatım bozuklukları değişik nedenlerden kaynaklanabilir. Bu tür yanlışlıkları şu başlıklar altında inceleyebiliriz:

ANLAM İLE İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUKLARI

- ☉ Sözcüklerin Birbirleriyle Karıştırılması
- ☉ Sözcüklerin Yanlış Anlamda Kullanılması
- ☉ Anlamca Çelişen Sözcüklerin Kullanılması
- ☉ Gereksiz Sözcük Kullanımı
- ☉ Sözcüklerin Yanlış Yerde Kullanılması
- ☉ Mantık ve Sıralama Hataları
- ☉ Deyim ve Atasözü Yanlışları
- ☉ Anlam Belirsizliği

YAPI İLE İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUKLARI

- ☉ Gereksiz Ek Kullanımı
- ☉ Tamlama Yanlışlıkları
- ☉ Eklerin Yanlış Yerde Kullanılması
- ☉ Noktalama İşaretlerinin Yerde Kullanılmaması
- ☉ Yüklem Eksikliği
- ☉ Özne Eksikliği
- ☉ Özne-Yüklem Uyumsuzluğu
- ☉ Nesne Eksikliği
- ☉ Dolaylı Tümleç Eksikliği
- ☉ Zarf Tümleci Eksikliği
- ☉ Ek Fiil Eksikliği
- ☉ Zamirlerin Belirsizliği

Duruluk

Bir cümlede gereksiz sözcük ve eklerin kullanılmamasıdır. Duruluk, iletilmek istenen düşüncenin doğrudan doğruya aktarılmasını gerektirir. Duru anlatıma sahip bir cümleden herhangi bir sözcüğün çıkarılması anlamı bozar.

- ☉ Problemi çözebilecek alternatif seçenekler sunuldu. (Y)
- ☉ Problemi çözebilecek seçenekler sunuldu. (D)

Açıklık

Bir cümlemin anlatılmak istenen düşüncüyü, tereddüt ve karışıklığa meydan vermeyecek şekilde tam olarak dile getirmesidir.

- ☉ Her sınıfta kalan öğrenci başarısız öğrenci değildir. (Y)
- ☉ Sınıfta kalan her öğrenci başarısız öğrenci değildir. (D)

ANLAM İLE İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUKLARI

SÖZCÜKLERİN BİRBİRLERİYLE KARIŞTIRILMASI

Türkçede bazı sözcükler ses yönünden birbirine benzemekte, birbirini çağrıştırmaktadır. Anlamları ayrı olan bu sözcükler ya aynı kökten çıkmışlardır ya da anlam alanları ayrıdır. Birbirlerini andıran bu sözcüklerin çoğu kez aynı anlama geldiği sanılır. Bu gibi sözcükler arasındaki anlam ayrılığına dikkat etmemek, anlatım bozukluğuna yol açar.

- ☉ Başarısızlık yalnızca bu öğrencilere özel bir durum değildir. (Y)
- ☉ Başarısızlık yalnızca bu öğrencilere özgü bir durum değildir. (D)

ADLAR (İSİMLER)

Canlı ve cansız, görünen ve görünmeyen varlıkları, kavramları simgeleyen sözcüklere ad (isim) denir. Adları çeşitli gruplar halinde inceleyebiliriz:

Varlıklara Verilişlerine Göre Adlar

a. Cins Adlar: Aynı türden olan, benzeri bulunan varlıkları karşılayan adlardır.

☉ elma, kalem, çocuk, masa, ağaç...

b. Özel Adlar: Tek olan, benzeri bulunmayan varlıkları karşılayan adlardır. Özel ad kapsamına giren sözcükler aşağıdaki tabloda sınıflandırılmıştır.

Yer adları	İstanbul, Kütahya, Van...
Kişi adları	Ahmet, Selin, Hasan...
Ülke adları	Danimarka, İran, Suriye...
Kitap, dergi, gazete adları	Yaban, Simyacı, Türk Dili...
Kurum, kuruluş adları	Maliye Bakanlığı, İstanbul Valiliği, Atatürk İlkokulu...
Dil adları	Türkçe, Farsça, İngilizce...
Din, mezhep adları	İslamiyet, Mecusilik, Hristiyanlık...
Hayvanlara verilen adlar	Boncuk, Tekir, Pamuk...

Varlıkların Sayısına Göre Adlar

a. Tekil Adlar: Sayıca tek bir varlığı karşılayan adlardır.

☉ Kalem, yol, ev, dede, roman....

b. Çoğul Adlar: Sayıca birden çok varlığı karşılayan adlardır. Adlara "-ler/lar" eki getirilerek yapılır:

☉ Kalemler, yollar, evler, dedeler, romanlar...

c. Topluluk Adları: Çoğul eki almadan birçok varlığı karşılayan adlardır.

☉ Toplum, halk, millet, ordu, bölük, sürü...

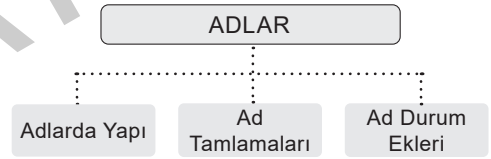
Varlıkların Oluşumuna Göre Adlar

a. Somut Adlar: Duyu organlarıyla algılanabilen varlıkları karşılayan adlardır.

☉ Gazete, mavi, soğuk, ses, hava, rüzgâr...

b. Soyut Adlar: Duyu organlarıyla algılanamayan, akıl ve duygu yoluyla idrak edilen varlıkları ya da kavramları karşılayan adlardır.

☉ Sevgi, nefret, rüya, umut, melek, kin...

ADLARDA YAPI

1. Basit Adlar: Herhangi bir yapım eki almamış adlardır. Bir adın çekim eki alması, onun basit olmasını engellemez. Çekim ekleri diğer sözcüklerin de yapısını etkilemez.

☉ Ayak, tavuk, ağaç, elma, çocuk, yollar, duvardan, insanda, kedilere...

2. Türemiş Adlar: Bir yapım eki yardımıyla bir ad veya eylem kökünden türetilen yeni adlara türemiş ad denir.

☉ Işıklı, gözlük, kokusuz, başlık, kocaman, yolcu... (addan türeyen adlar)

☉ Yazıcı, durak, istek, yürüyüş, bakım, alıntı, kazı... (eylemden türeyen adlar)

SES BİLGİSİ

8. BÖLÜM

SESLERİN SINIFLANDIRILMASI

Bir dilde bulunan sesler, o dilin ses dağılıcığını oluşturur. Türkçenin ses dağılıcığını da 29 ses oluşturur. Bu sesler, “ünlüler” ve “ünsüzler” olmak üzere ikiye ayrılır.

ÜNLÜLER

Ağzın açık durumunda (yani ses yolu açıkken), hiçbir engelle karşılaşmadan çıkan seslerdir. Tek başlarına ve uzun ünlü gibi (iki ünlü değerinde) telâffuz edilir. Türkçede 8 tane ünlü vardır. Bu ünlülerin ses özellikleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

	Düz		Yuvarlak	
	Geniş	Dar	Geniş	Dar
Kalın	a	ı	o	u
İnce	e	i	ö	ü

Ünlülerin kullanımıyla ilgili bazı kurallar:

- ☉ Türkçede iki ünlü yan yana bulunmaz. İki ünlünün yan yana olduğu kelimeler kesinlikle Türkçe değildir.
- ☉ saat, kanaat, şecaat, maarif, aile, kaide, mail, miat, dair, Siirt, fiil...
- ☉ Kökeni Türkçe olan kelimelerde uzun ünlü yoktur. Uzun ünlü, Arapça ve Farsçadan dilimize yerleşmiştir.
- ☉ şâir, numûne, îman (şâ:ir, numu:ne, i:man)

ÜNLÜLERLE İLGİLİ SES UYUMLARI

Ünlülerin düzlük-yuvarlaklık, kalınlık-incelik ve darlık-genişlik özellikleri iki ses uyumunda karşımıza çıkar.

BÜYÜK ÜNLÜ UYUMU

- ☉ Kalınlık-incelik uyumu da denir.
- ☉ Bu kurala göre Türkçe bir kelimenin ünlülerinin tamamı ya kalın ya da ince olmalıdır.
- ☉ sevmek, ince, denizden, kelebekler, göstermelik...
- ☉ satılık, kalın, oyun, uçurtma, aşağı, sorular...

Büyük Ünlü Uyumunu Bozan Ekler

-yor (şimdiki zaman eki): geliyor, biliyor, istiyor, gizliyor...

-ken (zarf-fiil eki): alırken, koşarken, bakarken...

-leyin (isimden zarf yapan ek): sabahleyin, akşamleyin...

-(i)mtırak (sıfattan sıfat yapan ek): yeşilimtirak, mavimtirak, ekşimtirak...

-ki (ilgi zamiri ve sıfat yapan ek): onunki, yukarıdaki, akşamki...

-daş (isimden isim yapan ek): meslektaş, ülküdaş...

-gil (aile bildirir): halamgil, dayımgil, baklagiller...

NOT

Bu eklerle yapılan bütün kelimeler büyük ünlü uyumuna aykırıdır denemez. Öyleyse bu eklerin ünlülerinin her zaman aynı özellikte (kalın veya ince) olduğunu, bu yüzden bazı kelimelerde uyuma girmediklerini söyleyebiliriz:

- ☉ gelirken, sarımtırak, seninki, arkadaş, eniştemgil...

CÜMLE BİLGİSİ

9. BÖLÜM

Bir duyguyu, düşüncüyü, isteği, haberi, durumu, olayı ifade etmek için kurulan ve kendi içinde anlam ve yargı bütünlüğü olan sözcüğe veya söz dizisine cümle denir.

CÜMLENİN ÖGELERİ

TEMEL ÖGELER

YÜKLEM

İş, kılış, oluş, hareket, durum bildiren; haber veren; cümleyi bir yargıya bağlayan çekimli ögedir.

- ☉ Birkaç gün sonra İstanbul'a gidecek.
- ☉ Şehri bu hâle getiren çevre kirliliğidir.
- ☉ Bu sabah gökyüzü masmaviydi.

Yüklemin Özellikleri

Cümlelerin temel ögesidir. Cümle, yargı bildiren bir söz grubu, yüklem de yargıyı üstlenen öge olduğuna göre yüklemsiz bir cümle olamaz.

Yüklem çekimli bir ad ya da eylemden oluşabilir.

- ☉ Bir ipte iki cambaz oynamaz.
- ☉ Pervin benden daha güzeldir.

Yüklem, tek kelimedenden oluşabildiği gibi kelime grubundan da oluşabilir.

- ☉ Yaşlılara saygı, toplumun geçmişine olan saygısını gösterir.
- ☉ Kapının önünde oturan yaşlı adam babamın eski şoförüydü.

Çekimli bir isim ya da fiil tek başınayken bile yüklem olabilir.

- ☉ Öğretmenim.
- ☉ Okuduk.
- ☉ Maviydi.

Bir cümlede birden fazla yüklem olabilir.

- ☉ “Yağız atlar kişnedi, meşin kırbaç şakladı;
Bir dakika araba yerinde durakladı.”
- ☉ “Yol onun, varlık onun,
Gerisi hep angarya.”

Yüklemi söylenmeyen cümlelere eksiltili (kesik) cümle denir. Yüklem söylenmemiş olması cümlelerin anlamında eksiklik meydana getirmez. Dinleyici ya da okuyucu cümlelerin söylenmemiş kısmını ya kendisi tamamlar ya da bu kısım zaten bilinmektedir.

- ☉ Kır atın yanında duran ya huyundan ya suyundan...(alır)
- ☉ Az veren candan, çok veren maldan... (verir)

Bazı eksiltili cümleler, önceki cümlelerin yardımıyla tamamlanır.

- ☉ Buralarda hiç yol yoktur. Hatta keçi yolu bile...(yoktur)
- ☉ – Nerede çalışıyorsun?
– Türk Dil Kurumunda. (çalışıyorum)

ÖZNE

Yüklemde bildirilen işi, oluşu, hareketi, durumu, kılışı yerine getiren; hakkında bilgi ve haber verilen ögedir. Yani yapanı veya olanı karşılayan unsurdur.

- ☉ Ben bu mahalleden taşındım.
- ☉ Koca bir ağaç devrildi.

Öznenin Özellikleri

Özne, yükleme sorulan “Ne?, Kim?” sorularının cevabıdır.

- ☉ Kimsesiz çocuklar yine yolculuğa başladı.
Kim başladı?
- ☉ Kitaplar raflara özensizce dizilmişti.
Ne dizilmişti? / Dizilen ne?

SÖZCÜKTE YAPI

10. BÖLÜM

SÖZCÜKTE YAPI KÖK

Bir sözcüğün, anlamlı en küçük parçasına kök denir. Türkçe sözcüklerin, bilhassa fiillerin kökleri genellikle tek hecelidir. Kökler yapı ve kullanım özellikleri bakımından iki farklı türde oluşmuştur. Bunlar ad ve eylem kökleridir.

AD KÖKLERİ

Tabiatla gördüğümüz, tanıdığımız, varlığından haberdar olduğumuz maddî ve manevî bütün varlıklar birer sözcük ile adlandırılmıştır. Bir varlığı belirten tüm sözcüklere ad, bu adların köklerine de “ad kökü” denir. Eylem kökü dışındaki tüm sözcük kökleri (sıfat, zamir, edat, bağlaç, yansıma, ünlem) ad kökü olarak kabul edilir.

☉ Ev, kitap, hayal, ağaç, iş, yağmur, ateş, insan, sabır, rüya, kötü, eski, sarı, güm, pat ...

EYLEM KÖKLERİ

İş, oluş, kılış ya da hareket bildiren sözcüklerin (fiillerin) ek almamış biçimine eylem kökü denir. Eylemler, kök itibarıyla hareket belirten sözlerdir. Eylem kökleri yazıda gösterilirken kök sonuna “-mek” mastarını temsil eden “-” işareti konulur.

☉ Bak- (bakmak), sus- (susmak), tat- (tatmak), düş- (düşmek), söyle- (söylemek), gez- (gezmek) ...

EK

Sözcüğün yapısına sonradan katılan, tek başına anlamı olmayan, sözcüğe eklendiğinde ona çeşitli anlamlar ve görevler kazandıran unsurlara ek denir. Eklerin başlıca özellikleri ve görevleri şunlardır:

- ☉ Sözcüğün görevli parçacıklarıdır.
- ☉ Tek başına kullanılmaz ve bir anlam taşımaz.

- ☉ Çoğu tek hecelidir (Bazıları iki ekin birleşmesiyle oluşmuştur).
- ☉ Köke uyan unsurlar olduğundan, kökteki ünlünün düzlük, yuvarlaklık, incelik ve kalınlığına göre farklı biçimlere girerler. “Etlî, tatlı, süslü, toplu” örneklerindeki “-lî” eki gibi.
- ☉ Gördükleri vazife itibarıyla yapım ve çekim eki olmak üzere iki gruba ayrılırlar.

YAPIM EKLERİ

Yapım ekleri, sözcük kök ve gövdelerine gelecek dilin anlam alanını genişleten, onu zenginleştiren, yeni sözcüklerin türetilmesine yarayan eklerdir. Türetme, dilin kanunlarına göre gerçekleştirilir. Yapım eklerinin türetme dışında sözcüğe kattığı bazı anlam incelikleri olduğu için her ek, aynı türden bütün sözcüklere getirilemez. Yapım eklerinin dört farklı işlevi vardır.

a. Addan Ad Türeten Ekler

Ad görevinde kullanılan bir sözcüğe eklenerek farklı anlamlar taşıyan yeni adları türetmeye yarayan eklerdir.

☉ Kalemlik, ormanlık, kıymetli, gizli, tutarsız, kimsesiz, yolcu, sütçü, yalancı, adacık, Türkçe, sertçe, oyuncak, yavrucak, arkadaş, vatandaş, otçul, insancıl, sayısal, anıtsal, kötümser, yerel, kültürel, Türkmen, kocaman, gürültü, zırlı, güncel, kılcal...

b. Addan Eylem Türeten Ekler

Ad kök ve gövdelerine eklenerek onlardan iş veya hareket adı yapan eklerdir. Bu ekleri alan sözcükler çekime hazır eylem haline gelir.

☉ başla-, azal-, çoğal-, düzel-, sivril-, alça(k)l-, yaşa-, türe-, kana-, gecik-, acık-, gözükm-, birik-, fışkır-, haykır-, duyumsa-, susa-, taşla-, gürleş-, irileş-, yüzleş-, ağar-, kar(a)ar-, morar-, yeş(il)er...

HALKLA İLİŞKİLER KAVRAMI

Halkla ilişkiler, kuruluşun çevre ile ilişkilerini, çevrenin kuruluşun amaçları, işlevleri ve örgütsel davranış üzerindeki etkilerini öğrenmesiyle, kuruluşun çevresini etkilemesiyle ilgili anlayış, davranış ve yöntemleri içeren bir kavramdır. Kamu kurum ve kuruluşlarının temel amacı halk yararına çalışmak ve halka hizmet etmektir. Demokratik ülkelerde yetkili organların seçilip görev gelmesiyle halkın görevi bitmiş olmaz. Kararların alınmasında, uygulanmasında ve bunların denetlenmesinde halkın yardımı ve desteği çok önemli ve gereklidir. Halkla ilişkiler kavramının çeşitli tanımları bulunmaktadır. Bunlar:

- ⊙ Halkla ilişkiler, örgütlerin sosyal sorumluluğu kapsamında bir yönetim fonksiyonu, iletişim süreci, kamuoyunu etkileme ve halkla iletişim kurma etkinliğidir.
- ⊙ Tanıtma görevi yapmak, kimlik yaratmak veya örgütle kamu arasında ilişki kurmaktır.
- ⊙ Tanıma ve tanıtma etkinliğidir.
- ⊙ Yönetileni aydınlatma, yönetimin eylem ve işlemlerini tanıtma, halkın istek ve şikâyetlerini öğrenmedir.
- ⊙ Kamu kesiminde propagandanın dışında kalan tüm çevreyle etkileşimin bütünüdür.
- ⊙ Yönetimin eylem ve işlemlerini halka onaylatmak değil, halkla etkileşerek kendiliğinden onay elde etmektir.
- ⊙ Örgütlerle halk arasında ilişkileri karşılıklı güvene dayalı bir biçimde geliştirmeye yönelik bir tekniktir.
- ⊙ Kamuoyunu etkileme ve ondan etkilenme sürecidir.
- ⊙ Örgütü çalışanlarına, müşterilerine ve bağlantılı olduğu kişilere sevdirmek sanatıdır.
- ⊙ Rex Harlow 1976'da o zamana kadar geliştirilen 472 halkla ilişkiler tanımının ortak özelliklerinden hareket ederek bir tanım ge-

liştirmiştir. Buna göre; "Halkla ilişkiler, kurum ve hedef kitlesi arasında karşılıklı iletişim, anlayış, yardımlaşma, kabul ve iş birliğine dayanan bağlar oluşturmayı ve bu bağları korumayı amaçlayan; kurum yönetiminin fikir ve görüşlerinden haberdar olmayı ve uygun cevap vermeyi sağlayan; kurum yöneticisinin kamu yararına hareket etmesini vurgulayan; eğilimleri önceden tahmin ederek kurumun değişime ayak uydurmasını sağlayan; başlıca araçlar olarak araştırma ve ahlaki iletişim tekniklerini kullanan bir yönetim fonksiyonudur."

- ⊙ Grunig, halkla ilişkilerin bir iletişim yönetimi olduğuna vurgu yapmış ve halkla ilişkileri bir örgütün iç ve dış kurumlarıyla kurduğu planlama, yürütme ve değerlendirme etkinliklerinin tümü şeklinde tanımlamıştır.
- ⊙ Hutton ise halkla ilişkileri tanımlarken "stratejik iletişim yönetimi" kavramına vurgu yapmıştır. Bunun dışında Hutton'a göre halkla ilişkiler; ikna edici, savunucu, eğitici, bilgi tedarikçisi, taraftar, imaj yapıcı, itibar yönetici, ilişki kurucu gibi rolleri üstlenirken araştırma, imaj oluşturma, danışma, yönetme, ön uyarı, yorumlama, iletişim kurma ve müzakere etme fonksiyonlarını da yerine getirir.
- ⊙ Halkla ilişkileri; hedef kitle açısından, kurum içi ya da kurum dışı açısından, uygulanacak strateji açısından ve kurulan iletişimin özelliği açısından tanımlamak mümkündür. Burada kurulan iletişimin özelliği açısından halkla ilişkiler simetrik ve asimetrik halkla ilişkiler şeklinde ikiye ayrılır. Simetrik halkla ilişkiler, yöneticiler ve hedef kitle arasında karşılıklı etkileşime ve fikir alışverişine dayanan halkla ilişkiler yaklaşımı iken asimetrik halkla ilişkiler, kurumun hedef kitleye bilgi aktardığı ve onu değiştirmek istediği ancak aldığı geri bildirimlere göre kendini değiştirmedeği halkla ilişkiler yaklaşımıdır.

4982 SAYILI BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU

20.
ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

Bu Kanunun amacı; demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

Bu Kanun; kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde uygulanır.

1.11.1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun hükümleri saklıdır.

Tanımlar: –Madde 3

Bu Kanunda geçen;

a) Kurum ve kuruluş: Bu Kanunun 2 nci maddesinde geçen ve kapsama dahil olan bilgi edinme başvurusu yapılacak bütün makam ve mercileri,

b) Başvuru sahibi: Bu Kanun kapsamında bilgi edinme hakkını kullanarak kurum ve kuruluşlara başvuran gerçek ve tüzel kişileri,

c) Bilgi: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriyi,

d) Belge: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını,

e) Bilgi veya belgeye erişim: İstenen bilgi veya belgenin niteliğine göre, kurum ve kuruluşlarca, başvuru sahibine söz konusu bilgi veya belgenin bir kopyasının verilmesini, kopya verilmesinin mümkün olmadığı hâllerde, başvuru sahibinin bilgi veya belgenin aslını inceleyerek not almasına veya içeriğini görmesine veya işitmesine izin verilmesini,

f) Kurul: Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunu,

İfade eder.

Örnek Soru Tarzı

- I. Tarafsızlık
- II. Eşitlik
- III. Açıklık
- IV. Tarafgirlik

Yukarıdakilerden hangisi 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanununun amaçlarından değildir?

- A) Yalnız III
- B) Yalnız IV
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

Cevap B

İKİNCİ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkı ve Bilgi Verme Yükümlülüğü

Bilgi edinme hakkı: –Madde 4

Herkes bilgi edinme hakkına sahiptir.

Türkiye’de ikamet eden yabancılar ile Türkiye’de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülükleri saklıdır.

Amaç: –Madde 1

(Değişik: 2/1/2003-4778/23 md.)

Bu Kanunun amacı, Türk vatandaşlarının ve Türkiye'de ikamet eden yabancıların kendilerini veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisine ve yetkili makamlara yazı ile başvurma haklarının kullanılması biçimini düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(Değişik: 2/1/2003-4778/24 md.)

Bu Kanun, Türk vatandaşları ve Türkiye'de ikamet eden yabancılar tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi ile idarî makamlara yapılan dilek ve şikâyetler hakkındaki başvuruları kapsar.

Dilekçe hakkı: –Madde 3

Türk vatandaşları kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisine ve yetkili makamlara yazı ile başvurma hakkına sahiptirler.

(Ek: 2/1/2003-4778/25 md.) Türkiye'de ikamet eden yabancılar karşılıklılık esası gözetilmek ve dilekçelerinin Türkçe yazılması kaydıyla bu haktan yararlanabilirler.

Örnek Soru Tarzı

“Türkiye’de ikamet eden yabancılar esası gözetilmek ve dilekçelerinin Türkçe yazılması kaydıyla bu haktan yararlanabilirler”

3071 Sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanuna göre yukarıdaki ifadede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Eşitlik	B) Karşılıklılık
C) Adalet	D) Kanunilik
E) Anlaşmalar	

Cevap B

Dilekçede bulunması zorunlu şartlar:
–Madde 4

(Değişik: 2/1/2003-4778/26 md.)

Türkiye Büyük Millet Meclisine veya yetkili makamlara verilen veya gönderilen dilekçelerde, dilekçe sahibinin adı-soyadı ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması gerekir.

Gönderilen makamda hata: –Madde 5

Dilekçe, konusuyla ilgili olmayan bir idari makama verilmesi durumunda, bu makam tarafından yetkili idari makama gönderilir ve ayrıca dilekçe sahibine de bilgi verilir.

İncelenemeyecek dilekçeler: –Madde 6

Türkiye Büyük Millet Meclisine veya yetkili makamlara verilen veya gönderilen dilekçelerden;

- Belli bir konuyu ihtiva etmeyenler,
- Yargı mercilerinin görevine giren konularla ilgili olanlar,
- 4 üncü maddede gösterilen şartlardan herhangi birini taşımayanlar,

İncelenemezler.

Dilekçenin incelenmesi ve sonucunun bildirilmesi: –Madde 7

(Değişik: 2/1/2003-4778/27 md.)

Türk vatandaşlarının ve Türkiye'de ikamet eden yabancıların kendileri ve kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri konusunda yetkili makamlara yaptıkları başvuruların sonucu veya yapılmakta olan işlemin safahatı hakkında dilekçe sahiplerine **en geç otuz gün** içinde gerekçeli olarak cevap verilir. İşlem safahatının duyurulması halinde alınan sonuç ayrıca bildirilir.

DEVLET ARŞİV HİZMETLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

22. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı; kamu kurum ve kuruluşlarının iş ve işlemleri sonucunda oluşan belgelerin; düzenlenmesine, gerekli şartlar altında korunmalarının teminine, herhangi bir sebepten dolayı kaybının engellenmesine, Devletin, gerçek ve tüzel kişilerin ve bilimin hizmetinde değerlendirilmelerine, kurum ve kuruluşlar ile şahıslar elinde bulunan arşiv belgeleri ve ileride arşiv belgesi haline gelecek arşivlik belgelerin tespit edilmesine, saklanmasına gerek görülmeyen belgelerin ayıklanmasına, imhasına ve arşiv belgelerinin Devlet Arşivleri Başkanlığına devrine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, 11 sayılı Devlet Arşivleri Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2 nci maddesinde belirtilen kurum ve kuruluşları kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 11 sayılı Devlet Arşivleri Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Arşiv: Kamu kurum ve kuruluşlarında yapılan iş ve işlemler, haberleşmeler ile gerçek veya tüzel kişilerin gördükleri hizmetler neticesinde oluşan belgelerin barındırıldığı yerleri,

b) Arşiv belgesi: Son işlem tarihi üzerinden **yirmi yıl** geçmiş veya **on beş yıl** geçtikten sonra kesin sonuca bağlanmış bulunan ve günlük iş akışı içinde işlevi bulunmayan, varsa tâbi olduğu diğer mevzuatlar ile saklama planlarındaki

saklama sürelerini tamamlayan, üretim biçimleri, donanım ortamları ne şekilde olursa olsun geleceğe, tarihi, siyasi, sosyal, kültürel, hukuki, idari, askeri, iktisadi, dini, ilmi, edebi, estetik, biyografik, jeneolojik ve teknik herhangi bir değer olarak intikal etmesi gereken ve bir bilgiyi içeren yazılmış, çizilmiş, resmedilmiş, görüntülü, sesli veya elektronik ortamlarda üretilmiş belgeyi,

c) Arşivlik belge: Süre bakımından arşiv belgesi vasfını kazanmayan veya bu süreyi doldurmasına rağmen güncelliğini kaybetmeyen, hizmetin yürütülmesi açısından işlevi olan belgeyi,

ç) Ayıklama: Arşiv belgesi ile cari işlemleri devresinde bir değere sahip olduğu halde hukuki değerini ve delil olma özelliğini kaybetmiş, gelecekte herhangi bir nedenle kullanılmasına ve saklanmasına gerek görülmeyen her türlü belgenin birbirinden ayrımı ile ileride arşiv belgesi vasfını kazanacak olan arşivlik belgenin tespiti işlemini,

d) Başkanlık: Devlet Arşivleri Başkanlığını,

e) Belge: Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin iş ve işlemleri neticesinde oluşan, üretim biçimleri ve donanım ortamları ne şekilde olursa olsun bir bilgiyi içeren yazılmış, çizilmiş, resmedilmiş, görüntülü, sesli veya elektronik kaydı,

f) Belge hiyerarşisi: Belgenin ait olduğu kurum, birim, klasör, dosya ile belge bileşenlerinin genelden özele doğru bütünü,

g) Belge yöneticisi: Belgelerin dosyalanması, saklanması, ayıklanması, tasfiyesi, hizmete sunulması ve transferi işlemlerini kurumu veya birimi adına yöneten kişiyi,

ğ) Belge yönetimi: Belgelerin üretiminden itibaren belirlenen ölçütler çerçevesinde değerlendirme, düzenleme, ayıklama ve hizmete sunma faaliyetlerinin tümünü,

23. BÖLÜM

KORUNMASI GEREKLİ TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLAR KOLEKSİYONCULUĞU VE DENETİMİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarına sahip olanlar ile koleksiyoncuların uymaları zorunlu usul ve esaslar ile bunların gözetim ve denetim ilkelerini belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları ile bunlara sahip olanları ve koleksiyoncuları kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 24 üncü, 26 ncı ve 30 uncu maddeleri gereğince hazırlanmıştır.

Tanımlar : –Madde 4

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını,
- b) Envanterli taşınır kültür ve tabiat varlığı: Taşınır kültür ve tabiat varlıklarının komisyonca değerlendirilmesi sonucunda, koleksiyoncunun, envanter defterine kayıt ettiği taşınır kültür ve tabiat varlıklarını,
- c) İhtisas elemanı: Üniversitelerin konu ile ilgili bölümlerinden mezun olmuş arkeolog, sanat tarihçisi, tarihçi, etnolog, sümerolog, hititolog, antropolog, klasik ve şark dilleri filologlarını,
- ç) Kanun: Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununu,
- d) Koleksiyon: Bu Yönetmelikte belirtilen şartlarda sınıflandırılan, saklanan korunması gerek-

li taşınır kültür ve tabiat varlıklarından oluşan gruba,

e) Koleksiyoncu: Kültürel ve doğal mirasın taşınabilir özellikteki yapıtlarının mevzuat çerçevesinde toplanması, arşivlenmesi, korunması, bilimsel yayınlarla tanıtılarak yayınlanması ve sergilemesini gerçekleştiren kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişileri,

f) Komisyon: 6, 7, 8, 10, 11, 14 ve 15 inci maddeler uyarınca, koleksiyoncuları ve koleksiyonlarında yer alan taşınır kültür ve tabiat varlıklarının durumunu incelemek ve değerlendirmek üzere müze müdürünün başkanlığında, varsa müze müdür yardımcısı ile müze ihtisas elemanlarından oluşacak **en az** üç kişilik komisyonu,

g) Müze: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı müzeleri,

ğ) Özel müze: Kanunun 26 ncı maddesi gereğince düzenlenen 22/1/1984 tarihli ve 18289 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Özel Müzeler ve Denetimleri Hakkında Yönetmelik kapsamında Bakanlık onayı ile açılan müzeleri,

h) Tasnif: Taşınır kültür ve tabiat varlıklarından, korunması gerekli olanlar arasından müzelere alınacaklar ile alınmayacakların ayrımını,

ı) Taşınır kültür ve tabiat varlığı: Kanunun 23 üncü maddesinde belirtilen korunması gerekli varlıkları,

i) Tescil: Taşınır kültür ve tabiat varlıklarından, müzelere alınanların müze envanter defterine kaydı ile müzelere alınmayanların koleksiyoncu envanter defterine kayıt yolu ile belgelendirilmesi ve envanter listelerinin birer nüshalarının müze arşivlerinde muhafaza edilmesini,

ifade eder.

25. BÖLÜM

ÖZEL MÜZELER VE DENETİMLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

Amaç: –Madde 1

(Değişik:RG-24/11/2006-26356)

Bu Yönetmeliğin amacı, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamına giren taşınır kültür ve tabiat varlıklarından meydana gelen özel müzelerin kuruluş, görev, yönetim, gözetim, denetim şekil ve şartlarını belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

Bu Yönetmelik kendi hizmet konularında veya amaçlarının gerçekleştirilmesi için özel müzeye sahip olan ve özel müze kurmak isteyen bakanlıkların kamu kurum ve kuruluşlarının, gerçek ve tüzel kişilerin ve vakıfların uymak zorunda oldukları esaslar ile bunların görev ve sorumluluklarını kapsar.

Dayanak: –Madde 3

Bu Yönetmelik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 24 ve 26 ncı maddeleri gereğince hazırlanmıştır.

Özel Müze Kurma Hakkı: –Madde 4

(Değişik:RG-24/11/2006-26356)

Bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişilerle vakıflar, Kültür ve Turizm Bakanlığından izin almak şartıyla kendi hizmet konularının veya amaçlarının gerçekleştirilmesi için her çeşit taşınır kültür ve tabiat varlığından oluşan koleksiyonlar meydana getirebilir ve özel müzeler kurabilirler.

Başvuru: –Madde 5

Özel müze kurmak isteyenler kurulacak müzenin kuruluş amaçları ve faaliyet konularını belirten bir yazı ile Kültür ve Turizm Bakanlığına başvururlar. Bu yazıya aşağıdaki belgeler eklenir.

a) Müze olarak kullanılacak binanın 1/100 ölçekli planı,

b) **(Değişik:RG-24/11/2006-26356)** Binanın adresi ile tapu kaydı veya intifa, irtifak hakkı veya kira sözleşmesi gibi haklarla **en az on yıl** kullanma iznini gösteren belge örneği,

c) Mevcut kültür ve tabiat varlıklarının sıra numarası, adı, cinsi ve ölçülerini belirtir bir listesi,

d) Tüzel kişilerin yetkili organlarından alınmış karar veya onay.

Müze Yeri: –Madde 6

Müze olarak kullanılacak binanın;

a) Müstakil bir yapı veya ayrı bir bölüm olması,

b) Mevcut kültür ve tabiat varlıklarının teşhiri-ne, depolanmasına ve grup ziyaretlerine uygun olması,

c) Kültür ve tabiat varlıklarının sağlıklı bir şekilde korunmasına uygun olması,

d) Gerektiğinde kültür ve tabiat varlıklarının bakımının yapılabileceği bir atölyenin bulunması,

e) Ziyaretçilerin müracaat, dinlenme yeri, tuvalet ve diğer zaruri ihtiyaçlarını karşılayabilecek tesislerin bulunması,

f) Yangına, sabotaja ve hırsızlığa karşı emniyet tedbirlerinin alınmış olması,

gerekmektedir.

Değerlendirme: –Madde 7

Başvuruyu alan Kültür ve Turizm Bakanlığı durumu bu yönetmelik hükümlerine göre inceler. Değerlendirme yapılırken sergilenen eserlerin bir müze için yeterli nicelik ve nitelikte bulunması, müzenin sürekli hizmet vereceğinin sağlanmış olması hususları da dikkate alınır. Sonuç olumlu görüldüğü takdirde özel müze açma izni verilir.

Birinci Bölüm

Amaç - Kapsam, Dayanak

Amaç ve Kapsam: –Madde 1

Bu Yönetmeliğin amacı, Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı müzelerin görevlerini, işleyişini, personelin nitelikleri ile görevlerini belirtmektir.

Dayanak: –Madde 2

Bu Yönetmelik Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkındaki 3046 sayılı Kanunun 37 nci maddesi ile Kültür bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki 354 sayılı KHK'nin 379 sayılı KHK ile değişik 10. Maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve Kısaltmalar: –Madde 3

Bu Yönetmelikte geçen;

- a) “Bakanlık”; Kültür Bakanlığını,
- b) “Genel Müdürlük”; Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğünü,
- c) “Müze”; Kültür Bakanlığının Anıtlar ve Müzeler Genel müdürlüğüne bağlı müzelerini,
- ç) “Müdür”; Müze Müdürlerini,
- d) “Müze Uzmanı”; müzede görevli arkeolog ve müze araştırmacılarını,
- e) “Kültür Varlığı”; 2863 sayılı “Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu” kapsamına giren varlıkları,
- f) “Eser”; kültür varlığını, ifade eder.

İkinci Bölüm - Genel Hükümler

Müzenin Tanımı: –Madde 4

Müze : Kültür varlıklarını tespit eden, ilmi metotlarla açığa çıkaran, inceleyen, değerlendiren,

koruyan, tanıtan, sürekli ve geçici olarak sergileyen, halkın kültür ve tabiat varlıkları konusundaki eğitimini, bedii zevkini yükselten, dünya görüşünü geliştirmede tesirli olan daimi kuruluştur.

Müzenin Faaliyetleri: –Madde 5

Her müzede, 4 üncü maddedeki müze tanımı kapsamında, kendi alanı ile ilgili ilmi, eğitim, teknik ve yönetim hizmetlerini başarı ile uygulamak, yürütmek ve yurt kalkınmasına yardımcı olmak amacıyla;

- a) Mevcut eserlerle, mümkün olduğu ölçüde kronolojik bir sistem içinde ilmi teşhir yapılır.
- b) Depolardaki eserler sağlıklı bir şekilde korunur, depolar ilmi çalışmalara imkan verecek şekilde düzenlenir.
- c) Kadrosunda bulunan uzman elemanları ile taşınır ve taşınmaz kültür varlıkları üzerinde ilmi araştırmalar yapılır, tanıtılması sağlanır.
- ç) Müzede ve müze dışında eğitici kurslar, konferanslar, geziler düzenlenir. Çevrenin kültür hayatının geliştirilmesine, kültürel ve turistik değerlerimizin halka tanıtılmasına, eski eser sevgisinin uyandırılmasına, eski eser kaçakçılığı, tahrip ve gizli kazılarla yurdun milli değerlerini yok edici faaliyetlerin önlenmesine çalışılır.
- d) 2863 sayılı Kanun kapsamına giren korunması gerekli taşınır kültür varlıklarının müzelere kazandırılması için gerekli tedbirler alınır.
- e) 2863 sayılı Kanun kapsamına giren taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi sağlanır.

- f) Görev verildiği takdirde, 2863 sayılı Kanun kapsamına giren taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili tespit çalışmaları yapılır, tescil ile ilgili belgeler hazırlanır.

MÜZELERLE MÜZELERE BAĞLI BİRİMLERDE VE ÖREN YERLERDEKİ KÜLTÜR VARLIKLARININ FİLM VE FOTOĞRAFLARININ ÇEKİLMESİ MÜLAJ VE KOPYALARININ ÇIKARILMASI HAKKINDA YÖNETMELİK

27. BÖLÜM

Amaç: –Madde 1

Bu yönetmeliğin amacı, Kültür ve Turizm Bakanlığına ait müzeler ile bu müzelere bağlı birimler ve ören yerlerindeki taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının öğretim, eğitim, bilimsel araştırma ve tanıtma amacıyla fotoğraflarının ve filmlerinin çekilmesi, mülah ve kopyalarının çıkarılması esaslarını tesbit etmektir.

Kapsam: –Madde 2

Bu yönetmelik varlıkların fotoğraf ve filmlerinin çekilmesi, mülah ve kopyalarının çıkarılması konularında izin alınmasına, izin için başvuru şekline, çalışmalarda uyulacak hususlara, çalışmalar için alınacak ücretlere ilişkin esasları kapsar.

Yasal Dayanak: –Madde 3

Bu yönetmelik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 34. maddesi gereğince hazırlanmıştır.

–Madde 4

Bu yönetmelikte geçen, “Varlıkların fotoğraf ve filmlerinin çekilmesi, mülah ve kopyalarının alınması”ndan; fotoğraf, slayt, film, video, mikrofilm, fotokopi, resim, mülah, stampaj, taklit, röprodüksiyon ve buna benzer işlemler anlaşılır.

Kısaltmalar: –Madde 5

Bu yönetmelikte geçen:

“Bakanlık”; Kültür ve Turizm Bakanlığını,

“Müze”; Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı Müzeleri,

İfade eder.

İzinle ilgili Hususlar: –Madde 6

Müzelerle, müzelere bağlı birimlerde ve ören yerlerinde hangi varlıkların herkes tarafından izne

bağlı olmaksızın fotoğraf ve filmlerinin hangi şartlarda çekileceği hususu Bakanlığın önceden belirleyeceği esaslara göre müze müdürlüklerince tespit edilir.

Birinci fıkrada izne bağlı olmaksızın herkes tarafından yapılabilen hususlar dışında, varlıkların öğretim, eğitim, bilimsel araştırma ve tanıtma amaçlarıyla fotoğraflarının ve filmlerinin çekilmesi, mülah ve kopyalarının alınması izne bağlıdır.

Yabancı uyruklulara izin verilirken 14/01/1983 gün ve 83/5963 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı esas alınır.

İzin Verecek Makamlar: –Madde 7

Video film ve film çekilmesi, mülah, taklit, röprodüksiyon yapılması, kopya çıkartılması, stampaj alınması hususlarında izin, Bakanlık Merkezince, diğer hususlarda ise ilgili müze müdürlüklerince verilir.

Başvuru Şekli: –Madde 8

İstek sahipleri faaliyetlerinin konu ve amaçlarını açıklayan dilekçelerle, bu Yönetmeliğin 7. maddesinde belirtilen izin mercilerine başvururlar.

İzin Belgesi: –Madde 9

İzin talebi uygun görülenlere, çalışma yerini, süresini ve konusunu açıkça belirten bir belge verilir. Çalışma süresi bir yılı geçen hallerde aynı esaslara yeniden izin alınır.

Bu yönetmelik hükümlerine aykırı hareket tespit edilenlere bir daha izin verilmez.

Araştırmacılar : –Madde 10

“Kültür ve Tabiat Varlıklarıyla İlgili Olarak Yapılacak Araştırma, Sondaj ve Kazılar Hakkında Yönetmelik” hükümlerine göre araştırma izni verilenler, çalışmaları için fotoğraf ve film çekmeleri, mülah ve kopya çıkarmaları gerektiğinde

TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI BULANLARA, HABER VERENLERE VE YAKALAYAN KAMU GÖREVLİLERİNE VERİLECEK İKRAMIYE İLE İLGİLİ YÖNETMELİK

28. BÖLÜM

Amaç ve Kapsamı: –Madde 1

Bu yönetmeliğin amacı, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan taşınır kültür ve tabiat varlıklarını bulanlara, varlığını haber verenler ile bunları yakalayan kamu görevlilerine Devlet tarafından verilecek ikramiyenin tahakkuk ve tediyesine ait işlemleri belirlemektir.

Kısaltmalar: –Madde 2

Bu yönetmelikte geçen:

“Bakanlık” Kültür ve Turizm Bakanlığını,

“Müze” Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı müzeleri,

“Varlık” taşınır kültür ve tabiat varlıklarını,

ifade eder.

İkramiye Esasları: –Madde 3

Türkiye Cumhuriyeti şuurları içinde yerüstünde, yeraltında ve sualtında taşınır kültür ve tabiat varlığı bulunduğunu bilenler veya varlığından yeni haberdar olan malik veya zilyetlerden; bunu **en geç üç gün** içinde en yakın müzeye, köyde muhtara veya diğer yerlerde mülki idare amirlerine haber verenlere;

a) Varlık, bulanın mülkü içinde ise; “Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tasnifi, Tescili ve Müzelere Alınmaları Hakkında Yönetmelik” gereğince tesbit edilecek değeri usulüne göre ödenerek müzelerce satın alınır. Ayrıca ikramiye verilmez.

b) Varlık başkasının mülkü içinde ise ilgili Yönetmeliğine göre takdir edilecek bedelin % 80’i ikramiye olarak bulan ile mülk sahibi arasında eşit olarak paylaşılır.

c) Varlık Devlete ait arazide bulunmuş ise, ilgili Yönetmeliğine göre takdir olunacak bedelin % 40’ı bulana ikramiye olarak ödenir.

d) Nerede bulunursa bulunsun haber verilen varlık, korunması gerekli nitelikte kültür ve tabiat varlığı olmadığı takdirde sahiplerine, müzelerce verilecek bir belge ile iade olunur. Bu belge iade olunan varlık ile sahibini açıkça tanımlıyabilecek nitelikte düzenlenir. Belge ile iade olunan varlıklar üzerinde sahipleri her türlü tasarrufta bulunabilirler. **Bir yıl** içinde sahiplerince alınmayan varlıklar müzelerde saklanabilir veya usulüne uygun olarak Devletçe satılabilirler.

Gizlenmiş Sayılan Varlıklar: –Madde 4

Nerede olursa olsun yeni bulunup da süresi içinde haber verilmediğinden gizlenmiş sayılan varlıkları haber verenler ile, bunları yakalayan kamu görevlilerine usulüne göre tesbit edilen değerin,

1905 Sayılı “Menkul ve Gayrimenkul Emval ile Bunların İntifa Haklarının ve Daimi Vergilerin Mekturlarını Haber Verenlere Verilecek İkramiyelere Dair Kanun” da belirlenen şekilde:

a) 5.000 liraya kadar % 30,

b) 25.000 liraya kadar (5.000 liradan yukarı olan kısmı için) % 25,

c) 50.000 liraya kadar (25.000 liradan yukarı olan kısmı için) % 15,

d) 100.000 liraya kadar (50.000 liradan yukarı kısmı için) % 10,

e) 100.000 liradan yukarı olan kısmı için- % 7,5

Oranlarındaki miktarı, haber veren ve yakalayan şahıslara ayrı ayrı ikramiye olarak ödenir. Gerek haber verenler ve gerekse yakalayan kamu görevlilerinin birden fazla olmaları halinde hesap edilen ikramiye aralarında eşit olarak paylaşılır.

İkramiye ödenmeyecek Haller :

–Madde 5

Taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile, nerede bulunursa bulunsun varlığı Bakanlıkça daha

29. BÖLÜM

TAŞINIR KÜLTÜR VARLIĞI TİCARETİ VE BU TİCARETE AİT İŞYERLERİ İLE DEPOLARIN DENETİMİ HAKKINDA YÖNETMELİK

Amaç: –Madde 1

Bu yönetmeliğin amacı, 2863 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılan tasnif sonunda; korunması gerekli olmadığı tespit edilen taşınır kültür varlıkları ile korunması gerekli olduğuna karar verilerek tescil edilenlerden devlet müzelerine alınması lüzum görülmeyen taşınır kültür varlıklarının ticareti ile ticaretin yapıldığı işyerleri ile depolarının denetleme esaslarını belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

Bu yönetmelik kültür varlığı ticareti işlemlerini ve bunlarla ilgili gerçek ve tüzel kişilerin görev ve sorumluluklarını kapsar.

Yasal Dayanak: –Madde 3

Bu yönetmelik, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 25, 27, 28, 29.uncu maddeleri gereğince hazırlanmıştır.

Tanımlar ve Kısaltmalar: –Madde 4

“Bakanlık” ; Kültür Bakanlığı

“Müze” ; Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı müzeleri,

“Kanun” ; 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununu,

ifade eder.

Değerlendirme: –Madde 5

Kanunun 25. Maddesi gereğince bilimsel esaslara göre tasnife tabi tutulup da korunmasına lüzum görülmeyen kültür varlıkları bir belge ile sahiplerine iade olunur. Bunlar üzerinde sahipleri her türlü tasarrufta bulunabilirler.

Tasnif sonunda korunması gerekli olduğuna karar verilen ve tescile tabi tutulan ancak müzelere alınması lüzumlu görülmeyen kültür varlıklarının

ticareti bu yönetmelik hükümlerine göre yapılır. Bu tür kültür varlıkları yurt dışına çıkarılamaz.

Ruhsat İsteme ve İzin: –Madde 6

Kültür varlığı ticareti Bakanlıktan alınacak bir ruhsatname ile mümkündür.

Ruhsatname almak isteyenler en yakın müze müdürlüğüne yapacakları yazılı başvuruya aşağıdaki belgeleri eklerler.

a) Ticaret Odasına kayıtlı olduğuna taşınır kültür varlığı ticareti yapmak üzere ayrı bir ticarethanesi bulunduğu dair tasdikli belge,

b) Eski eser kaçakçılığı, gizli define arayıcılığı veya gizli eski eser kazısı gibi suçlardan hükümlü olmadığına dair Cumhuriyet Savcılığından alınacak belge,

c) (Değişik:RG-3/4/2012-28253) Kanuni tebligat adresi beyanı,

d) (Değişik:RG-3/4/2012-28253) T.C. kimlik numarası beyanı,

e) Üç adet vesikalık fotoğraf,

Müze Müdürlüğüne yapılacak inceleme sonucu sakıncalı durum yoksa ruhsatname düzenlenir ve düzenlenen ruhsatnamenin bir nüshası da Bakanlığa gönderilir.

Ruhsatname Sûresi: –Madde 7

Ruhsatnameler **3 yıl** için geçerlidir. Ruhsat sahibi süre bitiminden **en geç bir ay** önce ilgili müze müdürlüğüne müracaat ederek, ruhsatnamesinin yenilmesini isteyebilir. Sakıncalı bir durum yoksa ruhsat yenileme işlemi **bir ay** içerisinde sonuçlandırılır. Süresinde müracaat edilmemesi halinde ruhsatname iptal edilir.

RESTORASYON VE KONSERVASYON MERKEZ VE BÖLGE LABORATUVARI MÜDÜRLÜKLERİ ÇALIŞMA USUL VE ESASLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK

30. BÖLÜM

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç ve Kapsam: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı Restorasyon ve Konservasyon Merkez ve Bölge Laboratuvarı Müdürlüklerinin gerçekleştireceği çalışmalarda uyacakları usul ve esaslar ile görev alanlarının belirlenmesidir.

Dayanak: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik; Kültür ve Turizm Bakanlığının görev ve yetkilerinin belirttiği 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 277 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünün görev ve yetkilerinin belirtildiği aynı Kararnamenin 281 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile 02.08.2019 tarih ve 536390 sayılı Bakanlık Makamı Onayına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 3

(1) Bu yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını,
- b) Genel Müdürlük: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünü,
- c) Kanun: 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununu,
- ç) Laboratuvar Müdürlükleri: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı İstanbul Restorasyon ve Konservasyon Merkez ve Bölge Laboratuvarı Müdürlüğü ile Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Nevşehir ve Trabzon Restorasyon ve Konservasyon Bölge Laboratuvarı Müdürlüklerini,
- d) Müdür: Bu maddenin (ç) bendinde sayılan Laboratuvar Müdürlüklerinin Müdürlerini,

e) Müdür Yardımcısı: Bu maddenin (ç) bendinde sayılan Laboratuvar Müdürlüklerinin Müdür Yardımcılarını,

f) Taşınır Kültür Varlıkları: 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 23 üncü maddesinde tanımlanan kültür varlıklarını,

g) Taşınmaz Kültür Varlıkları: 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 6 ncı maddesinde tanımlanan kültür varlıklarını,

ğ) Uzman: Laboratuvar Müdürlüklerinde görev yapan ve restorasyon ve konservasyon işlemlerinde görev alan restorator - konservator, kimya mühendisi, kimyager, arkeolog ve benzeri ihtisas elemanlarını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Laboratuvar Müdürlüklerinin Görev Alanları ve Görevleri

Görev Alanları: –Madde 4

(1) Laboratuvar Müdürlüklerinin görev alanları Kültür ve Turizm Bakanlığının taşra teşkilatında düzenleme yapılması hakkındaki 30/07/2012 tarihli ve 2012/3539 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekine göre düzenlenmiştir:

- a) Ankara Restorasyon ve Konservasyon Bölge Laboratuvarı Müdürlüğünün görev Alanına Giren İller: Afyonkarahisar, Ankara, Amasya, Bartın, Bolu, Çankırı, Çorum, Eskişehir, Karabük, Kastamonu, Kırıkkale, Zonguldak (12 İl)
- b) Antalya Restorasyon ve Konservasyon Bölge Laboratuvarı Müdürlüğünün Görev Alanına Giren İller: Antalya, Burdur, Isparta, Karaman, Konya, Mersin (6 İl),
- c) Bursa Restorasyon ve Konservasyon Bölge Laboratuvarı Müdürlüğünün Görev Alanına Giren İller: Balıkesir, Bilecik, Bursa, Kütahya, Yalova (5 İl)

TAŞINIR MAL YÖNETMELİĞİ

31.
ÜNİTE

BİRİNCİ BOLUM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(Değişik: 4/5/2010-2010/504 K.)

Bu Yönetmeliğin amacı, kaynağına ve edinme yöntemine bakılmaksızın kamu idarelerine ait taşınır malların kaydı, muhafazası ve kullanımı ile yönetim hesabının verilmesi, merkez ve taşrada taşınır yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesi ve kamu idareleri arasında taşınır malların bedelsiz devri ile tahsisine ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerini ve bunlara ait taşınır malları kapsar.

(2) Türk Silahlı Kuvvetleri (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı dahil), Millî İstihbarat Teşkilatı ve Emniyet Genel Müdürlüğünün (...) taşınır mallarının kayda alınması ile bunların yönetim ve denetiminde özel mevzuatındaki hükümler uygulanır.

(3) Kapsamındaki idarelerin bünyesinde bulunan fabrika, imalathane ve benzeri üretim yerlerinde kullanılan ilk madde ve malzemeler ile yarı mamul ve mamul maddeler hakkında bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz. Bunlar hakkında kendi düzenleyici işlemlerinde belirlenen esas ve usuller uygulanır.

(4) Kamu idarelerinin görevleri gereğince herhangi bir işlemin sonuçlanmasına veya bir kararın verilmesine kadar muhafaza edilmek üzere alınan emanet taşınır mallar hakkında özel mevzuatındaki hükümler uygulanır.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 44 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)

(1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Ambar: Kamu idarelerine ait taşınır malların kullanıma verileceye kadar veya kullanımdan iade edildiğinde muhafaza edildiği yer,

b) Bakanlık: Maliye Bakanlığını,

c) Dayanıklı taşınır mallar: Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünde gösterilen tesis, makine ve cihazlar ile taşıtlar ve demirbaşları,

ç) Demirbaşlar: Belirli bir hizmete tahsis amacıyla edinilen, belli bir süreye tabi olmaksızın uzun süre kullanılabilen ve kullanılmakla yok olmayan, çeşitleri ile kod numaraları Taşınır Kod Listesinin (B) bölümü 255 hesap detayında yer alan taşınır malları,

d) Gerçeğe uygun değer: Piyasa koşullarında muvazaasız bir işlemde bilgili ve istekli taraflar arasında bir varlığın el değiştirmesi veya bir borcun ödenmesi için belirlenen tutarı,

e) Harcama birimi: Kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan merkez birimi ile ödenek gönderme belgesiyle harcama yetkisi verilen merkez dışı birimi,

f) Harcama yetkilisi: Harcama biriminin en üst yöneticisini,

g) Hurda: Ekonomik ömrünün tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle alınıp amaçları doğrultusunda kullanılması imkânı kalmayan ya da tamiri mümkün veya ekonomik olmayan arızalar nedeniyle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bi-

ASKERİ MÜZELER YÖNETMELİĞİ

32. ÜNİTE

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Dayanak

Amaç: –Madde 1

Bu Yönetmeliğin amacı, Askerî Müzelerin; kurulması, yaşatılması, malzemenin ve uğraş konularının tesbiti, bu müzelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma düzenlerini belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(Değişik:RG-4/9/2009-27339)

Bu Yönetmelik, Türk Silahlı Kuvvetleri ile Millî Savunma Bakanlığı bünyesinde kurulmuş ve kurulacak müzelerin işletilmesi ve geliştirilmesi ile gerçek ve tüzel kişilerin bu Yönetmelik uyarınca verilen görev ve sorumluluklarına ilişkin hususları kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(Değişik:RG-18/11/2015-29536)

Bu Yönetmelik, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 26 ncı maddesi ile 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 103, 105, 106 ve 107 nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş, Yetki ve Sorumluluklar

Kuruluş: –Madde 4

Askerî Müzeler, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin sosyal, tarihi ve teknik gelişimini dönemlere göre yansıtmak, dünya tarihindeki etkinliğini, kahramanlığını, yerine getirdiği görevlerini sergileyerek; Türk Milletinin Millî Birlik ve Beraberlik

duygularını geliştirmek, kendi sahasındaki tarih ve askerlik ile ilgili bilimsel araştırmalar ve incelemeler için bir ortam hazırlamak, bu hususları belgeleyen kültür varlıklarının korunmasını, saklanmasını, sergilenmesini sağlamak amacı ile kurulur.

Kuruluş Bağlantıları: –Madde 5

Kurulmuş ve kurulacak Askerî Müzelerin yerleri ve kuruluş bağlantıları Genelkurmay Başkanlığınca tesbit edilir.

Askerî Müzelerin İşletilmesi: –Madde 6

(Değişik:RG-18/11/2015-29536)

Türk Silahlı Kuvvetleri ve Millî Savunma Bakanlığı bünyesindeki askerî müzelerin statülerine göre işletilmesi ile personelin nitelikleri ve kadro görev yeri tanımları Genelkurmay Başkanlığınca yönerge ile belirlenir.

Askerî Kültür Varlıklarının Tesbiti:

–Madde 7

Türk Askerî Tarihini ilgilendiren her türlü malzemenin (6136 Sayılı Kanun kapsamına giren silâh, mermi ve bıçaklar hariç); bulundukları veya ihbar edildikleri yerler ile getirildikleri takdirde tarihi niteliklerinin araştırılması, incelenmesi veya değerlendirilmesi ilgili Askerî Müzelerce yapılır.

Emanete Alma: –Madde 8

7 nci madde kapsamına (Değişik ibare:RG-8/12/2012-28491) giren Askerî Kültür Varlıkları, bulundukları veya ihbar edildikleri yerlerde, Askerî Müze elemanları inceleyinceye kadar bölgedeki Garnizon Komutanlıklarınca usulüne uygun olarak belge ile emanete alınır. Emanete alınan bu tür askerî kültür varlıkları, ilgili Askerî Müzelere en kısa zamanda bildirilir.

AMAÇ : –Madde 1

Bu yönetmeliğin amacı; 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda belirtilen yerler dışında define aramalarında uyulacak esasları belirlemektir.

KAPSAM : –Madde 2

Bu yönetmelik, define arama ruhsatının verilmesine, define arayıcıdan istenecek belgelere, aramanın nasıl yapılacağına ve çıkan defineden arayıcıya tanınacak haklara ilişkin hükümleri kapsar.

DAYANAK : –Madde 3

(Değişik:RG-21/7/2020-31192)

Bu Yönetmelik 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 50 nci maddesine, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 772 nci ve 773 üncü maddelerine ve 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun ekinde yer alan (8) sayılı tarife hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

TANIMLAR: –Madde 4

(Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-21/7/2020-31192)

Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını,
 - b) Define: Gömülmüş veya saklanmış olduğu ve duruma göre artık malikinin bulunmadığı kesin olarak anlaşılan, 2863 sayılı Kanunun 6 ncı ve 23 üncü maddeleri dışında kalan ve bilimsel değer taşımayan menkul varlıkları,
 - c) Genel Müdürlük: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünü,
 - ç) Müze: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı müzeleri,
- ifade eder.

MÜRACAAT : –Madde 5

(Değişik:RG-21/7/2020-31192)

Define aramak isteyen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları gerçek kişiler, define arayacakları yerin bağlı olduğu mülki amire bir dilekçe ile müracaat ederler.:

–Madde 6

(Değişik:RG-21/7/2020-31192)

Dilekçede arama maksadı açıkça belirtilir ve define aranacak yerin il, ilçe, bucak, köy, mahalle, sokak ve ev numarası bildirilir. Ayrıca bu yerin ekili, dikili, meskûn, gayrimeskûn, tapulu ve tapusuz olup olmadığı ve kime ait olduğu açıklanır.

Müze müdürlüğünce başvuruya konu alanın 2863 sayılı Kanun kapsamında tespit ve tescil edilen alanlar ve mezarlıklar arasında olmadığına karar verilmesi durumunda, başvuru sahibinden 7 nci maddede belirtilen belgeler istenir.:

–Madde 7

(Değişik:RG-21/7/2020-31192)

Müracaat dilekçesine;

- a) Define aranacak sahanın yetkili teknik elemana çizdirilmiş, ilgili çevre ve şehircilik il müdürlüğünce tasdikli, 1/500 ölçekli tasviye münhanili haritası veya krokisi,
- b) Krokisi çıkarılamayacak ev ve bunun gibi yerler için ise ada, parsel ve çap numarasını belirten vaziyet planı,
- c) Uzaktan ve yakından olmak üzere çeşitli yönlerden çekilmiş net fotoğrafları,
- ç) Define aranacak yer sahipli ise; gerçek kişilerden noterden tasdikli muvafakatname, tüzel kişilerden de yetkili organlarından alınacak muvafakat,

34. BÖLÜM

ETNOGRAFİK NİTELİKTEKİ TAŞINIR VARLIKLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kısaltma ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam: –Madde 1

Amaç, Etnoğrafik nitelikteki taşınır kültür ve tabiat varlıklarının alımı, satımı, ait olacağı devirleri, diğer nitelikleri, tescilleri, yurtdışına çıkarılmaları ve yurda getirilmeleri ile ilgili kuralları göstermektir.

Kısaltma ve Tanımlar: –Madde 2

Bu Yönetmelikte geçen:

- a)Bakanlık; Kültür ve Turizm Bakanlığını,
 - b)Etnoğrafik nitelikteki kültür varlıkları; Halkın sosyal hayatını yansıtan insan yapısı araç ve gereçler dahil bilim, din ve mihaniki sanatlarla ilgili taşınır varlıklarını,
 - c)İhtisas elemanı; Arkeoloji, etnoloji, sanat tarihi gibi bilim dallarında öğrenim görmüş kişileri,
 - d)Tescil; Etnoğrafik nitelikteki korunması gerekli taşınır kültür varlıklarından müzelere alınanların müze envanter defterine kaydedilmesini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Etnoğrafik Eserlerin Alımı, Satımı, Devri, Yurtdışından Getirilmeleri ve Yurtdışına Çıkarılmaları

Yurtiçinde Alımı, Satımı ve Devri Serbest Olan Etnoğrafik Nitelikteki Kültür Varlıkları: –Madde 3

Müze koleksiyonlarını tamamlayıcı nitelikte olmayan ve belge değeri taşımayan etnoğrafik nitelikteki kültür varlıkları ile Abdülmecit, Abdülaziz, V. Murat, II. Abdülhamit, V. Mehmet Reşat ve Vahidettin'e ait ve aynı çağdaki sikkelerin yur-

tiçinde alımı, satımı ve devri serbest olup ayrıca tescile tabi değildirler.

Değerlendirilmek üzere müzelere başvurulması halinde;

a) Müzeye alınmayan etnoğrafik nitelikteki taşınır kültür varlıkları, yurtiçinde alımının, satımının ve devrinin serbest olduğunu gösterir bir belge ile maliklerine iade edilir. Belgenin bir örneği ilgili müzede bulundurulur.

b)Müzeye alınması uygun görülenler malikinin belirlenen değer tekdirine razı olması halinde, müze tarafından satın alınırlar.

Değer takdirine razı olunmaması halinde, yurtdışına çıkarılamayacağını gösterir bir belge ile maliklerine iade edilir. Belgenin bir örneği ilgili müzede bulundurulur.

Etnoğrafik nitelikteki kültür varlıklarının bir grubunu teşkil eden yazma ve tezhipli kitaplar Bakanlığa bağlı kütüphanelerce de usulüne uygun olarak alınabilir.

Yurtdışına Çıkarılamayacak Etnoğrafik Nitelikteki Kültür Varlıkları: –Madde 4

Jeolojik, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait olup; Jeoloji, antropoloji, prehistorya, arkeoloji ve sanat tarihi açılarından belge değeri taşıyan ve ait oldukları dönemin sosyal, kültürel, teknik ve ilmi özellikleri ile seviyesini yansıtan her türlü taşınır kültür varlıkları ile Osmanlı İmparatorluğu Dönemi sonuna kadar olan Türk Milletinin gelenek ve göreneklerini, dini inançlarını sembolize eden, nadir olan, müze koleksiyonlarını tamamlayıcı nitelikte bulunan, belge değeri taşıyan Etnoğrafik nitelikteki kültür varlıkları ile Milli Mücadeleye, Türk Cumhuriyeti Tarihine ve Atatürk'e ait korunması gerekli taşınır kültür varlıkları, yurtdışına çıkarılamaz.

KORUNMASI GEREKLİ TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ YURT DIŞINA ÇIKARILMASI VE YURDA SOKULMASI HAKKINDA YÖNETMELİK

35. BÖLÜM

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak

Amaç: –Madde 1

(Değişik:RG-8/5/2020-31121)

Bu Yönetmeliğin amacı, korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarının geçici olarak sergilenmek üzere, yurt dışına gönderilmesi esaslarıyla Türkiye’de görevli diplomatik ve konsüler temsilcilikler ile uluslararası kuruluşlar mensubu diplomatik statüye sahip kişilerin beraberinde getirecekleri ve götürecekleri bu tür varlıkların giriş ve çıkışlarında yapılacak işlemleri belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

Bu yönetmelik yurt dışına götürülecek ve yurda getirilecek korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili kuruluş ve kişilerle sergilenme ve müracaat esaslarını kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(Değişik:RG-8/5/2020-31121)

Bu Yönetmelik, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 32 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Sergiler

İzin: –Madde 4

(Değişik:RG-8/5/2020-31121)

Milli çıkarlarımızın gerektirdiği durumlarda, korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarının sergilenmek amacıyla yurt dışına çıkarılması, yükseköğretim kurumlarının arkeoloji ve sanat tarihi bölümlerinin başkanları arasından Kültür ve Turizm Bakanlığınca teşkil edilecek

Bilim Kurulu kararı ve anılan Bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanlığı kararıyla mümkündür.

Bilim Kurulu; Kültür ve Turizm Bakanlığınca yükseköğretim kurumlarının arkeoloji ve sanat tarihi öğrenimi yapan fakültelerinden beş tanesinin bölüm başkanlarından seçilir.

Seçilen bölüm başkanları, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünün başkanlığında toplanır. Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürü bulunmadığı zamanlarda toplantıya konu ile ilgili genel müdür yardımcısı başkanlık eder.

Kurul üyesi bölüm başkanlarından birisi mazereti nedeniyle toplantıya katılamadığı takdirde, konu ile ilgili bölüm başkan yardımcısı katılır. Kararlar oy çokluğu ile alınır. Eşitlik halinde Başkanın oyu yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.

Bilim Kurulu, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünce sergi için yurt dışına gönderilmesi düşünülen taşınır kültür ve tabiat varlıklarını sadece bilimsel esaslar çerçevesinde inceleyerek karar verir.

Bakanlıkça ihtiyaç duyulduğunda kurul üyeleri toplantıya çağırılır. Kurul üyelerinin yükseköğretim kurumlarındaki bölüm başkanlığı görevleri devam ettiği sürece Bilim Kurulundaki görevleri de devam eder.

Müracaat: –Madde 5

(Değişik:RG-8/5/2020-31121)

Bakanlıkların, kamu kurum ve kuruluşlarının, gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınır kültür ve tabiat varlıklarının yurt içinden veya yurt dışından gelen teklifler üzerine sergilenmesi amacıyla yurt dışına çıkarılabilirmeleri için;

a) Sergi düzenlemek isteğinde bulunan kuruluş sergiye dahil etmek istediği taşınır kültür ve tabiat varlıklarının envanter listesini hazırlaya-

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARIYLA İLGİLİ OLARAK YAPILACAK ARAŞTIRMA, SONDAJ VE KAZILAR HAKKINDA YÖNETMELİK

36. BÖLÜM

Amaç ve Kapsam : –Madde 1

Bu yönetmeliğin amacı 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na tabi taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını meydana çıkarmak üzere araştırma, sondaj ve kazı yapılması için izin verilmesine, elde edilecek varlıkların muhafaza şartlarına, eserler üzerinde araştırma yapılmasına, ilgililerin görev, yetki, sorumluluk ve hakları ile giderlerine ait esasları belirlemektir.

Dayanak : –Madde 2

Bu yönetmelik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 35-49 uncu maddelerinin amir hükümleri doğrultusunda hazırlanmıştır.

Tanımlar : –Madde 3

Bu yönetmelikte geçen :

“Sondaj ve Kazı”; taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının ortaya çıkarılması için bilimsel metodlarla toprak ve su altındaki tabii, tarihi ve arkeolojik alanlarda yapılan çalışmaları,

“Araştırma”; kültür ve tabiatla ilgili herhangi bir meseleyi tahkik, tahlil ve teşhis etmek için müzelerde veya kazı yapmaksızın toprak üstünde, su altında yapılan çalışmaları,

ifade eder.

Kısaltmalar : –Madde 4

Bu yönetmelikte geçen :

“Bakanlık”; Kültür Bakanlığı'nı,

“Müze”; (**Değişik ibare:RG-5/6/2020-31146**) Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ne bağlı müzeleri,

ifade eder.

Sondaj ve Kazı Yapacaklarda Aranacak Nitelikler : –Madde 5

Sondaj ve kazı yapmak isteyen Türk ve yabancılar;

a) Sondaj ve kazı yapılmak istenen yerin oluşumu ve kültürleriyle ilgili bilim dallarında uzman olduklarının belgelendirilmesi,

b) Bu dallarda, bir üniversite veya yüksek okulun öğretim üyesi ya da bu konu ile ilgili bir bilimsel kuruluş yetkili elemanı olması,

c) Bilimsel sondaj ve kazıda yeterli tecrübeye sahip bulunmaları,

d) Çalıştıkları bilim dallarında yayınlanmış eserlerinin bulunması,

e) Sondaj ve kazı yapmada sakıncalı durumlarının bulunmaması,

f) Bağlı bulundukları kurumlarınca resmen tavsiye edilmeleri,

g) Yapacakları sondaj ve kazı çalışmaları için bağlı bulundukları kurumlarınca (**Değişik ibare:RG-5/6/2020-31146**) aynı/nakdi destek sağlanacağını yazıyla taahhüt edilmesi,

şartları aranır.

İzin İçin Müracaat : –Madde 6

Sondaj veya kazı yapmak isteyenler, kazının yapılacağı yeri, kazı programını ve çalışmaya katılacak üyelerin kimliklerini kapsayan bir yazıyla Bakanlığa başvururlar.

Yabancı heyetler müracaatlarını dış temsilciliklerimiz aracılığıyla yaparlar. Dışişleri Bakanlığı kendi görüşü ile birlikte başvuruyu Bakanlığa iletir.

Araştırmacılar da müracaatlarını bu maddede belirtilen esaslara göre yaparlar.

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı; Bakanlıkça teşvik edilecek kültür yatırım ve girişimlerinin belgelendirilmesine ilişkin ilke ve esasları belirlemek, asgari nitelikleri tespit etmek, kültür yatırım ve girişimlerini geliştirmek ve kalitesini yükseltmektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik kültür yatırım veya girişimlerinin belgelendirilmesine ilişkin ilke ve esaslar ile bunların nitelik, denetim ve işletilmesi ile ilgili esasları kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 14/7/2004 tarihli ve 5225 sayılı Kültür Yatırımları ve Girişimlerini Teşvik Kanununun 7 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını,

b) Bakan: Kültür ve Turizm Bakanını,

c) (Ek:RG-16/10/2018-30567)(1) Bakan Yardımcısı: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu Bakan Yardımcısını,

ç) Kanun: 5225 sayılı Kültür Yatırımları ve Girişimlerini Teşvik Kanununu,

d) Kültür yatırımı: Kanunda tanımlanan yatırımları,

e) Kültür girişi: Kanunda tanımlanan işletmeleri,

f) Kültür tesisi: Kanunda tanımlanan ve nitelikleri bu Yönetmelikte belirtilen kültür yatırımı veya girişi kapsamında faaliyetlerin gerçekleştirildiği Bakanlıkça belgelendirilmiş olan, yapı ve mekanlar ile bunların tamamlayıcı unsurlarını ve eklentilerini,

g) Kültür belgesi: Kanunda tanımlanan ve nitelikleri bu Yönetmelikte belirtilen türler için düzenlenen kültür yatırımı belgesini, kültür girişi belgesini ve kısmi kültür girişi belgesini,

ğ) Kültür yatırımı belgesi: Kanunda tanımlanan ve nitelikleri bu Yönetmelikte belirtilen yatırımlara Bakanlıkça yatırım aşamasında verilen belgeyi,

h) Kültür girişi belgesi: Kanunda tanımlanan ve nitelikleri bu Yönetmelikte belirtilen işletmelere Bakanlıkça işletme aşamasında verilen belgeyi,

ı) Kısmi kültür girişi belgesi: Kanunda tanımlanan ve nitelikleri bu Yönetmelikte belirtilen faaliyeti gösteren, türünün gerektirdiği zorunlu üniteleri yapılmış tesis için, yapılacak olan diğer üniteleri yatırım kapsamında tutularak Bakanlıkça verilen belgeyi,

i) Kültür yatırımcısı: Kanunda tanımlanan ve nitelikleri bu Yönetmelikte belirtilen yatırımları yapan tüzel kişiyi,

j) Kültür girişimcisi: Kanunda tanımlanan ve nitelikleri bu Yönetmelikte belirtilen alanlarda ticari işletmecilik faaliyeti gösteren tüzel kişiyi,

k) Değerlendirme form uygulaması: Kültür girişi belgeli tesislerin; asgari nitelikler, kapasite, fiziki özellikler, kullanılan malzeme standardı, işletme ve hizmet kalitesi ile personelin nitelikleri ve eğitim düzeyi gibi ölçütlerinin değerlendirme heyetince değerlendirilmesini,

ifade eder.

KÜLTÜR YATIRIM VE GİRİŞİMLERİNE GELİR VERGİSİ STOPAJI, SİGORTA PRİMİ İŞVEREN PAYI VE SU BEDELİ İNDİRİMİ İLE ENERJİ DESTEĞİ UYGULAMASINA DAİR YÖNETMELİK

38. BÖLÜM

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, kültür belgesi verilen yatırım veya girişimlere, münhasıran kültür belgeli yatırım veya girişimde çalıştıracakları işçi ücretlerinden gelir vergisi stopajı, sigorta primi işveren payı ve su bedeli indirimi ile enerji desteği sağlanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, kültür belgesi verilen yatırım veya girişimlere, münhasıran kültür belgeli yatırım veya girişimde çalıştıracakları işçi ücretlerinden gelir vergisi stopajı, sigorta primi işveren payı ve su bedeli indirimi ile enerji desteği sağlanmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 14/7/2004 tarihli ve 5225 sayılı Kültür Yatırımları ve Girişimlerini Teşvik Kanununun 5 inci ve 6 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını,
- b) Girişim belgesi: Kanunun amacına uygun faaliyetlerin sürdürüldüğü girişimlere 16/8/2005 tarihli ve 25908 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kültür Yatırım ve Girişimlerinin Nitelikleri ve Nicelikleri Yönetmeliğinde düzenlenen esaslar doğrultusunda Bakanlıkça verilen belgeyi,
- c) İl müdürlüğü: Kültür ve turizm il müdürlüğünü,
- ç) Kanun: 14/7/2004 tarihli ve 5225 sayılı Kültür Yatırımları ve Girişimlerini Teşvik Kanununu,

d) Kültür belgesi: Kültür Yatırım ve Girişimlerinin Nitelikleri ve Nicelikleri Yönetmeliği gereğince Bakanlıkça verilen kültür yatırımı ve girişimi belgesini,

e) Yatırım belgesi: Kanunun amacına uygun yatırımlara Kültür Yatırım ve Girişimlerinin Nitelikleri ve Nicelikleri Yönetmeliğinde düzenlenen esaslar doğrultusunda Bakanlıkça verilen belgeyi ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Gelir Vergisi Stopajı İndirimine İlişkin Esaslar

Gelir vergisi stopajı indirimi: –Madde 5

(1) Kanun uyarınca belge almış kurumlar vergisi mükellefi yatırımcı veya girişimcilerin, ilgili idareye verecekleri aylık prim ve hizmet belgesinde bildirdikleri, münhasıran belgeli yatırım veya girişimde çalıştıracakları işçilerin ücretleri üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, yatırım aşamasında üç yılı aşmamak kaydıyla yüzde ellisi, işletme aşamasında ise yedi yılı aşmamak kaydıyla yüzde yirmi beşi, verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden terkin edilir.

(2) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sigorta Primi İşveren Payı İndirimine İlişkin Esaslar

Sigorta primi işveren payı indirimi: –Madde 6

(1) Kurumlar vergisi mükellefi olan kültür belgeli yatırımcı veya girişimcilerin, münhasıran belgeli yatırım veya girişimde fiilen çalıştıracakları işçilerin, 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 72 ve 73 üncü maddeleri

39. BÖLÜM

KORUNMASI GEREKLİ TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ TASNİFİ, TESCİLİ VE MÜZELERE ALINMALARI HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı; 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamına giren korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarının tasnif, tescil, müzelere alınması ve değer takdirini yapacak komisyonların çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Dayanak: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 25 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Arkeolojik Eser: 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 23 üncü maddesi kapsamında; jeolojik, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait, jeoloji, antropoloji, prehistorya, arkeoloji ve sanat tarihi açılarından belge değeri taşıyan ve ait oldukları dönemin sosyal, kültürel, teknik ve ilmi özellikleri ile seviyesini yansıtan genellikle kazı ve benzeri çalışmalarla bulunan kültür varlıklarını,

b) Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını,

c) Etütlük Eser: 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamına giren, ancak Eser Envanter Defterine kayıt edilecek nitelikte olmayıp bilimsel amaçla kullanılabilecek korunması gerekli eserleri,

ç) Genel Müdürlük: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünü,

d) Güzel Sanat Eserleri: Bedii vasfı haiz olan; yağlı ve sulu boya tablolar, resimler, desenler, pasteller, gravürler, güzel yazılar ve tezhipler,

kazıma, oyma kakma eserler, heykeller, kabartmalar, mimarlık eserleri, elişleri ve küçük sanat eserleri ve fotoğraf eserlerini,

e) İhtisas Elemanı: Üniversitelerin ilgili bölümlerinden mezun olmuş arkeolog, sanat tarihçisi, tarihçi, etnolog, sümerolog, hititolog, antropolog, klasik ve şark dilleri filologları ile güzel sanatlar fakültelerinin müzecilik hizmetine yönelik ilgili bölüm mezunlarını,

f) Müze: Resim ve Heykel müzeleri hariç, Bakanlığa bağlı müzeleri,

g) Tasnif: 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 23 üncü maddesinde belirtilen taşınır kültür ve tabiat varlıklarından; korunması gerekli olanlarla olmayanların, müzelere alınacaklarla alınmayacakların ayrımını,

ğ) Taşınır Tabiat Varlığı: Jeolojik devirlerden zamanımıza intikal eden, özellikleri ve eskilik ölçüleri bakımından korunması gerekli insan yapısı olmayan taşınırları,

h) Tescil: Korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarından, müzelere alınanların müze envanter defterine kaydı ile müzelere alınmayanların belge ve envanter listelerinin birer nüshasının müze dosyalarında muhafaza edilmesini,

ı) Tescile Tabi Etnografik Eser: Günümüzden yüz yıl öncesine kadar olanlar hariç, halkın hayat tarzını, dönemin sosyal, teknik ve ilmi özellikleri ile kültürünü temsil eden araç ve gereçler dâhil bilim, kültür, din ve mihaniki sanatlarla ilgili, belge değeri bakımından korunması gerekli insan yapısı taşınırları,

ifade eder.

40. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE İLMİ ARAŞTIRMA İNCELEME YAPMAK VE FİLM ÇEKMEK İSTEYEN YABANCILAR VEYA YABANCILAR ADINA MÜRACAAT EDENLER İLE YABANCI BASIN-YAYIN MENSUPLARININ TABİİ OLACAKLARI ESASLARA İLİŞKİN YÖNERGE

Amaç: –Madde 1

Bu Esaslar'ın amacı, Türkiye'de ilmi araştırma, inceleme, arkeolojik kazı ve benzer çalışmalar yapmak ve film çekmek isteyen yabancı gerçek ve tüzel kişiler veya bunlar adına faaliyet gösteren T.C. uyruklu gerçek ve tüzel kişilerin çalışmalarına müsaade edilmesi ile ilgili esas ve usulleri tesbit ve yabancı basın-yayın mensuplarının bu konulardaki faaliyetlerinin düzenlenmesidir.

Kapsam: –Madde 2

a) Bu Esaslar, Türkiye'de; karada, havada, denizde, deniz altında, akarsu ve göllerde, arkeolojik, tarihi, jeolojik, sosyolojik ve tabiata ait konularda yapılmak istenen inceleme, ilmi araştırma ve arkeolojik kazıları, bu konularda ses bandı, video ve film çekimlerini kapsar. Bu tür faaliyetler için önceden izin alınması gerekir ve kendisine izin verilenlere, ayrıca bir mihmandar tahsis olunur.

b. (a) fıkrasında belirtilen ilmi araştırma, inceleme ile arkeolojik kazılar dışındaki her türlü konuda, kamuya açık yerlerde yabancı gazeteciler ile radyo ve TV muhabirlerinin haber ve bilgi toplamaları, olay ve faaliyetleri izlemeleri, tanıtma ve mülakat yapmaları, fotoğraf çekmeleri, ses bandı, video ve film almaları serbesttir. Bu konularda yabancı basın-yayın mensuplarına yardımcı olmak üzere sürekli ve geçici basın merkezleri kurulması dahil, gereken ve mümkün olan kolaylıklar sağlanır.

Bu amaçla Türkiye'ye gelen ve geçerli basın kartı bulunan basın-yayın organları temsilcilerinin çalışmalarında uygulanacak esaslar, Dışişleri Bakanlığı ile İletişim Başkanlığı tarafından müştereken düzenlenir.

(Ek bent: 6/10/2003 – 2003/6270 BKK/1. md)

(a) fıkrasında belirtilen konular dışındaki tanıtım amaçlı ses bandı, video kayıt ve belgesel film çekimleri ile ticari film çekim müracaatları hakkında Sinema Video ve Müzik Eserleri Ya-

pımcıları ile Film Çekmek İsteyen Yabancılar ve Yabancılarla Yapılacak Ortak Yapımlar Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır.

c. (Ek fıkra: 9/1/2002 – 2002/3632 BKK/1. md)

Devlet arşivlerinde ve araştırmaya açık diğer arşivlerde yapılacak araştırma ve incelemelerde uyulacak esaslar Devlet Arşivleri Başkanlığınca ayrıca belirlenir.

İzin: –Madde 3

İzin almak için yapılacak müracaatlar, söz konusu araştırma, inceleme veya çekilecek film, çalışma süre ve yerleri ile müracaat sahibi hakkında gerekli bilgileri ihtiva eder. Müracaat sahibinin yapacağı araştırma ve inceleme konusunda eseri olup olmadığı, izin verilmesi sırasında gözönünde tutulur.

(Değişik üçüncü fıkra: 6/10/2003 – 2003/6270

BKK/2. md) Arkeolojik kazı ve yüzey araştırmalarına ilişkin müracaatlar; yurt içinde kendi büyükelçiliği vasıtasıyla Dışişleri Bakanlığına, yurt dışında ise Türkiye Cumhuriyeti temsilciliklerine yapılır. Dışişleri Bakanlığı yapılan müracaatı değerlendirir, konunun özelliğine göre ilgili bakanlık ve kuruluşların da görüşlerini alır ve sonucunu ilgilie bildirir. (Ek dördüncü fıkra: 6/10/2003 – 2003/6270 BKK/2. md) Arkeolojik kazılar ve yüzey araştırmaları dışındaki müracaatlar, doğrudan araştırma, inceleme, çekim ve benzeri çalışmanın yapılacağı mahaldeki birime veya bu birimin bağlı olduğu idareye bizzat veya posta (fax, e-mail v.b.) yoluyla yapılabilir. Müracaatlar **en geç beş gün** içinde sonuçlandırılır. Müracaatlar ve sonuçları hakkında ilgili diğer makamlara bilgi verilir.

Deniz Araştırmaları: –Madde 4

Denizlerde yapılacak su üstü ve su altı araştırmalarına, bu konuda katıldığımız milletlerarası anlaşmalar ile ilgili mevzuatımız hükümleri çerçevesinde izin verilebilir.

SÜRELİ KULLANIM YÖNERGESİ

41. BÖLÜM

AMAÇ – Madde 1

Bu yönergenin amacı, Bakanlığımıza bağlı müze, öğren yeri, kültür merkezi salonları, galeriler ve diğer mekânlar ile Ankara Atatürk Kültür Merkezinin tahsise konu 1 nolu alanında; kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce, ekli listede belirtilen ücretler doğrultusunda, kültürel, bilimsel, sanatsal ve diğer etkinlikler için gerçekleştirilecek süreli kullanım işlemlerinde uyulacak usul ve esasları belirlemektir.

KAPSAM – Madde 2

Bu Yönerge, 1^ı inci maddede belirtilen mekânların süreli kullanım ile ilgili başvuru, izin, ücretlendirme ve ödeme esasları ile kullanıcı tarafından uyulması gereken hususları kapsar.

TANIMLAR – Madde 3

Bu Yönergede geçen;

Bakanlık : T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nı,

DÖSİMM : T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü'nü,

Müze ve öğren yeri : T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve öğren yerlerini,

Kültür Merkezi : T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü'ne

bağlı kültür merkezlerini,

AKM Alanı : Ankara Atatürk Kültür Merkezi Alanlarından 1 nolu alanı,

AKM Alan Müdürlüğü : Ankara Atatürk Kültür Merkezi Tesisler ve İşletmeler Müdürlüğü'nü,

İlgili Birim : Süreli kullandırılan mekânın idaresinden sorumlu müdürlükleri,

Kullanıcı : Süreli kullanım talebinde bulunan kamu kurum ve kuruluşu ile gerçek ve

tüzel kişileri,

Sözleşme : Kullanıcı ile ilgili birim arasında düzenlenen kullanım sözleşmesini ifade eder.

Yasal Dayanak – Madde 4

Bu yönerge, 2252 sayılı Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu'nun 5/c maddesi ve Döner Sermayeli Kuruluşlar İhale Yönetmeliği uyarınca çıkarılmıştır.

Başvuru ve Ödeme – Madde 5

Müze, öğren yeri, kültür merkezi salonları, galeriler ve diğer mekânlar için süreli kullanım talebinde bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler; yapacakları faaliyetin adı, yeri ve zamanını belirterek kullanımı istenilen yerin idaresine (Müze Müdürlüğü, Kültür Merkezi Müdürlüğü, AKM Alanı Müdürlüğü vb.) yazılı olarak başvururlar.

İlgili Müdürlük tarafından söz konusu, tarihlere yönelik yapılacak inceleme neticesinde başvurunun ulaştığı tarihten itibaren 5 (beş) iş günü içerisinde başvuru sahibine mekânın kullanım durumunun uygun olup olmadığı bildirilir. İlgili mekân tahsise uygun ise tahsis bedelinin tamamı DÖSİMM Kira Gelirleri Hesap numarasına yatırılır.

Tahsisin kesinleşmesi için kullanım ücretinin tamamının **10 gün** içerisinde ödenmesi veya kullanım bedeline ilişkin DÖSİMM adına düzenlenmiş kesin, şartsız ve süresiz banka teminat mektubunun ilgili Müdürlüğe teslim edilmesi gereklidir. Her durumda mekânın kullanımı için tahsis bedelinin etkinlik öncesinde nakden ödenmesi şarttır.

Talep tarihi itibarıyla, 1 yılı (365 gün) aşan tarihler için tahsis talep başvurusu yapılamaz.

– Madde 6

Ankara Atatürk Kültür Merkezi ile Ankara Atatürk Kültür Merkezi 1 nolu alanda düzenlenecek

MÜZECİLİK KLAVUZU

42. BÖLÜM

*Bakanlık Makamının 21/03/2001 tarihli onayıyla yürürlüğe girmiştir.

*Bakanlık Makamının 07.10.2021 tarihli ve 1622293 sayılı Onayı ile yapılan değişiklikler işlenmiştir.

Amaç

Bu kılavuzun amacı 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 832 sayılı Sayıştay Kanunu ve 3386 sayılı kanun ile değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamına giren korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarının, envanteri, ve ayniyat işlemlerinin müzelerce nasıl yapılacağına ilişkin esas ve usulleri tespit etmek, uygulamada birliği oluşturmak müzelerde ve öğrenyerlerinde bulunan taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının her türlü tehlikeye karşı korunması ve bunun için tüm olanakların kullanarak gerekli önlemlerin alınmasını sağlamaktır.

Kapsam

Bu kılavuz taşınır kültür ve tabiat varlıklarının envanteri, korunması ve ayniyat işlemlerinin müzelerce nasıl yapılacağı usul ve esasları ile görevlilerin görev ve sorumluluklarını, Müze ve öğren yerlerindeki güvenlik önlemlerinin nasıl ve ne şekilde alınacağını kapsar.

Yasal Dayanak

Bu kılavuz 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 832 sayılı Sayıştay kanunu ile 3386 kanunla değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun, 4,5,23,24,25,26,30,33 ve 41 inci maddeleri ile ilgili yönetmelikler ve müzeler iç hizmetler yönetmeliği hükümleri gereğince hazırlanmıştır.

Tanımlar

Varlıklar: 3386 sayılı Kanun ile değişik 2863

sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 23.maddesinde belirtilen taşınır kültür ve tabiat varlıklarıdır.

İhtisas Elemanı: Müzede görevli arkeolog ve müze araştırmacısı kadrosunda çalışan sanat tarihçi, etnolog, antropolog, sümerolog, hititolog, tarihçi, klasik ve şark dilleri filologlarıdır.

Kısaltmalar

“Bakanlık”: Kültür Bakanlığı

“Genel Müdürlük”: Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü

“Müdür”: Müze Müdürü

“Müze”: Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı müzeleri,

“Kanun”: 3386 sayılı kanun ile değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını ifade eder.

KORUNMASI GEREKLİ TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ MÜZELERE ALINMALARI, ENVANTERİ, KORUNMASI VE AYNİYAT İŞLEMLERİ

Varlıkların Müzeye Giriş Şekilleri

Varlıkların müzeye girişi araştırma, sondaj ve kazılarda bulunarak müzeye nakli, satın alma bağış, zorunlu ve devir yolu ile olur. Bu yollarla müzeye gelen kültür varlıklarının müze idaresince tasdikli envanter defterine kaydı yapılır. Ayrıca eser envanter fişleri düzenlenir. Kültür ve Tabiat Varlıkları ile ilgili her türlü işlem bu fişler üzerinden yapılır. Envanter defterleri sağlıklı bir ortamda saklanır.

Araştırma, Sondaj ve Kazı Yolu ile Gelenler

Araştırma, sondaj ve kazı sonucu ortaya çıkan, taşınır kültür ve tabiat varlıkları müzeye

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi
1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20
Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 29 95 - Belgegeçer: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0 505 925 57 81
www.datayayinlari.com | bilgi@datayayinlari.com

ISBN 978-625-7753-50-0

